

50 lat
Polskiego
Towarzystwa
Akustycznego

Praca zbiorowa pod redakcją
Romana Bukowskiego

Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Akustycznego

50 lat Polskiego Towarzystwa Akustycznego

Praca zbiorowa pod redakcją Romana Bukowskiego

Wydawca:

Oddział Rzeszowski Polskiego Towarzystwa Akustycznego
ul. Tadeusz Rejtana 16, 35-310 Rzeszów

Fundator:

Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Akustycznego
ul. Umultowska 85, 61-614 Poznań

ISBN 83-914391-6-X

Drukarnia: D&D Sp. z o. o., ul. Moniuszki 6, 44-100 Gliwice

Spis treści

1. Przedmowa Przewodniczącej ZG PTA	5
2. Przedmowa redaktora	7
A. Artykuły rocznicowe	9
1. Edward Hojan: <i>100-lecie urodzin prof. dr. hab. Marka Kwieka, współorganizatora PTA</i>	11
2. Antoni Śliwiński: <i>50 lat Polskiego Towarzystwa Akustycznego (1963-2013) - wspomnienie inicjatora powołania Towarzystwa Prof. Marka Kwieka z okazji 100-lecia urodzin po 50 latach Jego tragicznej śmierci w katastrofie lotniczej</i>	21
3. Adam Lipowczan: <i>Akustyka w górnictwie</i>	33
B. Wspomnienia	43
1. Jerzy Etienne: <i>Prof. dr hab. inż. czł. rzecz. PAN – LESZEK FILIPCZYŃSKI 1923-2004</i>	45
2. Przemysław Ranachowski, Feliks Reymund, Jerzy Etienne: <i>Prof. dr hab. inż. czł. rzecz. PAN – IGNACY MALECKI 1912-2004</i>	49
3. Tadeusz Pustelny: <i>Prof. zw. dr hab. inż. – ALEKSANDER OPILSKI 1931-2012</i>	63
4. Editorial Board Archives of Acoustics: <i>Prof. dr hab. inż. – TADEUSZ POWAŁOWSKI 1945-2008</i>	69
5. Tadeusz Pustelny: <i>Prof. dr hab. inż. – MARIAN URBAŃCZYK 1948-2013</i>	71
C. Syntetyczna historia Polskiego Towarzystwa Akustycznego:	73
1. Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Akustycznego	75
2. Oddział Gdański PTA	99
3. Oddział Górnośląski PTA	105
4. Oddział Krakowski PTA	119
5. Oddział Poznański PTA	127
6. Oddział Rzeszowski PTA	133

7. Oddział Warszawski PTA	139
8. Oddział Wrocławski PTA	143
D Dokumenty Towarzystwa	151
1. Statut Polskiego Towarzystwa Akustycznego	153
2. Regulamin Medalu im. Marka Kwieka	167
3. Regulamin Medalu Ignacego Maleckiego	169
4. Regulamin Konkursu o nagrodę im. Marka Kwieka	173
5. Regulamin finansowania uczestnictwa młodych naukowców w Otwartym Semianrium z Akustyki	175

Szanowni Państwo,

Członkowie oraz Sympatycy Polskiego Towarzystwa Akustycznego,

obchodzimy w tym roku jubileusz pięćdziesięciolecia Polskiego Towarzystwa Akustycznego i jednocześnie jubileusz sześćdziesięciolecia spotkań naukowych zwanych Otwartymi Seminariami z Akustyki. Niewiele jest stowarzyszeń naukowych, które mogą poszczycić się tak piękną tradycją.

Z podziwem patrzymy dziś na inicjatywę osób, które w tak krótkim czasie po zakończeniu wojny podejmowały wysiłek służący konsolidacji środowiska polskich akustyków. W 1953 roku odbyło się pierwsze spotkanie naukowe, które potwierdziło potrzebę upowszechniania wyników badań oraz bliższych kontaktów pomiędzy akustykami i zapoczątkowało tradycję corocznych spotkań. Wynikiem tych spotkań było powołanie w 1963 roku towarzystwa naukowego — Polskiego Towarzystwa Akustycznego.

Przeglądając archiwalne materiały świadczące o dokonaniach naszych poprzedników, dostrzegamy ich zaangażowanie, pieczołowitość i niezwykłą troskę o sprawę Towarzystwa. Odręcznie pisane protokoły, sporządzane na maszynie zestawienia danych, kontakty między członkami w dobie, gdy nie było komputerów, Internetu i telefonów komórkowych, wymagały dużego wkładu pracy.

Ludzie, którzy powołali do życia Polskie Towarzystwo Akustyczne, zarazili entuzjazmem swoich uczniów i współpracowników, sprawiając, że w gronie Towarzystwa pojawiło się wiele znamienitych osób, a także wielu zwykłych członków. Wszystkich łączyło i łączy oddanie sprawom i problemom istotnym dla polskiej akustyki. Od zarania wyróżnikiem PTA był jego skład, obecność w zespole wielu wybitnych akustyków, także tych o międzynarodowym prestiżu, mających znaczący udział w rozwoju nauki i międzynarodowym ruchu naukowym.

Z upływem czasu zmienia się obraz Polskiego Towarzystwa Akustycznego, które jest obecnie aktywną, rozpoznawalną na arenie międzynarodowej organizacją naukową. Ma swoich przedstawicieli w najważniejszych organizacjach europejskich i światowych zrzeszających akustyków, a często w ich zarządach. Wymienić tu należy European Acoustics Association, International Commission for Acoustics, International Congress on Ultrasonics, International Institute of Sound and Vibration,

International Institute of Noise Control Engineering. Organizuje duże kongresy I konferencje naukowe o zasięgu światowym, jak na przykład European Conference on Underwater Acoustics 2002, International Congress on Sound and Vibration 2009, Interantional Congress on Ultrasonics 2011, FORUM ACUSTICUM 2014.

Od początku istnienia główne zadania PTA to tworzenie platformy dla rozwoju akustyki dzięki integracji środowiska i łączeniu wysiłków polskich akustyków oraz upowszechnianie wyników badań naukowych. Zawartość oddawanej w Państwa ręce publikacji świadczy o pomyślnym wywiązywaniu się przez Towarzystwo z zadań postawionych mu przez Jego założycieli.

*Przewodnicząca Zarządu Głównego
Polskiego Towarzystwa Akustycznego
dr hab. inż. Grażyna Grelowska*

Szanowni Państwo.

Publikacja ta jest kontynuacją, a właściwie rozszerzeniem, Historii PTA opublikowanej 10 lat temu z okazji poprzedniego jubileuszu. Tym razem jubileusz jest dostojniejszy, bo Towarzystwo osiągnęło półwiecze istnienia.

Podobnie jak poprzednio z założenia jest to praca zbiorowa. Zwróciłem się do wielu osób z prośbą o spisanie swoich wspomnień i wrażeń związanych z działalnością w PTA. Wiele z nich rozważyło napisanie odpowiednich prac, ale tylko niewielu znalazło czas i motywację do ich realizacji. Myślę, że inni „wykażą” się przy okazji następnego jubileuszu, których z pewnością nie zabraknie.

Tym razem nie musiałem sięgać aż tak daleko wstecz – w końcu miałem dołożyć tylko kolejne 10 lat historii. Ale zdawałem sobie sprawę, że zdobyte poprzednio dane nie do końca były kompletne. Kilka osób zauważyło niektóre braki i pomogli mi je uzupełnić. W szczególności dotyczy to członków honorowych PTA. Ale nadal w tych materiałach jest sporo rzeczy do uzupełnienia. Wszystkich, którzy też to widzą i potrafią te braki i pomyłki naprawić zapraszam do współpracy.

Oprócz danych dotyczących działalności Zarządu Głównego PTA w niniejszym opracowaniu zawarte są dane o działalności poszczególnych Oddziałów Towarzystwa. Podobnie, jak 10 lat temu większość tych danych była przygotowywana w Oddziałach na plakaty rocznicowe, których wystawę przewiduje się na zbliżającej się OSA'13 w Polańczyku. W przygotowywaniu poszczególnych danych w niniejszym opracowaniu, brali udział (kolejność przypadkowa): z Oddziału Górnośląskiego kolega Tadeusz Pustelny, z Oddziału Krakowskiego kol. Jerzy Wiciak; z Oddziału Warszawskiego kol. Feliks Rejmund, z Oddziału Wrocławskiego kol. Maria Rabiega i kol. Andrzej Dobrucki; z Oddziału Poznańskiego kol. Arkadiusz Józefczak, z Oddziału Rzeszowskiego kol. Lucyna Leniowska, kol. Henryka Czyż i kol. Paweł Kos; z Oddziału Gdańskiego kol. Grażyna Grelowska i kol. Roman Salamon. Za nadesłane materiały wszystkim wymienionym powyżej osobom, a za ich pośrednictwem wszystkim innym Koleżankom i Kolegom zaangażowanym w ich przygotowanie serdecznie dziękuję!

Mam nadzieję, że lektura niniejszego opracowania spotka się ze sporym zainteresowaniem i życzliwością, które zaowocują wybaczeniem zawartych w nim

pomyłek, nieścisłości i braków. Mam nadzieję, że zaowocuje również większą starannością w dokumentowaniu działalności PTA. Na chwilę obecną działania te są zbyt rozproszone i skompletowanie odpowiednich danych wymaga wiele pracy.

Wszystkim Członkom Polskiego Towarzystwa Akustycznego, a poprzez nich reprezentującej ich Instytucji, życzę dalszych sukcesów i nieustannego rozwoju mierzonego upływem kolejnych znamienitych Jubileuszy.

Roman J. Bukowski

Artykuły rocznicowe

1963



2013

POLSKIE TOWARZYSTWO AKUSTYCZNE

100-lecie urodzin prof. dr. hab. Marka Kwieka,
współorganizatora PTA

Edward Hojan

Instytut Akustyki Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza

W dniu 19 grudnia 1962 r. zginął tragicznie w katastrofie lotniczej prof. M. Kwiek w drodze powrotnej z Liege, dokąd udał się na zaproszenie tamtejszego uniwersytetu w celu wygłoszenia cyklu wykładów.

Prof. dr hab. Marek Kwiek – Kierownik Katedry Akustyki i Teorii Drgań Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu, prodziekan Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego w latach 1951/52, współorganizator Wydziału Matematyki, Fizyki i Chemii, organizator Studium Fizyki dla Pracujących, przewodniczący III Sekcji Komisji Akustyki PAN, członek Groupement des Acousticiens de Langue Française (GALF), członek zwyczajny Wydziału Matematyczno Przyrodniczego Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk, członek Polskiego Towarzystwa Fizycznego, członek Polskiego Towarzystwa Cybernetycznego, członek Międzynarodowego Stowarzyszenia Filmów Naukowych (AJCS), członek Stowarzyszenia Artystów Lutników, przewodniczący Ligi Walki z Hałasem, przewodniczący Ośrodka Postępowej Myśli Naukowo-Technicznej, poseł na Sejm PRL odznaczony pośmiertnie Krzyżem Komandorskim Polonia Restituta, **współorganizator Polskiego Towarzystwa Akustycznego.**

Myśl zorganizowania w Uniwersytecie Poznańskim wyodrębnionej placówki naukowej zajmującej się wyłącznie problematyką akustyczną powstała w pierwszych latach powojennych. Doprowadziła ona, dzięki inicjatywie ówczesnego docenta dr. hab. Marka Kwieka, do utworzenia w roku 1947 tzw. „Pracowni Akustycznej”. Pracownia ta zaczęła działać w ramach zreorganizowanej po wojnie Katedry Fizyki Doświadczalnej, której kierownikiem był prof. dr Szczepan Szczeniowski.

Podjęto prowadzenie badań naukowych związanych przede wszystkim z problematyką psycho- i fizjologii słuchu. Mimo skromnej bazy lokalowej i wyposażenia technicznego oraz bardzo nielicznego zespołu pracowników rozwój Pracowni Akustycznej następował szybko i już w latach 1949-51 zaczął się krystalizować wyraźnie profil tej placówki naukowej.

Na szczególną uwagę zasługują pierwsze prace, będące wyjściowym impulsem do rozwoju późniejszych kierunków badań i zajmujące w problematyce naukowej tego ośrodka doniosłą rolę. Bazę wyjściową stanowiła przedwojenna jeszcze praca M. Kwieka z roku 1936, będąca podstawą jego rozprawy doktorskiej pt.: „Zależność między własnościami fizycznymi dźwięku a jego słyszalnością”, wydrukowana w roku 1937 w „Kwartalniku Psychologicznym” pt.: „Über die Lautstärke und die Lautheit”.

Problematyka badań z zakresu akustyki psycho- i fizjologicznej została również podjęta w kolejnych pracach i dominowała przez cały okres rozwoju Pracowni, a także powstałego później na jej bazie – Zakładu.

Tendencja wiązania badań psychoakustycznych z zagadnieniami muzycznymi, uwypuklona już w pierwszych niepublikowanych pracach M. Kwieka z roku 1933 (m.in. w pracy dotyczącej teorii drgającej struny), a także w jego późniejszej pracy habilitacyjnej z roku 1945 pt.: „Organy zabytkowe ziemi kielecko-sandomierskiej”, w trwały sposób przewijała się w pracach badawczych lat późniejszych. Dążeniem doc. Kwieka było oparcie dotychczas stosowanych metod w muzykologii, wchodzącej w zakres nauk humanistycznych, na metodach pomiarowych i tym samym stworzenie podstaw fizycznych dla akustyki muzycznej. Jeszcze w okresie istnienia Pracowni zostały nawiązane (jak się później okazało bardzo trwałe) kontakty naukowe doc. M. Kwieka z Heleną Harajdą, ówczesnym mgr. muzykologii i asystentem w Katedrze Fizyki Doświadczalnej i z mgr Haliną Ryffert, asystentką początkowo Instytutu Matematyki, a od 1951 – Katedry Fizyki Teoretycznej

W roku 1952 rozpoczął się drugi etap rozwoju poznańskiego ośrodka akustycznego. Rozporządzeniem Ministra Szkolnictwa Wyższego został z dniem 15 maja 1952 r. utworzony Zakład Akustyki i Teorii Drgań przy Katedrze Fizyki Teoretycznej, kierowanej wówczas przez prof. Szczepana Szczeniowskiego. Kierownikiem Zakładu, dysponującego 7 etatami został mianowany doc. dr hab. Marek Kwiek. Zakład stanowił wprawdzie integralną część Katedry i realizował w jej ramach odpowiednie zadania dydaktyczne, niemniej rozwijał w sposób samodzielny swą działalność naukową. Oprócz dominującej nadal problematyki z zakresu psychoakustyki, dużą rolę zaczęły odgrywać zagadnienia z zakresu akustyki fizycznej, muzyki, pewnych działów akustyki technicznej, w szczególności akustyki wnętrza, jak również zagadnienia związane z destrukcyjnym działaniem hałasu na organizm człowieka, nawiązujące do pierwszych inicjatyw doc. Kwieka z roku 1936. Wspólnie z dr. E. Karaśkiewiczem opracował doc. Kwiek projekt rekonstrukcji zniszczonego w czasie wojny sklepienia zakrystii katedry lubelskiej. Nawiązane zostały pierwsze kontakty z przemysłem, w szczególności z fabryką fortepianów w Kaliszu w postaci konsultacji doc. Kwieka przy budowie fortepianu koncertowego „Calisia”. Zapoczątkowały one późniejszy długoletni kontakt i współpracę z różnymi zakładami przemysłu muzycznego. Istotną rolę odegrały konsultacje doc. Kwieka i późniejsza wieloletnia współpraca Jego i Katedry z Dyrekcją Budowy Opery Warszawskiej przy opracowaniu akustycznym operowych wnętrz.

Ważną pozycję w działalności Zakładu stanowiło nawiązanie kontaktów z innymi ośrodkami naukowymi na terenie kraju, zainteresowanymi problematyką akustyczną. Doprowadziło to do zorganizowania w roku 1953 w Poznaniu z inicjatywy doc. Kwieka i w oparciu o Zakład Akustyki i Teorii Drgań pierwszego kilkudniowego Seminarium Otwartego z Akustyki. Wzięło w nim udział około 20 osób, w większości z innych ośrodków. Seminarium to dało początek corocznym seminarium ogólnokrajowym, skupiającym pracowników naukowych z różnych instytucji, najczęściej z udziałem gości zagranicznych i w przyszłości organizowanym również w oparciu o inne ośrodki, głównie wyższe uczelnie.

Poszerzały się znacznie i utrwaliły kontakty Zakładu z ośrodkami naukowymi w kraju o innym profilu naukowym, m.in. Akademiami Medycznymi w Zabrzu i Wrocławiu. Doprowadziło to do włączenia Zakładu Akustyki i Teorii Drgań do

Komisji, a później Komitetu Badania Wpływu Drgań na Ustrój przy Wydz. IV PAN. Tematykę badawczą wspólnie realizowanych prac stanowiły przede wszystkim zagadnienia z zakresu psycho- i fizjologii słuchu.

Już po niecałych czterech latach od chwili utworzenia Zakładu, został on, z inicjatywy i dzięki usilnym staraniom Prof. M. Kwieka, przekształcony w całkowicie samodzielny i jedyny w skali kraju uniwersytecką jednostkę organizacyjną o specjalistycznym akustycznym profilu. Data 28 lutego 1956 roku, czyli data rozporządzenia Ministra Szkolnictwa Wyższego, które z mocą od 1 lutego tegoż roku przekształciło istniejący Zakład w Katedrę Akustyki i Teorii Drgań, stanowiła zasadniczy przełom dla możliwości dalszego rozwoju ośrodka akustycznego związanego z Uniwersytetem w Poznaniu. Kierownikiem Katedry został mianowany prof. dr hab. Marek Kwiek – jej organizator i założyciel. Kierował nią osobiście do 1960 r. Zespół pracowników Katedry składał się z 11 osób, w tym dwóch tzw. samodzielnych pracowników nauki – prof. Kwieka i prof. dr. E. Karaśkiewicza, który w zastępstwie Prof. Kwieka kierował Katedrą dwa lata, od 1960 r. Profil naukowy Katedry obejmował w tym etapie rozwoju ośrodka szeroki krąg zagadnień o zróżnicowanej tematyce. Wynikało to zarówno z osobistych zainteresowań oraz rozległej wiedzy prof. Kwieka, jego bogatej inwencji naukowej, z ogólnej tendencji rozwoju pewnych kierunków w tej dyscyplinie, jak również z inspiracji środowiska, które potrzebowało i poszukiwało już wtedy specjalistów do rozwiązywania różnych zagadnień pozostających na styku akustyki i innych dziedzin nauki i techniki.

Oprócz tak zwanej. nowoczesnej psychoakustyki (dawniej – akustyki psychologicznej), która zawsze zajmowała bardzo poważną pozycję w kręgu podejmowanych problemów, dużą rolę zaczęły odgrywać zagadnienia z zakresu akustyki fizycznej, m.in. rozwój badań nad nowoczesnymi metodami akustycznej analizy widmowej i jej zastosowaniem do badania dźwięków mowy, muzyki, różnego rodzaju zjawisk i efektów akustycznych, ponadto pewne działy akustyki technicznej, w szczególności akustyki wnętrza, oraz zagadnienia akustyki molekularnej. Zawsze żywe było zainteresowanie Katedry zagadnieniami analizy hałasów z punktu widzenia oceny ich destrukcyjnego działania na organizm żywy i poszukiwania metod ich ograniczenia.

Na ten okres przypadają również istotne osiągnięcia w zakresie kształcenia kadry: zakończenie przewodu kandydackiego (1958), a trzy lata później – habilitacyjnego (1961) Haliny Ryffert oraz przewodu doktorskiego Antoniego Śliwińskiego (1960) jak i prace magisterskie, pod kierownictwem prof. M. Kwieka, m.in. Edwarda Ozimka, Edwarda Hojana, Mikołaja Łabowskiego, Czesława Cempla.

Na podkreślenie zasługuje duża ekspansja myśli naukowej na zewnątrz i skupienie się dookoła Katedry pracowników naukowych z innych ośrodków. W oparciu o Katedrę i pod kierunkiem prof. Kwieka jako promotora, uzyskali stopień naukowy doktora: Bolesław Matuła i Irena Postępska z Politechniki Gliwickiej oraz Franciszek Kuczera z Wyższej Szkoły Rolniczej w Olsztynie. Liczne były konsultacje i pomoc zarówno ze strony Profesora, jak i pracowników Katedry dla innych prac doktorskich i habilitacyjnych z zewnątrz, m.in. dra Andrzeja Szwarca z Wydziału Prawa UAM.

Poszerzył się znacznie zakres dydaktyki. Wyodrębniona została pracownia akustyczna dla studentów, wykonano pierwsze prace magisterskie o tematyce akustycznej. Wytworzyła się wstępna specjalizacja akustyczna dla grupy studentów

ostatnich lat studiów stacjonarnych i studiów zaocznych fizyki. Te ostatnie powstały i rozwijały się w oparciu o Zakład, a później Katedrę Akustyki i Teorii Drgań.

Szereg prac podejmowanych w ramach współdziałania z innymi ośrodkami i instytucjami, doprowadziły do zaangażowania się Katedry w badania wykonywane na zasadzie zleceń, niemniej zawsze punktem wyjścia był aspekt naukowy tych badań. W pewnym okresie prof. Kwiek stał się inicjatorem powstania w Uniwersytecie organizacyjnie wyodrębnionej, niewielkiej początkowo, komórki dla koordynacji tych prac w skali Uczelni. Z biegiem czasu przekształciła się ona w tzw. Gospodarstwa Pomocnicze, a później – Dział Współpracy Uczelni z Gospodarką Narodową.

Kontakty międzynarodowe Katedry rozpoczęły się stosunkowo wcześniej, jeszcze w okresie istnienia Zakładu, a nasiliły się bardzo na tym etapie działalności Katedry. Zarówno przyjazdy akustyków z różnych krajów jak i spotkania z okazji konferencji, zjazdów i kongresów, a także pierwsze staże zagraniczne pracowników Katedry stały się podstawą dla późniejszych różnych form współdziałania z wybranymi ośrodkami zagranicznymi. Na uwagę zasługuje 6-miesięczny staż dr Haliny Ryffert, bezpośrednio po jej habilitacji, w Politechnice w Stuttgarcie u prof. dr. R. Feldtkellera, gdyż miał on duży wpływ na późniejsze ukierunkowanie

Wprost nieprawdopodobna różnorodność zainteresowań naukowych prof. M. Kwieka, przy gruntownym wielostronnym wykształceniu, oraz ogromne bogactwo myśli twórczej, realizowanej w Jego działalności naukowej, nie pozwalają na przedstawienie w krótkim, zwartym ujęciu pełnej Jego sylwetki jako uczonego. Cechowała Go przede wszystkim wielka precyzja myślenia i formułowania swoich koncepcji, subtelne a zarazem ostre odgraniczenie rzeczy znanych nauce od jeszcze niezbadanych. Jego umiejętność wyszukiwania problematyki całkowicie nowej, a zarazem tak fundamentalnej w swej istocie, uwidoczniła została w wielu Jego własnych pracach jak i pracach naukowych przez Niego kierowanych.

Umiejętność wiązania zagadnień ściśle akustycznych z problematyką innych dziedzin, zdawałoby się nieraz bardzo odległych, była również wynikiem rzeczywiście wyjątkowej intuicji naukowej prof. M. Kwieka. Niejedna poważna praca naukowa, w szczególności prace doktorskie i habilitacyjne z innych dyscyplin nauki, zahaczały, a nawet bardzo głęboko wnikały w tematykę akustyczną.

Głównymi kierunkami badań naukowych Prof. Kwieka były: akustyka fizjologiczna i psychologiczna, akustyka fizyczna i matematyczna, analiza drgań i akustyka muzyczna, akustyka molekularna i akustyka wnętrz. Wspomnieć tu należy m.in. o takich publikacjach jak: *Badanie nad przebiegiem czułości słuchu na amplitudę dźwięku* – Prace Komisji Mat.-Przyr. PTPN tom 6, 1950, s. 133-150, *Sur la reduction des spectres acoustiques* – Bull. Soc. Amis Sciences tom 9, (1951), s. 116-123, *Współczesne poglądy na dynamikę obiegu krwi (hemodynamika)* – Postępy fizyki tom II (1951 wydany w 1952) s. 278-301, *Mikrofon kondensatorowy do celów ultraakustycznych* (przy współpracy F. Kaczmarka i J. Krynickiej-Gołombiowskiej) – Prace XIV Zjazdu PTF (1952), s. 35, *Widma dźwięku klawesynu* (przy współpracy E. Karaśkiewicza i F. Flataua) – Prace XIV Zjazdu PTF (1952), s. 36.

Wnikliwe ujęcie całokształtu zagadnień akustyki, jako dyscypliny naukowej stosunkowo młodej, oraz problematyki z pogranicza jej z innymi dziedzinami nauki jest zawarte w jednej z ostatnich prac prof. M. Kwieka pt. „O nowoczesnej treści pojęcia akustyka”. Praca ta zawiera ponadto pełną, zaktualizowaną najnowszymi pozycjami bibliografię dla każdego z wymienionych działów. Ogółem dostępnych jest

(zagięła bowiem część pozycji przedwojennych) około 50 prac prof. M. Kwieka — wśród nich niektóre były wykonywane z udziałem współpracowników.

Wielkie zasługi położył prof. M. Kwiek jako organizator pracy naukowej, zarówno w najbliższym środowisku, jak i w innych ośrodkach. Jak już wspomniano, w roku 1953 prof. M. Kwiek, kierownik ówczesnego Zakładu Akustyki i Teorii Drgań, zorganizował pierwsze Otwarte Seminarium z Akustyki, które od tego czasu odbywa się corocznie w okresie letnim. Cieszy się ono coraz większym uznaniem w kraju i zagranicą. Uczestnikami są pracownicy innych wyższych uczelni i ośrodków badawczych. Seminaria te od początku ich organizacji mają charakter szkoleniowy na najwyższym poziomie, obejmują wykłady monograficzne i referaty z prac własnych, w szczególności doktorskich i habilitacyjnych. Niejednokrotnie w Seminariach tych brali udział uczeni zagraniczni z Francji, Danii, ZSRR, NRD, NRF. Spontaniczny ruch, jaki w wyniku tych Seminariów wytworzył się, dzięki indywidualności prof. M. Kwieka, dookoła problemów akustyki, doprowadził do zawiązania się Polskiego Towarzystwa Akustycznego, które jeszcze za życia Profesora było już w stadium organizacji. Prof. M. Kwiek jest jednym z jego członków założycieli.

Promieniowanie naukowe Katedry Akustyki i Teorii Drgań, której kierownikiem był prof. M. Kwiek, obejmowało zarówno samo środowisko uniwersyteckie, jak i inne instytuty naukowe, wyższe uczelnie oraz placówki o charakterze naukowym na terenie kraju.

Prof. M. Kwiek był konsultantem naukowym Zakładów Głuchoniemych w Poznaniu i w Warszawie, konsultantem akustycznym Ministerstwa Kultury i Sztuki. Dzięki Jego inicjatywie zawiązała się ścisła współpraca z fabryką głośników Tonsil we Wrześni.

Prof. M. Kwiek włączał się czynnie do akcji zwalczania hałasów, biorąc udział w naukowym opracowaniu badania przyczyn i szkodliwego działania hałasu na organizm człowieka. Już w roku 1949 opublikował pracę „Badania nad oporem elektrycznym głowy” (wspólnie z dr. Wołowskim i dr. Błaszkiwiczem) – *Rocznik Psychiatryczny* 37 (1949), s. 443-458. Na tym tle powstała ścisła współpraca z wielu instytucjami przemysłowymi o dużym znaczeniu gospodarczym, między innymi również z Wytwórnią Sprzętu Komunikacyjnego na Okęciu w Warszawie. Zarówno w troskliwej opiece prof. M. Kwieka nad Zakładami Głuchoniemych, jak i w intensywnej współpracy nad zwalczaniem hałasu uwydatniła się jego wrażliwość na potrzeby współczesnego życia społecznego.

Osiągnięcia naukowe prof. M. Kwieka spotkały się z wielkim uznaniem zagranicy. Dowodem tego były liczne zaproszenia, jakie otrzymywał na międzynarodowe zjazdy, konferencje, kongresy: na Węgry, do Związku Radzieckiego, Francji, Danii, NRF, Belgii. Ponadto nawiązana została ścisła współpraca Katedry Akustyki z wielu zagranicznymi ośrodkami naukowymi.

Publikacje uczniów Jego szkoły, w skład której wchodzi, oprócz współpracowników Katedry pracownicy naukowcy innych wyższych uczelni i instytutów badawczych, obejmują, łącznie z drukowanymi pracami Otwartego Seminarium z Akustyki ponad 200 pozycji.

Prof. M. Kwiek był niezrównanym i niezastąpionym kierownikiem pracy naukowej i wychowawczej. Opieka, jaką otaczał młodych pracowników nauki, przy wysokich wymaganiach rzetelnej pracy i ogromnego wysiłku, łagodziła atmosferę surowej dyscypliny wewnętrznej i intelektualnej, którą wytwarzał. Jako człowiek był

prof. M. Kwiek maksymalistą w wymaganiach od siebie i od innych. Serdeczny i bezpośredni w obcowaniu, posiadał dar wywoływania entuzjazmu do pracy twórczej, wzajemnego zaufania i największego wysiłku naukowego. Był wielkim przyjacielem ludzi, gotowym w każdej chwili do ofiarnej, realnej pomocy.

Spróbujmy prześledzić najważniejsze etapy rozwoju naukowego Profesora Kwieka w oparciu o relacje Jego i Jego najbliższych.

Zainteresowania matematyczno-fizyczne Profesora zaczęły się ujawniać już od 7-go roku życia. Rozczytywał się w podręcznikach z matematyki, fizyki i astronomii, głównie w języku francuskim, jakim posługiwał się od najwcześniejszych lat. Na ten sam okres przypada nauka języków obcych, szczególnie łaciny i niemieckiego, połączona z forsownym wciąganiem się w gramatyczną i logiczną metodę analizy zdań. Do pierwszej klasy gimnazjum matematyczno-przyrodniczego im. Bergera wstąpił mając niespełna 9 lat.

Ojciec, matematyk i astronom, zachęcał syna do pisemnego opracowywania interesujących go tematów. W wieku 12-14 lat powstała pierwsza jego rozprawka o przyspieszaniu zbieżności szeregów oraz o ruchu księżyca.

Bezpośrednio przed maturą, kiedy miał 16 lat, ojciec wciągnął syna do prac nad konstrukcją turbiny spalinowej. Przy tej okazji zapoznał się z dynamiką i termodynamiką ściśliwych gazów oraz z podstawami teorii wytrzymałości i elastyczności. Pracę nad konstrukcją turbiny spalinowej ukończył już samodzielnie, po śmierci ojca.

Od 11 roku życia uczył się muzyki, zdradzając zresztą raczej zdolności kompozytorskie i teoretyczne niż wykonawczo-muzyczne. Głównym nauczycielem był prof. Sobieski, były organista katedry katolickiej w Berlinie. Poza tym uczył się rzemiosła budowy organów u znanego mistrza A. Polcyny w Poznaniu, zdobywając zdolność słuchowej analizy dźwięku.

Po maturze, którą zdał mając 17 lat przeniósł się Marek Kwiek z Poznania do Warszawy i wstąpił na Wydział Mechaniczny Politechniki Warszawskiej, na co miały wpływ zainteresowania rozbudzone budową turbiny spalinowej. Poznał tam prof. Hubera, który jeszcze przez wiele lat udzielał mu wielkiej pomocy naukowej. Studia na Politechnice były jednak dalekie od Jego rzeczywistych zainteresowań, które krystalizowały się w kierunku muzyczno-fizycznym. Dlatego po skończeniu pierwszego roku przeniósł się na Uniwersytet Poznański. Był słuchaczem muzykologii i fizyki, szczególnie wykładów profesorów Kamińskiego, Denizota, Biernackiego, Abramowicza, Witkowskiego. Po trzech latach, mając 21 lat, ukończył muzykologię i fizykę z tytułem magistra.

W międzyczasie utrzymywał kontakt z mieszkającym w Warszawie stryjem Piotrem Kwikiem i grupą architektów warszawskich (inż. Zachert, Szanajca, Zborowski i inni). Wynikła stąd wieloletnia współpraca, która obejmowała początkowo zagadnienia ogrzewania i wentylacji (w tym czasie powstała rozprawka o wartości cieplnej okien szwedzkich), potem akustyki wnętrz (studia Polskiego Radia w Warszawie, szereg kin dźwiękowych), a wreszcie społeczne aspekty walki z hałasem. Tam poznał też prof. Groszkowskiego oraz pierwszego badacza czułości słuchu prof. Trehcińskiego.

W tym czasie zainteresował się analizą harmoniczną i rachunkiem prawdopodobieństwa. Prof. Kamiński wysłał Go na dalsze studia do Berlina, do prof.

Grüzmachera, twórcy analizy widmowej głosu. Tam zdał sobie sprawę, że dla opanowania zagadnień hałasu należy przede wszystkim badać czułość słuchu. Pierwsze badania własne w tym zakresie przeprowadzone w 1936 roku, zostały opublikowane jako praca doktorska. Miał wtedy 23 lata. Inne prace z tego okresu dotyczyły czułości słuchu lub barwy dźwięku, czy walki z hałasem.

Po powrocie z Niemiec pracuje jako akustyk pod kierunkiem prof. Hubera w Biurze Konstrukcyjnym Państwowych Zakładów Lotniczych w Warszawie. Prace tam wykonane miały charakter techniczny: opracowania dotyczące akustyki prototypu samolotu pasażerskiego P 44, rozpoczęte przez tragicznie zmarłego inż. Puławskiego, zakończone przez inż. Jakimiuka; opracowanie tłumika (kolektora wydechowego) do 1000-konnego silnika Cyclone (Bristol).

Połowę czasu spędzał Marek Kwiek w Poznaniu, wykładając akustykę oraz odpowiednio skrócony kurs analizy dla muzykologów. Prof. Kamińskiemu zależało na oparciu muzykologii na ścisłych podstawach matematyczno-fizycznych. Poza tym M. Kwiek był asystentem fizyki na medycynie – u prof. Kalandyka (Katedra Biofizyki Akademii Medycznej w Poznaniu) – głównie ze względu na badania czułości słuchu.

Ponadto w wolnych chwilach dużo komponował. Przy wysiedleniu w roku 1939 Niemcy nie pozwolili Mu zabrać tych kompozycji i je zniszczyli. Były tam 3 sonaty organowe, 24 preludia, koncert na organy i orkiestrę, pieśni z małą orkiestrą – w sumie 28 większych kompozycji lub cykli mniejszych utworów.

W okresie okupacji zajmował się Marek Kwiek badaniem i naprawą organów zabytkowych na ziemi kielecko-sandomierskiej. Sporządził dokumentację techniczną dla wielu organów. Powstały wtedy dwie prace: „Bieg wykształcenia organmistrza, oparty na staropolskiej tradycji budowy organów” (nawiasem mówiąc – przeważnie ludowej i anonimowej) oraz, już wspomniana „Organy zabytkowe ziemi kielecko-sandomierskiej” (praca habilitacyjna). Profesor doszedł do przekonania, że w zakresie budownictwa organów polscy rzemieślnicy stworzyli pewien samodzielny kierunek artystyczny, daleki zarówno od ideału organów niemieckich, jak i organów francuskich, włoskich i hiszpańskich.

W roku 1946 napisał Marek Kwiek większą pracę – początkowo miała to być praca popularna, ale wyrosła poza te ramy – o fizycznych podstawach muzyki. Powrócił do badań nad czułością słuchu, które prowadził do końca życia. Istotną wartością tych prac jest uzyskanie metody oceny głośności tonu, opartej albo na ocenie równości skoków natężenia, albo na ocenie nierówności natężenia. Dla tych metod została opracowana podbudowa matematyczna, co pozwoliło na ocenę zależności między widmem dźwięku a barwą dźwięku. Jest to podstawa dla projektowania instrumentów muzycznych oraz dla reżyserii dźwięku w filmie i radiofonii.

Prace te, wymagające precyzyjnej techniki doświadczalnej (pracuje się prądami o mocy 10-14 watów, które trzeba otrzymać bez zakłóceń i dokładnie mierzyć), uważane były przez samego Profesora za najważniejsze z jego badań naukowych. Z jednej strony pozwalają one mierzyć wielkości uważane za „subiektywne” czy „psychologiczne”, z drugiej strony dostarczają danych ogromnie ważnych dla życia społecznego, m.in. otwierają możliwość ustalenia zasady projektowania protez słuchowych dostosowanych do istniejących resztek słuchu.

Prof. M. Kwiek kontynuował też współpracę z lekarzami. Prowadził badania oporu elektrycznego głowy podczas zabiegu elektronarkozy (1948 r.), które dały

początek konstruowaniu aparatów do elektronarkozy. Dużo wysiłku włożył M. Kwiek w odtworzenie pracy zmarłego prof. Mayera o krążeniu krwi. Zredagował ją w języku francuskim. Na marginesie tej pracy powstała własna praca M. Kwieka o hemodynamice krwi, w zasadzie w postaci referatu, ale zawierająca oryginalne pomysły.

Poza tym zainteresował się Marek Kwiek – częściowo z konieczności, aby rozszerzyć metody badania słuchu – elektroencefalografią. W tym zakresie kierował pewnymi badaniami o charakterze uogólnionej analizy harmonicznej potencjałów czynnościowych mózgu.

Uzupełnieniem badań akustyczno-muzycznych są badania widm hałasów i instrumentów muzycznych klawesynu (1950-1952) fortepianu (1953-1954).

Dużą trudnością było uzyskanie aparatury do tych badań. Szereg prac, prowadzonych niejako na uboczu, było poświęconych budowie aparatury pomiarowej: mikrofonów, filtrów akustycznych, urządzeń spektrograficznych, generatorów, m.in. generatora magnetostrykcyjnego, co zaowocowało badaniami nad samym zjawiskiem magnetostrykcji. Przeprowadzono klasyfikację zjawisk magnetoelektrycznych na gruncie termodynamiki i teorii elastyczności.

Wykłady Profesora po wojnie dotyczyły teorii elastyczności (1949). Ich podstawą była dynamika siatki krystalicznej z rozbudowanymi podstawami matematycznymi: rachunek tensorów w przestrzeni bez metryki, geometria Riemanna, teoria deformacji skończonych, termodynamika ciała elastycznego, rozchodzenie się fal w ciele stałym do drugiego stopnia przybliżenia. Wykłady te, niestety, nie zostały opublikowane. Na wersji maszynopisowej wykształciło się jednak wielu specjalistów.

Skrypt z elektryczności i magnetyzmu (1945-1951) nie jest pracą oryginalną. Jego podstawą była literatura zagraniczna. Myśl przewodnia wzięta jest z teorii pola Landaua i Lifszycy. Oryginalne jest wprowadzenie w prostokątny rachunek wektorów i tensorów, teoria odwzorowań dualnych, gęstości i pojemności tensorowych i inne podstawy matematyczne.

Skrypt z akustyki – część I (200 stron) – obejmuje najnowocześniejszy przegląd rozwoju akustyki, teorie nieliniowe, zagadnienia energetyczne. Pomyślany jest oryginalnie na podstawach fizycznych, a nie technicznych.

W okresie 1930-1955 powstało 18 prac naukowych, w tym 4 pozycje książkowe.

W roku 1951/52 Marek Kwiek został powołany przez Ministra Szkolnictwa Wyższego na zastępcę organizatora Wydziału Matematyki, Fizyki i Chemii na Uniwersytecie Poznańskim.

Od r. 1956 był członkiem Komisji Organizacyjnej Uniwersyteckich Studiów Zaocznych. Od jesieni roku 1962 – Organizatorem Studiów Zaocznych Fizyki Uniwersytetu im. A. Mickiewicza.

Od roku 1955 do tragicznej śmierci Profesor skupił wszystkie siły na kształceniu młodej kadry i powstaniu Uniwersyteckich Studiów Zaocznych. Przeprowadził i zakończył 6 przewodów doktorskich i był w trakcie prowadzenia przeszło 10 dalszych przewodów. Brał też udział w 20 komisjach habilitacyjnych.

Profesor M. Kwiek rozwijał współpracę międzynarodową, pozyskał wybitnych uczonych zagranicznych do wygłoszenia wykładów w Katedrze Akustyki. Wreszcie prowadził działalność polityczną jako wiceprzewodniczący Wojewódzkiego Komitetu Stronnictwa Demokratycznego w Poznaniu, był członkiem Rady Naczelnej SD w Warszawie i posłem na Sejm (jako członek Komisji Sejmowej Oświaty i Nauki).

W tej działalności zwracał głównie uwagę na sprawy młodej kadry szkół wyższych, rozwój nauk eksperymentalnych, rozwój i zastosowanie maszyn matematycznych, wreszcie rozwój studiów dla pracujących.

W tym czasie opublikował dalszych 28 prac naukowych w czasopismach polskich i zagranicznych.

Po tragicznej śmierci prof. M. Kwieka, wszystkie sprawy naukowe, dydaktyczne i organizacyjne ówczesnej Katedry Akustyki i Teorii Drgań przejęła p. prof. Halina Ryffert, kontynuując to dzieło przez szereg dalszych lat.

Na koniec przyjrzyjmy się portretowi Profesora na tle Rodziny.

W roku 1936 Marek Kwiek poślubił Wiesławę Głowacką, studentkę filozofii (specjalność historia sztuki) na Uniwersytecie Poznańskim. Mieli sześcioro dzieci – trzech synów i trzy córki. Wszystkie dzieci ukończyły studia na kierunkach ścisłych (fizyka lub matematyka na UAM, elektryczność na Politechnice Poznańskiej). Dopiero wśród wnuków ujawniły się zainteresowania humanistyczne (obok fizyki i astronautyki, filozofia, polonistyka, historia, teologia).

Jak wspominają dzieci Profesora, Ojciec ich był w życiu rodzinnym ciepłym, zatroskanym o codzienne problemy, Tatusiem. Zauważał wszystkie osiągnięcia swoich dzieci. Umiał kilkoma słowami pochwalić i zmobilizować do dalszego wysiłku. Nieobce Mu były zwykłe dziecięce trudności, które z pełną cierpliwością i wyrozumiałością umiał rozwiązywać. Dzielił się z dziećmi swoimi zainteresowaniami, ukochaniem muzyki, fotografowania z obróbką zdjęć. Uczył pracowitości, odpowiedzialności i szacunku dla każdego człowieka.

1963



2013

POLSKIE TOWARZYSTWO AKUSTYCZNE

50 lat Polskiego Towarzystwa Akustycznego (1963-2013) -
wspomnienie inicjatora powołania Towarzystwa Prof. Marka Kwieka
z okazji 100-lecia urodzin po 50 latach Jego tragicznej śmierci
w katastrofie lotniczej

Antoni Śliwiński

em. prof. Uniwersytetu Gdańskiego

1. Wstęp

Następne 10 lat minęło od czasu, gdy obchodziliśmy 40-lecie naszego Towarzystwa na Jubileuszowym 50. Otwartym Seminarium Akustycznym zorganizowanym w Szczyrku przez Górnośląski Oddział PTA w Gliwicach w roku 2003. Tym razem PTA ma swoje 50-lecie a Otwarte Seminaria z Akustyki obchodzą już 60. rocznicę ich powstania. To właśnie dziesięć lat temu dzięki Organizatorom 50. OSA w Szczyrku w 2003 r. ukazały się cenne historyczne opracowania: „40 lat Polskiego Towarzystwa Akustycznego”, (*Bukowski, 2003*), oraz „50. Otwarte Seminarium z Akustyki, suplement Historia OSA, tom II, 1994-2003”, (*Hojan, Bukowski, 2003*) – to opracowanie bezpośrednio nawiązuje i jest kontynuacją opracowanego przez Edwarda Hojana I tomu historii 40 pierwszych OSA (od 1954-1993), (*Hojan, 1993*), który ukazał się jako suplement 2 do materiałów konferencyjnych OSA'93 zorganizowanego w Polańczyku przez Rzeszowski Oddział PTA. W wspomnianym opracowaniu na „40-lat PTA” znalazły się cenne artykuły wspomnieniowe dwóch nieżyjących już: profesora Ignacego Maleckiego (*Malecki, 2003*) „Znaczenie czterdziestu lat dla rozwoju akustyki w Polsce” oraz profesora Aleksandra Opilskiego (*Opilski, 2003*) „Pięćdziesięciolecie Otwartych Seminariów z Akustyki. Jak to się zaczęło?”, a także historyczny artykuł-dokument dr. Jerzego Etienne (*Etienne, 2003*) „XL-lecie Polskiego Towarzystwa Akustycznego” i artykuł wspomnieniowy profesora Jana Grzesika (*Grzesik, 2003*) „Otwarte Seminaria z Akustyki – wspomnienia sięgające pierwszej dekady”. Znalazło się tam również opracowanie (*Bukowski, 2003, str. 31-87*) „Syntetyczna historia Polskiego Towarzystwa Akustycznego”.

Warto także przypomnieć poprzednie Jubileusze: 15-lecia PTA (specjalna sesja wspomnieniowa – zebranie Członków Założycieli PTA) obchodzony na 25. OSA, Poznań – Błażejewko w 1978 roku oraz 25-lecia PTA obchodzony na 36. OSA w Szczyrku-Bile w 1989 roku (dwa referaty okolicznościowe: *Etienne, Jagodziński, 1989* oraz *Filipezyński, 1989*).

Ostatnie dziesięciolecie to już najnowsza historia PTA i tak się złożyło, że niedawno ukazało się zbiorowe opracowanie „Akustyka Polska, wczoraj i dziś” (*Śliwiński, Engel, Zawieska, 2010*), w którym jeden z rozdziałów poświęcony jest

osiągnięciom i historii PTA aż do 2010 r. Do historii PTA włączają się także najświeższe cenne artykuły poświęcone 100-letniej rocznicy urodzin profesora Ignacego Maleckiego (*Engel, 2012* oraz *Ranachowski, Rejmund, Etienne, 2013*). Włączają się do niej również opracowania będące teraz w fazie przygotowań w związku z przypadającą w tym roku 100-tą rocznicą urodzin Profesora Marka Kwieka, inicjatora powstania PTA, który zginął tragicznie w katastrofie lotniczej w grudniu 1962 r., na kilka miesięcy przed formalnym powołaniem Towarzystwa.

PTA zostało powołane na Założycielskim Zgromadzeniu Ogólnym (przewodniczył temu zebraniu prof. Ignacy Malecki) w dniu 4 marca 1963 r. To formalne powołanie PTA było już tylko uwieńczeniem inicjatywy Profesora Marka Kwieka rozpoczętej na VII Otwartym Seminarium Akustycznym w Szczecinie w marcu 1961 (kiedy to utworzono grupę członków-założycieli przyszłego Polskiego Towarzystwa Akustycznego, rozszerzoną na VIII OSA też w Szczecinie w 1962) i realizowanej aż do przygotowania (z dużym osobistym wkładem Profesora Marka Kwieka) Statutu Towarzystwa. Już 19 lutego 1963 (2 miesiące po śmierci Profesora) statut ten został wpisany do rejestru stowarzyszeń i związków Prez. Rady Narodowej m. Poznania pod numerem 140 (*Bukowski, 2003, str. 32 – dok. 1*).

2. Okoliczności i warunki powstania PTA - wspomnienie

Odpowiadając na zaproszenie Organizatorów obecnego Jubileuszu 50-lecia PTA chciałbym podzielić się niektórymi swoimi wspomnieniami z tamtego odległego okresu i refleksją dotyczącą późniejszej działalności w PTA. Jako jeden z wychowanków Profesora Kwieka aktywnie uczestniczyłem w procesie powstawania PTA. Od roku 1950 pracowałem pod Jego kierunkiem najpierw w Pracowni Akustyki (powstałej w 1946 r.), później (po utworzeniu w 1952 r.) w Zakładzie Akustyki i Teorii Drgan Uniwersytetu Poznańskiego przy Katedrze Fizyki Teoretycznej (kierowanej przez prof. Szczepana Szczeniowskiego) a następnie (od 1956 r. aż do przeniesienia do Uniwersytetu Gdańskiego w 1970 roku) w powołanej samodzielnej Katedrze o tej samej nazwie w Uniwersytecie im. A. Mickiewicza (w roku 1985 przekształconej w Instytut Akustyki na Wydz. Mat. Fiz. Chem. UAM). Pod kierunkiem Profesora wykonałem pracę magisterską w 1952 r. i w 1960 roku uzyskałem doktorat z fizyki pod Jego promotorstwem. Należę do grupy członków założycieli PTA i brałem bardzo czynny udział w wymienionych wyżej seminariach VII. i VIII. OSA w Szczecinie, a także w Założycielskim Zgromadzeniu Ogólnym w Poznaniu w marcu 1963 roku; zostałem tam wybrany Skarbnikiem tego nowego towarzystwa naukowego a później czynnie poświęciłem mu wiele energii i czasu będąc kolejno wybieranym jego Skarbnikiem (1963-64), Sekretarzem Generalnym (1964-69), v-ce Przewodniczącym Zarządu Głównego (1965-70), Przewodniczącym Zarządu Głównego (1987-96), Członkiem Zarządu Głównego (1996-2002) a później Członkiem Sądu Koleżeńskiego. Miałem szczególne szczęście i zaszczyt współpracować z pierwszym Przewodniczącym PTA, prof. Edmundem Karaśkiewiczem (1963-64) i Przewodniczącymi kolejnych kadencji: prof. Haliną Ryffert (1964-81), prof. Zenonem Jagodzińskim (1981-87), prof. Jerzym Ranachowskim (1996-01), prof. Aleksandrem Opilskim (2001-02), prof. Eugeniuszem Kozaczką (2002-11), prof. Grażyną Grelowską (od 2011 aktualną Przewodniczącą PTA), a także z zasłużonymi dla PTA wielu innymi członkami Zarządu Głównego i Zarządów Oddziałów terenowych PTA w Gdańsku, Gliwicach, Krakowie, Poznaniu,

Rzeszowie, Warszawie i Wrocławiu, których nie sposób tutaj wymienić (zob. *Etienne, 2003; Bukowski, 2003*).

Grono Członków Założycieli PTA liczące 39 osób w Szczecinie w roku 1961 i 35 osób na Zgromadzeniu Założycielskim w Poznaniu w 1963 roku (*Etienne, 2003*) w sposób naturalny zeszczupłało obecnie do nie więcej niż 9 żyjących osób. Trzeba jednak zauważyć, że po założeniu PTA liczba członków systematycznie rosła (do około 150 w pierwszych latach działalności, przekroczyła 200 w 1967, 400 w 1975, 500 w 1985 a potem średnio utrzymywała się na poziomie około 400 osób i do chwili obecnej na nim się utrzymuje. Wśród tych, którzy odeszli (nie tylko członkowie-założyciele) i wśród żyjących aktywnych członków są osoby wielce zasłużone dla akustyki polskiej i dla PTA w szczególności. Warto o nich pamiętać i wspomnieć przy okazji obecnego Jubileuszu. Nie ma jednak potrzeby ich wszystkich tutaj osobowo wymieniać ze względu na cytowaną już książkę „Akustyka Polska wczoraj i dziś” (*Śliwiński, Engel, Zawieska, 2010*) gdzie ich działalność krajowa i międzynarodowa została, na ile było to możliwe, przedstawiona i omówiona. Tym niemniej kilkadziesiąt nazwisk trzeba by przy okazji tych wspomnień powtórzyć.

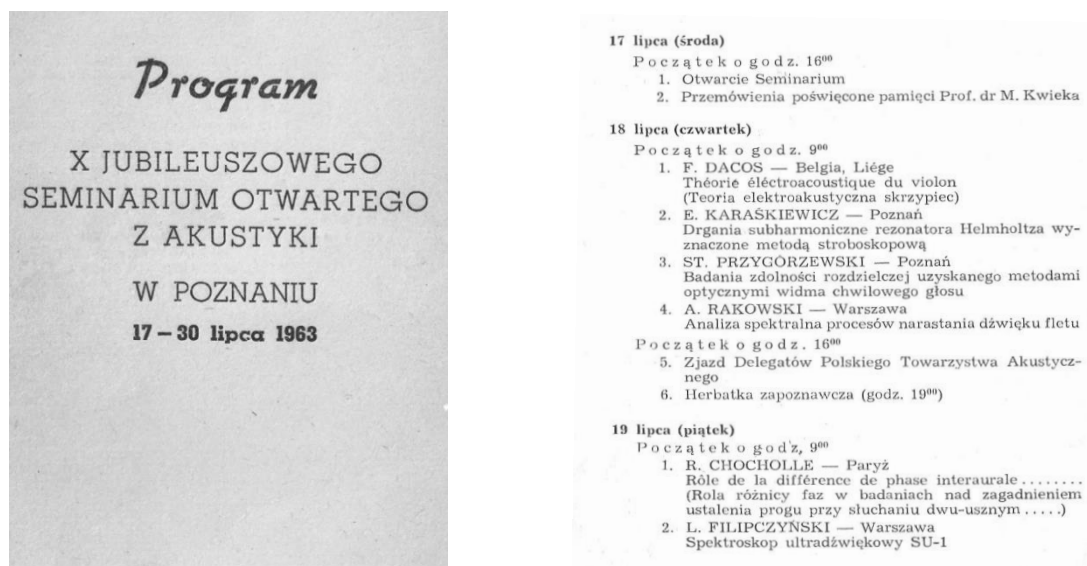
Wracając do wspomnień z okresu powstawania PTA chciałbym przypomnieć, że wtedy środowisko polskich akustyków już od dziesięciu lat było w miarę zintegrowane dzięki organizacji od 1954 r. dorocznych Otwartych Seminariów z Akustyki, które też zainicjował Prof. Marek Kwiek. Szczególna atmosfera współpracy polskich akustyków, która się wtedy rozpoczęła pomiędzy ośrodkami wyrastającymi wokół tych, którzy przetrwali II Wojnę Światową i chcieli swoje zainteresowania akustyką kontynuować i rozwijać, sprzyjała tej integracji. Przede wszystkim trzeba tutaj wymienić osobę prof. Ignacego Maleckiego (znali się z Markiem Kwikiem pracując w latach 30-tych ub. wieku w laboratoriach Polskiego Radia i zaraz po wojnie nawiązali współpracę) i przypomnieć jego wkład w podwaliny i rozwój akustyki w Polsce, najpierw na Wybrzeżu na Politechnice Gdańskiej (do roku 1951) (*Sankiewicz, Budzyński, 2004; Śliwiński, 2009*) a potem w Warszawie, jako wybitną postać nauki polskiej (*Engel, 2012; Ranachowski, Rejmund, Etienne, 2003*). Wspomnieć trzeba przybyłych po wojnie pracowników naukowych uczelni Wilna i Lwowa (fizycy, inżynierowie, lekarze) jak prof. Marian Puchalik, prof. Tadeusz Ceypek, prof. Wiktor Jankowski, dr Franciszek Kuczera, dr Bolesław Matuła, dr Irena Postępska i innych, co w różnych miejscach przeżyli wojnę jak prof. Stanisław Kossowski, prof. Stanisław Józkiwicz, prof. Aleksandra Mitrynowicz-Modrzejewska a także (dalej w kolejności alfabetycznej i bez tytułów – większość uzyskała stopnie naukowe i wielu tytuły profesorskie): Stefan Czarnecki, Czesław Cempel, Zbigniew Engel, Leszek Filipczyński, Zenon Jagodziński, Wiktor Jassem, Janusz Kacprowski, Sylwester Kaliski, Edmund Karaśkiewicz, Waclaw Kołtoński, Eugenia Kowalska, Bogdan Mączewski-Rowiński, Zdzisław Pawłowski, Wincenty Pajewski, Anna Piotrowska, Czesław Puzyna, Jerzy Ranachowski, Halina Ryffert, Jerzy Sadowski, Witold Straszewicz, Jerzy Wehr, Czesław Wachtl, Roman Wyrzykowski, Bronisław Zapiór, Zbigniew Żyszkowski i inni. Należy także przypomnieć ich młodszych współpracowników, następców i wychowanków, jak Jan Adamczyk, Stanisław Augustyniak, Danuta Augustyńska, Wojciech Batko, Jerzy Bodzenta, Roman Bukowski, Gustaw Budzyński, Henryka Czyż, Julian Deputat, Andrzej Dobrucki, Jerzy Etienne, Helena Gawda, Joachim Gmyrek, Andrzej Gołaś, Grażyna Grelowska, Jan Grzesik, Ryszard Gubrynowicz, Tadeusz Gudra, Helena Harajda, Edward Hojan,

Adam Juszkiewicz, Zbigniew Kaczkowski, Zygmunt Kleszczewski, Zygmunt Klusek, Ewa Kotarbińska, Eugeniusz Kozaczka, Zdzisław Kozłowski, Andrzej Leszczyński, Bolesław Leśniak, Adam Lipowczan, Mikołaj Łabowski, Grażyna Łypacewicz, Wojciech Majewski, Stanisław Mischczak, Jerzy Motylewski, Jerzy Narkiewicz-Jodko, Andrzej Nowicki, Aleksander Opilski, Edward Ozimek, Zygmunt Pawłowski, Ryszard Płowiec, Tadeusz Powalowski, Stanisław Przygórzewski, Zbigniew Pusłowski, Tadeusz Pustelny, Maria Rabiega, Andrzej Rakowski, Janusz Renowski, Witold Rdzanek, Witold Rybarczyk, Barbara Rudno-Rudzińska, Krzysztof Rudno-Rudziński, Roman Salamon, Marianna Sankiewicz, Anna Snakowska, Andrzej Stepnowski, Barbara Szudrowicz, Mieczysław Szustakowski, Edmund Talarczyk, Marian Urbańczyk, Stefan Weyna, Zbigniew Wesołowski, Ryszard Wojtowicz, Barbara Wyrzykowska, Jerzy Zieniuk, Bronisław Żółtogórski, Iwona Żuchowicz, i wielu innych zasłużonych dla akustyki polskiej i PTA, których nie sposób tutaj wymienić – zob. *Etienne, 2003; Śliwiński, Engel, Zawieska, 2010*. Wszyscy oni tworzyli wokół siebie grupy entuzjastów zainteresowanych badaniami akustycznymi w różnych specjalnościach tej międzydiscyplinarnej dziedziny wiedzy organizując laboratoria i ośrodki naukowe na Górnym i Dolnym Śląsku, w Gliwicach, Zabrze-Rokitnicy i we Wrocławiu oraz w Warszawie, w Krakowie, w Poznaniu, w Olsztynie a później również w Rzeszowie i pracowali twórczo w tych ośrodkach. To oni i ich młodzi wtedy współpracownicy byli uczestnikami pierwszych OSA i autorami prac z tego jak i późniejszego okresu (zob. *Wykaz bibliograficzny prac polskich autorów z dziedziny akustyki, 1945-1965, 1967; Wykaz bibliograficzny prac polskich autorów z dziedziny akustyki, 1966-1971, 1972; Bibliografia, 1971-1982, 1984*).

Do zacieśnienia współpracy przyczynił się też niewątpliwie fakt przeżytej wspólnie ogromnej luki, jaka powstała wśród akustyków po odejściu inicjatora tej integracji Prof. Marka Kwieka oraz pamięć o Nim, o Jego osiągnięciach i znaczącym wkładzie dla rozwoju i ukierunkowania badań w szeroko pojętej dziedzinie akustyki w powojennej Polsce. Warto podkreślić zaistniałą wtedy jedność celów i powszechne przeświadczenie o konieczności kontynuacji Jego dzieła przez całe środowisko akustyków, które ceniło go bardzo i boleśnie odczuło niepowetowaną dla akustyki polskiej stratę.

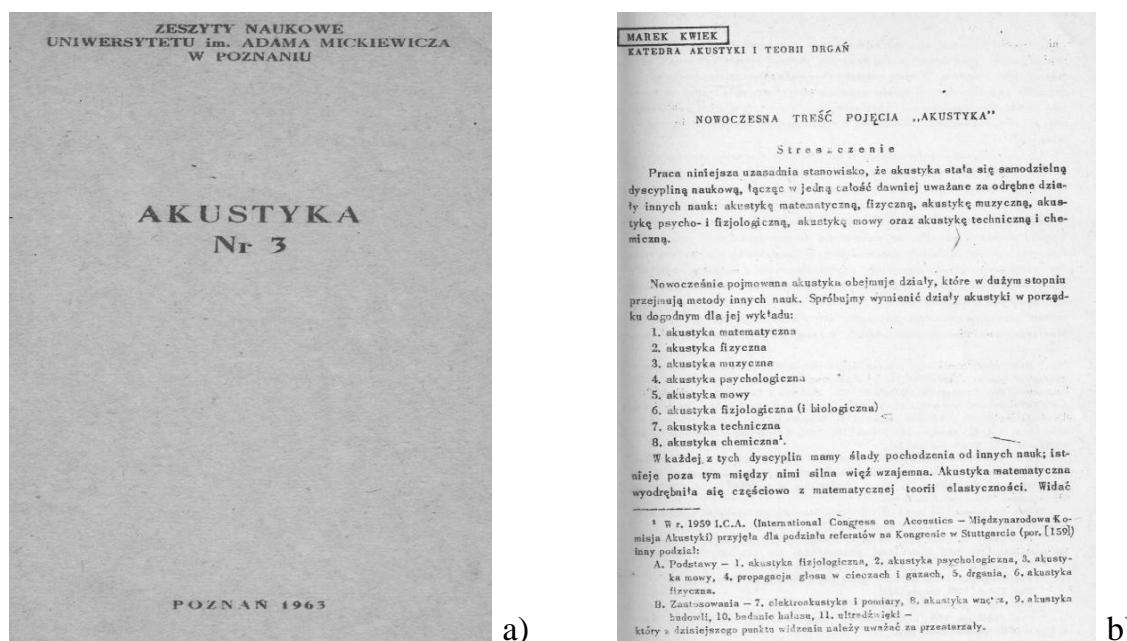
Wspomniane wyżej Zgromadzenie Założycielskie PTA odbyło się w Poznaniu 4 marca 1963 r. a już 4 miesiące później Poznański Oddział PTA zorganizował X. Jubileuszowe OSA też w Poznaniu. To jubileuszowe OSA miało swój wyjątkowy charakter; było poświęcone pamięci Prof. M. Kwieka i zaraz po jego rozpoczęciu punktem programu (Rys. 1) były przemówienia okolicznościowe. Wygłosili je: prof. Ignacy Malecki, doc. Halina Ryffert oraz prof. René Chocholle z Paryża. Przemówienia te zostały później opublikowane w Pracach X. Jubileuszowego OSA (*UAM Poznań, 1967*). Wydanie tych materiałów nawiązywało (po kilkuletniej przerwie) do początkowej tradycji wydawania materiałów Otwartych Seminariów z Akustyki; wydano je jako Prace I., II. i III. OSA, w latach 1954-1956); przerwa trwała do 1967 r., kiedy to z 4 letnim opóźnieniem wydano prace X. OSA i od tego 1967 roku (po decyzji podjętej na V Zjeździe Delegatów PTA w Gdańsku o przywróceniu tradycji) nastąpiło już ciągle, coroczne wydawanie materiałów począwszy od XIV. OSA i stało się to zwyczajem obowiązującym do chwili obecnej, kiedy to pojawia się bieżący rocznik: Prace 60. OSA'2013 zorganizowanego w Rzeszowie.

Istotnym faktem dla historii PTA a także dla rozwoju całej akustyki polskiej było zaraz po utworzeniu jego afiliowanie przy Wydz. IV Nauk Technicznych PAN. Było



Rys. 1. Pierwsza strona programu X. Jubileuszowego Seminarium Akustycznego w Poznaniu, 1963, cztery miesiące po Zgromadzeniu Założycielskim PTA.

to nie tylko wyrazem uznania dla rangi Towarzystwa i akustyki w ogóle (Malecki, 2003), ale podkreślało wyraźny zakres działania PTA jako szeroko rozumianej działalności naukowej i technicznej, czemu mniej sprzyjałoby afiliowanie Towarzystwa przy Wydz. III (fizyki i chemii), a istniały takie tendencje wynikające z przekonania niektórych, aby traktować akustykę jako dział fizyki. Tymczasem już wtedy interdyscyplinarny charakter akustyki był wyraźny nie tylko w Polsce ale



Rys. 2. Artykuł Prof. Marka Kwieka: „Nowoczesna treść pojęcia <akustyka>”; okładka czasopisma (a), pierwsza strona artykułu (b)

szczególnie był widoczny w międzynarodowej skali światowego jej rozwoju. Widział to także Prof. Marek Kwiek pisząc krótko przed swoją śmiercią na ten temat artykuł pt. „Nowoczesna treść pojęcia <akustyka>”. Artykuł ten opublikowany już po śmierci Profesora (Kwiek, 1963) (Rys. 2) zawiera pełne uzasadnienie faktu, że akustyka stała

się samodzielną dyscypliną naukową poparte cytowaną i omówioną literaturą, a załączony spis bibliografii obejmuje 215 pozycji.

W tym samym zeszycie Naukowym UAM (Akustyka Nr 3) znalazła się fotografia (Rys. 3a) i pośmiertne omówienie życiorysu i naukowych osiągnięć Profesora (Rys. 3b), które warto tutaj z okazji 50-lecia PTA przypomnieć, gdyż przyszła działalność PTA w dużej mierze stanowiła realizację pozostawionego przez niego następcom „testamentu” zadań do wykonania. Jako Jego wychowankowie przyrzekliśmy mu to w dniu pogrzebu:



a)



b)

Rys. 3. Fotografia Prof. dr hab. Marka Kwieka (a);
pierwsza strona wspomnienia-życiorysu (Z.N. UAM, Akustyka Nr 3, 1963) (b)

„Pożegnanie prof. dr hab. Marka Kwieka

– wygłoszone przez dr. Antoniego Śliwińskiego na pogrzebie w Poznaniu w dniu 22.12.1962 r.

Pragnę pożegnać Ciebie umiłowany Profesorze, nasz niedościgniony wzorzec uczonego i pedagoga, od uczniów Twych i wychowanków. Pod Twoim doświadczonego okiem stawialiśmy pierwsze kroki przygotowując się do przyszłej pracy naukowej. Cieszyłeś się z każdego naszego sukcesu i nie szczędziłeś pomocy w chwilach trudnych. – Staraliśmy się naśladować Ciebie w pracy i w życiu.

Grono wychowanków pozostawiłeś liczne; niektórzy z nas pracowali z Tobą bezpośrednio i stale, inni tylko przez okres wykonywania pracy naukowej; wszyscy jednak uznawali Twój wielki autorytet naukowy i czuli się zespoleni pod Twoim kierownictwem.

Bardzo ceniliśmy sobie, Profesorze, Twój bezpośredni i koleżeński stosunek do nas, Twoją gotowość dyskusowania z nami na tematy naukowe w każdej chwili, gdy tego potrzebowaliśmy. Twoja opieka nad naszymi pracami była tak umiejętna! – chociaż konsekwentna i bezkompromisowa, to jakże delikatna, szczerza i pełna poświęcenia z Twojej strony.

Trudno nam jest pogodzić się z myślą, że nie ma Cię już wśród nas. Każdemu z nas wytyczyłeś drogę, którą będziemy musieli iść już bez Ciebie. Będą nas prowadziły Twoje myśli i Twoje rady. W tej chwili są one dla nas testamentem, który zobowiązujemy się wykonać.

Spoczywaj w pokoju! ”

Wypełnienie tych przyrzeczeń to wkład wychowanków Profesora Kwieka w dalszą historię akustyki polskiej w szczególności w Poznaniu, ale widoczny także w osiągnięciach innych ośrodków akustycznych w Polsce i działalności PTA (zob. Śliwiński, Engel, Zawieska, 2010). W Katedrze Akustyki w Poznaniu w zespołach prof. E. Karaśkiewicza oraz doc. dr Haliny Ryffert i ze mną pracowali wtedy: dr Stanisław Augustyniak, mgr Czesław Cempel, mgr Janina Fazanowicz, dr Helena Harajda, mgr Walenty Paszkowski, mgr Stanisław Przygórzewski, mgr Edward Hojan, mgr Edward Ozimek, mgr Mikołaj Łabowski, mgr Ryszard Urbański i inni (zob. opracowania: „Czterdziestolecie ...” (Hojan, Sęk, 1996) oraz „Pięćdziesięciolecie Katedry Akustyki i Teorii Drgan UAM (Sęk, Kociński, 2008) – w roku 2008 w Instytucie Akustyki UAM odbyła się uroczystość odsłonięcia tablicy pamiątkowej poświęconej Profesorowi Markowi Kwiekowi).

Nawiązując do wyżej wspomnianego artykułu o samodzielności akustyki jako dyscypliny naukowej i realizacji „testamentu” Prof. Marka Kwieka poprzez kontynuację Jego zamierzeń przez następów pozwolę sobie zacytować charakterystyczne słowa prof. Ignacego Maleckiego (Malecki, 2003) napisane z okazji 40-lecia PTA w uznaniu zasług prof. Haliny Ryffert, która jako osoba najbardziej zaawansowana w naukową współpracę z Prof. Markiem Kwiekim przejęła od profesora Karaśkiewicza kierownictwo Katedry i opiekę nad całym naszym Zespołem rozwijając z sukcesem Jego przerwane dzieło:

„... Nie mniej nie mogę pominąć osobistego wspomnienia o prof. Halinie Ryffert, która przez 16 lat była przewodniczącą PTA i siłą rzeczy miała nieprzemijający wpływ na dalsze kształtowanie Towarzystwa. Szczególnie istotne było to, że prof. H. Ryffert potrafiła zapewnić w ramach PTA właściwe proporcje między różnymi działami akustyki, dbając o zachowanie jej interdyscyplinarnego charakteru. Miała też wielką zdolność do harmonijnej współpracy z innymi ośrodkami poza Poznaniem i zacieśniania więzów współpracy i przyjaźni między aktywnymi członkami Towarzystwa w Oddziałach terenowych PTA.”

Ten cytat bardzo trafnie oddaje wpływ integracyjnych inicjatyw Prof. M. Kwieka przejawiający się w historii akustyki polskiej, które profesor Halina Ryffert konsekwentnie w ciągu swej działalności w następnych latach kontynuowała, także jako długoletnia Przewodnicząca PTA.

Drugim istotnym dla historii PTA i dalszego jego rozwoju wydarzeniem było w rok po jego utworzeniu powołanie w 1964 roku Komitetu Akustyki Polskiej Akademii Nauk. Pojawiła się sprawa relacji pomiędzy tymi dwoma organizacjami i chociaż na początku były kontrowersyjne opinie co do ich roli i wzajemnych kompetencji, to jak pisze prof. I. Malecki (Malecki, 2003): *„Przeprowadzono szereg dyskusji na ten temat wyjaśniając pewne niejasności kompetencyjne i kontrowersje ambicjonalne. Trzeba z satysfakcją stwierdzić, że wkrótce, w czasie XII OSA w 1965 roku w Warszawie, uzyskano pełną zgodność stanowisk. PTA i Komitet Akustyki mają swoje własne uzupełniające się zadania, równie istotne i niezbędne dla rozwoju akustyki w Polsce. PTA daje unikalną możliwość aktywnej działalności społecznej i przedstawienia na OSA swoich osiągnięć wszystkim polskim akustykom, zwłaszcza młodym naukowcom.”*

Jak się w przyszłości okazało współpraca pomiędzy PTA i Komitetem Akustyki PAN układała się bardzo harmonijnie i owocnie. Komitet Akustyki PAN i PTA przejęły i są wspólnymi organizatorami dorocznych OSA a także innych

organizowanych konferencji naukowych krajowych i zagranicznych oraz spełniają istotną rolę we współpracy międzynarodowej między innymi poprzez przynależność do ICA (Międzynarodowej Komisji Akustyki), której członkami są zarówno Komitet Akustyki PAN jak i PTA. Są także wydawcami (wspólnie z IPPT PAN) kwartalnika Archives of Acoustics, czasopisma o zasięgu międzynarodowym od kilku lat będącego na liście filadelfijskiej (ISI) i znajdującego się w wykazie czasopism punktowanych Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

3. Ważniejsze wydarzenia w historii PTA

Jak już wspomniałem działalność PTA została stosunkowo wyczerpująco opisana z okazji jubileuszu 40-lecia (*Bukowski, 2003*) oraz w opracowaniu „Akustyka Polska wczoraj i dziś” (*Śliwiński, Engel, Zawieska, 2010*), tym niemniej warto przywołać pewne wydarzenia (oprócz już wyżej omówionych z okresu powstawania PTA), które miały znaczenie w jego historii. Chciałbym tu przypomnieć:

- owocną współpracę międzynarodową i kontakty z innymi towarzystwami akustycznymi;

Już od chwili powstania współpraca odbywała się i odbywa poprzez przynależność do ICA, gdzie akustyka polska jest w sposób prawie ciągły reprezentowana przez wybieranych członków Rady ICA od 1966-1972 (2 kadencje I. Malecki – przewodniczący ICA), 1974-80 (L. Filipczyński), (1981-1987) oraz 1990-2007 (A. Śliwiński), 2007-2013 (E. Kozaczka), 2013– i aktualnie (G. Grelowska).

PTA współpracuje z I-INCE (International Institute of Noise Control Engineering) (prof. Stefan Czarniecki i prof. Zbigniew Engel od chwili powstania tej organizacji w 1975 r. uczestniczyli w jej pracach, byli także w jej Zarządzie). Polska akustyka ma autorytet w I-INCE dzięki organizacji w Polsce regularnych, co 2 lata od 1976 r., międzynarodowych konferencji Noise-Control (organizowanej przez AGH, Kraków i CIOP-PIB, Warszawa).

PTA było członkiem założycielem powstałej w 1972 r. Europejskiej Federacji Towarzystw Akustycznych (FASE) i aktywnie z nią współpracowało aż do roku 1997, kiedy to nastąpiła integracja FASE z EAA (Europejską Asocjacją Towarzystw Akustycznych powstałą w 1992 roku) i FASE przestało istnieć; PTA zadeklarowało (na Zjeździe Delegatów w Ustroniu-Zawodziu w 1996 r.) przystąpienie do EAA (formalnie potwierdzone na Zjeździe Delegatów w Jastrzębiej Górze w 1997 r.) i również aktywnie z EAA współpracuje; warto wspomnieć, że w latach 2003-2007 prof. E. Kozaczka był v-ce przewodniczącym Zarządu EAA a w przyszłym roku w Krakowie odbędzie się Forum Acusticum – główne spotkanie akustyków europejskich odbywające się co dwa lata.

Od początku swej działalności PTA współpracowało z GALF (Groupement des Acousticiens de Langue Francaise) przekształconego w 1986 r w SFA (Société Francaise d'Acoustique) z niemieckim DAGA (Deutsche Arbeitsgemeinschaft für Akustik), Rosyjskim Towarzystwem Akustycznym, Hiszpańskim Towarzystwem Akustycznym, Greckim Towarzystwem Akustycznym, Litewskim Towarzystwem Akustycznym i innymi; z niektórymi w ramach podpisanych umów o wzajemnej współpracy.

Owocna współpraca pomiędzy PTA i AES (Audio Engineering Society) zapoczątkowana w Oddziale Gdańskim PTA doprowadziła do powstania Sekcji Polskiej AES (prof. Marianna Sankiewicz była pierwszą przewodniczącą tej Sekcji

a później przez dwie kadencje wiceprezydentem AES w rejonie Europy Wschodniej), która dalej jest rozwijana (prof. Bożena Kostek przez dwie kadencje była przewodniczącą AES).

W czasie swej działalności PTA było organizatorem wielu międzynarodowych konferencji naukowych, kongresów i sympozjów specjalistycznych, szkół i warsztatów naukowych, których nie sposób tutaj wymienić (zob. „Akustyka Polska wczoraj i dziś”, *Śliwiński, Engel, Zawieska, 2010*). Warto jednak zauważyć, że w ostatniej dekadzie w Polsce odbyły się takie znaczące spotkania akustyczne jak: Sixth European Conference on Underwater Acoustics (ECUA, 2002) pod patronatem Komisji Europejskiej i EAA oraz ICA w Gdańsku; 16th International Congress on Sound and Vibration, 2009 w Krakowie; 7th International Congress on Ultrasonics (ICU, 2011) w Gdańsku, czy kolejne Noise-Control'2004 w Gdyni, 2007 w Elblągu, w 2010 w Książu, 2013 w Rynie. W następnym roku w Krakowie odbędzie się Forum Acusticum organizowane co 2 lata przez EAA.

➤ nadawanie członkostwa honorowego PTA;

Od 1967 roku PTA (poprzez indywidualnie uzasadnioną uchwałę Zjazdu Delegatów) nadaje godność Członkostwa Honorowego PTA zasłużonym dla Towarzystwa akustykom krajowym i zagranicznym. Dotąd taką godność otrzymało około 40 akustyków (w tym 16 z zagranicy).

➤ przyznawanie pamiątkowego medalu Marka Kwieka oraz medalu Ignacego Maleckiego;

W roku 1982 dla uczczenia 20-lecia tragicznej śmierci Prof. M. Kwieka wybito medal pamiątkowy z Jego wizerunkiem i inicjałami PTA, który przyznano 9 osobom (8 w kraju i 1 w USA) oraz jednej Instytucji (Instytut Akustyki w Poznaniu). W roku 2012 wybito pamiątkowy medal Ignacego Maleckiego i dotąd przyznano go jednej osobie (prof. E. Kozaczka).

➤ nagrody naukowe PTA i Nagrody Konkursu im Marka Kwieka;

W roku 1966 ustanowiono nagrodę naukową PTA (przyznano ją 6 a może 9 osobom – istniejąca w tej sprawie dokumentacja z lat 1967-1969 nie jest pełna), którą w roku 1973 przekształcono w Nagrodę Naukową im. Marka Kwieka przyznawaną w ramach dorocznego Konkursu im. Marka Kwieka przeprowadzanego w czasie Otwartych Seminariów z Akustyki za najlepszą prezentowaną pracę (I., II. i III. nagroda). Dotąd przyznano już ponad 100 tych nagród. Jest to ważny element działalności PTA szczególnie ceniony przez młodych akustyków.

➤ owocna permanentna praca oddziałów PTA;

PTA ma obecnie siedem Oddziałów terenowych (w roku 1963 powstały cztery Oddziały: Górnośląski, Poznański, Warszawski i Wrocławski, w roku 1966 Gdański, w 1973 r. Rzeszowski, w 1980 r. Krakowski). Oddziały prowadzą statutową działalność naukową i popularyzatorską w ramach specjalności reprezentowanych w ośrodkach na swoim terenie i odbywają spotkania swoich członków. Oddziały kolejno organizują coroczne Seminarium Otwarte z Akustyki jako spotkania naukowe krajowe z udziałem akustyków z zagranicy, które są imprezą wspólną PTA i Komitetu Akustyki PAN. W czasie Seminarium odbywa się Zjazd Delegatów PTA, który zgodnie za Statutem PTA stanowi najwyższą władzę Towarzystwa jako reprezentacja Oddziałów i ocenia działalność Zarządu Głównego PTA i Zarządów Oddziałów.

➤ udział i wkład w koordynację badań z akustyki w skali kraju;

PTA ma swój istotny udział i wkład w koordynację badań z akustyki w skali kraju, najpierw (od roku 1981) w ramach planu MR-24 – *Akustyka w technice i medycynie* a później w *Centralnym Programie Badań Podstawowych (CPBP)* współpracując w tym zakresie z Komitetem Akustyki PAN. Po roku 1989, gdy zlikwidowano centralne planowanie badań i powstał Komitet Badań Naukowych oraz praktyka starań o indywidualne projekty badawcze, działalność PTA sprawdziła się w poparciu inicjatywy Komitetu Akustyki PAN dotyczącej sprawozdawczości z wykonania grantów. W latach 1991-1995 prof. Jerzy Ranachowski zorganizował kilka konferencji nt. „Akustyka w Technice, Medycynie i Kulturze” (później te sprawozdania zostały opublikowane), gdzie dyskutowano merytoryczną ich wartość i oceniano. Było to korzystnym elementem dla podtrzymania integracji środowiska akustyków zrzeszonych w PTA. W latach późniejszych i ostatniej dekadzie można zaobserwować przeniesienie tych dyskusji na odbywające się od lat seminaria OSA oraz konferencje specjalistyczne o charakterze ciągłym (coroczne, dwu lub trzy letnie) jak Sympozja z Hydroakustyki, Szkoły Zimowe AMiK – Akustyki Molekularnej i Kwantowej (później AFiK – Akustyki Falowej i Kwantowej) oraz Szkoła Zimowa Zwalczenia Zagrożeń Wibroakustycznych, Szkoły Wiosenne Akustooptyki i Zastosowań (Spring School on Acoustooptics and Application), czy Sympozja Inżynierii i Reżyserii Dźwięku, Akustyka w Audiologii i Foniatrii, konferencje Noise-Control, Metody Energetyczne w Wibroakustyce, Akustyka Strukturalna i inne. Liczba uczestników tych spotkań naukowych mimo pewnej malejącej tendencji utrzymuje się na właściwym poziomie i świadczy o tym, że środowisko akustyków jest aktywne i zintegrowane.

➤ współpraca w zakresie zwalczania zagrożeń hałasem i wibroakustycznych.

PTA współpracując z Komitetem Akustyki i Ligą Walki z Hałasem zajmowało się w dużym zakresie szeroko pojętą problematyką zwalczania zagrożeń hałasem i wibroakustycznych. Miało także swój udział w wielu akcjach przedstawiania tej problematyki w kontaktach z Ministerstwem Środowiska (zob. *Engel, Sadowski, 2005*).

4. PTA dziś i perspektywy na przyszłość

Polskie Towarzystwo Akustyczne, jak to pokazuje jego 50-letnia działalność, ma znaczący dorobek w zakresie integracji środowiska akustyków polskich i w bardzo pozytywny sposób przyczynia się do realizowania określonych w statucie zadań: a) rozwijanie akustyki z uwzględnieniem jej działów i dziedzin pogranicznych, b) łączność naukowa z osobami pracującymi twórczo w dziedzinie akustyki i dziedzin pogranicznych, c) popularyzowanie akustyki ze szczególnym uwzględnieniem dziedzin ważnych dla nauki, kultury, społeczeństwa, gospodarki narodowej i ochrony środowiska.

Współpraca PTA z międzynarodowymi instytucjami i towarzystwami akustycznymi układa się dobrze, o czym świadczą międzynarodowe spotkania akustyczne organizowane w Polsce, a także liczny udział członków PTA w międzynarodowych kongresach na świecie. Utrzymuje się także znaczący ich udział w akustycznych organizacjach międzynarodowych jak ICA (na ostatnim Kongresie Akustycznym ICA prof. G. Grelowska została wybrana członkiem Rady ICA jako reprezentant Polski – PTA i Komitetu Akustyki PAN na następną kadencję zastępując prof. E. Kozaczkę, który był tam przez 2 ostatnie kadencje), EAA, czy I-INCE a także w International Institute of Acoustics and Vibrations (prof. M. Pawełczyk jest v-ce

prezesem tego Instytutu) i w ICU (prof. B. Linde przewodniczący 7. Kongresu ICU w Gdańsku, 2011 i współprzewodniczący 8. Kongresu ICU w Singapurze, 2013). Członkowie PTA są także członkami redakcji akustycznych czasopism (prof. A. Stepnowski – Associate Editor of Acta Acustica united with Acustica, prof. M. Pawełczyk – Managing Editor of the Journal of Sound and Vibration).

Perspektywy na najbliższą przyszłość są takie, że PTA powinno dalej się rozwijać bez widocznych przeszkód, chociaż wiele zależy od ogólnej kondycji nauki polskiej. Istotne jest zadbanie o młody narybek akustyków i w tym kierunku powinna uaktywnić się działalność w Oddziałach PTA.

5. Podsumowanie

W tym krótkim artykule starałem się pokazać jak historycznie powstawało PTA przed 50 laty i jakie wydarzenia miały istotny wpływ na jego powołanie i dalszy rozwój. Połączenie jubileuszu 50-lecia powstania PTA ze 100-letnią rocznicą urodzin Prof. Marka Kwieka i 50-letnią rocznicą Jego śmierci w katastrofie lotniczej wiąże się w bezpośredni sposób z utworzeniem PTA a także, co starałem się pokazać, z całym dalszym rozwojem akustyki polskiej, a w szczególności z działalnością współpracowników i uczniów Marka Kwieka w PTA. Jego wpływ integracyjny na środowisko akustyków polskich był niewątpliwie istotny dla wielu wydarzeń w historii PTA.

Rozwinięta szeroka działalność PTA, współpraca międzynarodowa z innymi towarzystwami i instytucjami akustycznymi w świecie a także osiągnięcia poszczególnych ośrodków akustycznych w kraju pozwalają przewidywać dalszy jego rozwój. Z okazji jubileuszu 50-lecia Polskiego Towarzystwa Akustycznego należy życzyć mu pomyślnej realizacji tego rozwoju i liczących się sukcesów naukowych i społecznych w jego działalności w następnych latach.

Bibliografia

- Bukowski R., 2003, 40 lat Polskiego Towarzystwa Akustycznego, praca zbiorowa pod redakcją Romana Bukowskiego, Oddz. Górnośląski PTA, Gliwice, str. 1-103
- Engel Z., 2012, Wspomnienie o profesorze Ignacym Maleckim w setną rocznicę urodzin, 59th Open Seminar on Acoustics, Materiały 59. OSA'2012, Poznań – Boszkowo, str. 11-13
- Engel Z., Sadowski J., 2005, Ochrona Środowiska przed hałasem w Polsce w świetle przepisów europejskich, Oprac. zbiorowe, Warszawa, Komitet Akustyki PAN, Centralny Instytut Ochrony Pracy – PIB
- Etienne J., Jagodziński Z., 1989, XXV-lecie Polskiego Towarzystwa Akustycznego, Materiały XXXVI OSA'89, Szczyrk-Biła, str. 15-25
- Etienne J., 2003, XL-lecie Polskiego Towarzystwa Akustycznego: w pracy zbiorowej 40 lat Polskiego Towarzystwa Akustycznego, pod redakcją Romana Bukowskiego, Oddz. Górnośląski PTA, Gliwice, str. 15-24
- Filipczyński L., 1989, Zarys historii Akustyki Polskiej I (do roku 1969), Materiały XXXVI OSA'89, Szczyrk-Biła, str. 27-41
- Grzesik J., 2003, Otwarte seminaria z akustyki, wspomnienia sięgające pierwszej dekady ich jubileuszowego 50-lecia, w pracy zbiorowej: 40 lat Polskiego Towarzystwa Akustycznego, pod redakcją Romana Bukowskiego, Oddz. Górnośląski PTA, Gliwice, str. 29-30

- Hojan E., Bukowski R., 2003*, 50. Otwarte Seminarium z Akustyki, suplement Historia OSA, tom II, 1994-2003, praca zbiorowa pod redakcją Edwarda Hojana przy współpracy Romana Bukowskiego, Oddz. Górnośląski PTA, Gliwice, str. 1-182.
- Hojan E., 1993*, „XL-lecie Otwartych Seminariów z Akustyki”, suplement Materiały XL OSA’93, Rzeszów – Polańczyk, Oddz. Rzeszowski PTA, str. 1-162
- Hojan E., Sęk A. P., 1996*, Czterdziestolecie istnienia uniwersyteckiego ośrodka akustycznego w Poznaniu, Wyd. Instytutu Akustyki UAM, Poznań, str. 1-64
- Kwiek M., 1963*, Nowoczesna treść pojęcia <akustyka>, Zeszyty Naukowe UAM – Akustyka, z. 3, str. 3-22
- Malecki I., 2003*, Znaczenie czterdziestu lat dla rozwoju akustyki w Polsce, w pracy zbiorowej: 40 lat Polskiego Towarzystwa Akustycznego, pod redakcją Romana Bukowskiego, Oddz. Górnośląski PTA, Gliwice, str. 11-14
- Opilski A., 2003*, Pięćdziesięciolecie Otwartych Seminariów z Akustyki. Jak to się zaczęło?, w pracy zbiorowej: 40 lat Polskiego Towarzystwa Akustycznego, pod redakcją Romana Bukowskiego, Oddz. Górnośląski PTA, Gliwice, str. 25-28
- Ranachowski P., Rejmund F., Etienne J., 2013*, A look at the life and activity of a prominent Polish acoustician on the 20th century Professor Ignacy Malecki (1912-2004) on the occasion of the centenary anniversary of his birth, Arch. Acoust. 38, z. 1, str. 3-12
- Sankiewicz M., Budzyński G., (red.) 2004*, Księga Wydziału Elektroniki, Telekomunikacji i Informatyki, wydana z okazji jubileuszu pięćdziesięciolecia 1952-2002, PG Gdańsk, str. 67-86
- Sęk A., Kociński J., 2008*, Badania Naukowe w Instytucie Akustyki Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza – pięćdziesięciolecie Katedry Akustyki i Teorii Drgań, Wyd. Naukowe UAM, Poznań, str. 1-206
- Śliwiński A., 2009*, Wspomnienia i elementy historii akustyki na Wybrzeżu Gdańskim, Wyd.: Pol. Tow. Akustyczne – Oddz. Gdański, Gdańsk
- Śliwiński A., Engel Z., Zawieska W., 2010*, Akustyka Polska, wczoraj i dziś, Komitet Akustyki PAN, Warszawa, Centralny Instytut Ochrony Pracy – PIB
- , *Bibliografia, 1971-1982, 1984*, Arch. Akustyki, 19, z. 1-2, str. 4-144
 - , *Wydanie zbiorowe, 1967*, Prace X. Jubileuszowego OSA, UAM, Poznań
 - , *Wykaz bibliograficzny prac polskich autorów z dziedziny akustyki, 1945-1965, 1967*, Arch. Akustyki, 2, z. 1, str. 3-68
 - , *Wykaz bibliograficzny prac polskich autorów z dziedziny akustyki, 1966-1971, 1972*, Arch. Akustyki, 7, z. 1, str. 3-77

1963



2013

POLSKIE TOWARZYSTWO AKUSTYCZNE

Akustyka w górnictwie

Adam Lipowczan

prof. Głównego Instytutu Górnictwa w Katowicach

1. Wprowadzenie

Inicjacja problematyki badań i zastosowań akustyki w górnictwie, najpierw węgla kamiennego, a potem także innych gałęzi górnictwa (patrz niżej) nastąpiła w Głównym Instytucie Górnictwa (GIG) we wczesnych latach sześćdziesiątych ubiegłego wieku. Gwałtowny rozwój mechanizacji prac górniczych, wprowadzenie na dużą skalę różnorodnych maszyn urabiających i transportujących wydobywany urobek zderzył się z typowymi ograniczeniami i uwarunkowaniami, jakie tworzą podziemne środowiska pracy. Ograniczona przestrzeń, w znaczącym stopniu wypełniona maszynami, które wprawdzie obniżają wysiłek fizyczny górników (choć nie zawsze), to równocześnie powodują rosnące zagrożenia czynnikami towarzyszącymi procesom produkcyjnym. Już u zarania postępu mechanizacyjnego zauważono istotny wzrost zagrożenia hałasem, którego następstwa pod postacią zawodowego uszkodzenia słuchu osiągnęło apogeum w latach osiemdziesiątych. Publikowane wówczas statystyki wykazywały, że ponad 80% orzekanych corocznie przypadków urazu akustycznego słuchu pochodziło z górnictwa. Liczba przypadków tej jednostki chorobowej stwierdzana u górników osiągała średnio 700-800, a nawet ponad tysiąc rocznie. Stan ten spowodował powołanie Laboratorium Badań Audiologicznych w Głównym Instytucie Górnictwa w Katowicach. Organizacją zajął się dr med. Tadeusz Malinowski, specjalista laryngolog. W krótkim czasie zatrudnił dwóch kolejnych lekarzy tej specjalności (R. Sopol i T. Wagstyl). Tematyka prowadzonych prac dotyczyła przede wszystkim organizacji masowych badań słuchu oraz prób minimalizacji skutków oddziaływania hałasu metodami medycznymi. W 1966 r. nastąpiła reorganizacja prac Laboratorium, które włączone zostało do nowo utworzonego Zakładu Ochrony Zdrowia w Górnictwie (ZOZ) (kierownik dr med. Z. Dyla), w którym prace badawcze z omawianego obszaru zostały rozszerzone o badania oddziaływania drgań mechanicznych na ludzi oraz dalszy rozwój organizacji masowych badań audiologicznych. W lipcu 1969 r. autor niniejszego artykułu, świeżo po doktoracie, przeszedł z Zakładu Szkodliwości Fizycznych Instytutu Medycyny Pracy w Zabrze (kier. prof. dr hab. med. Jan Grzesik) do wspomnianego Zakładu ZOZ w GIG i podjął się organizacji nowego Laboratorium Wibracji. Mimo nazwy Laboratorium, tematyka prac dotyczyła całości zagadnień technicznych badania hałasu i drgań mechanicznych w górnictwie.

Prace nad wspomnianym programem masowych badań słuchu zwróciły uwagę na konieczność wprowadzenia procedur cechowania i kalibracji sprzętu

audiometrycznego znajdującego się w kopalnianych przychodniach medycznych. Braki wyposażenia, niezmierna różnorodność sprzętu audiometrycznego i nieunormowane metody postępowania pomiarowego, spowodowało nawiązanie współpracy z Kliniką Otolaryngologiczną Śląskiej Akademii Medycznej najpierw w Zabrze, a potem przeniesionej do Katowic (prof. dr hab. med. T. Ceypek, a także A. Łępkowski i J. Kuźniarz). Wspólnie wypracowano wniosek do ówczesnego Polskiego Komitetu Normalizacji, Miar i Jakości (PKNMiJ) o konieczności objęcia nadzorem metrologicznym sprzętu audiometrycznego. W uzasadnieniu argumentowano, że aparatura audiometryczna wykorzystywana jest do orzekania o kwalifikacji jednostki chorobowej, jaką jest zawodowe uszkodzenie słuchu, a orzeczenie pociąga za sobą znaczące koszty odszkodowawczo-rentowe. Inicjatywa ta spotkała się z zainteresowaniem Kierownictwa PKNMiJ, które nosiło się z zamiarem utworzenia oddzielnej jednostki organizacyjnej zajmującej się cechowaniem i legalizacją aparatury wibro-akustycznej. Autor w 1976 r. opracował na zlecenie PKNMiJ koncepcję działania takiej jednostki i w oparciu o nią powstała jednostka, której kontynuatorem jest obecne Laboratorium Akustyki Drgań (kierownik dr inż. D. Dobrowolska, wcześniej A. Albiński, M. Szela, J. Kolasa, T. Wąsala) w Zakładzie Promieniowania i Drgań. Równolegle z powstaniem Laboratorium PKNMiJ uprawnienia nadzoru metrologicznego dla sprzętu audiometrycznego i wibroakustycznego uzyskał ZOZ – GIG (A. Kobylecki, C. Bartmański, A. Staniek), i Instytut Mechaniki i Wibroakustyki AGH (G. Wszolek).

W 1972 r. kierownictwo Zakładu powierzono autorowi artykułu, w skład wchodziły dwa laboratoria: Audiologii i Fizjologii Pracy – kierownik T. Malinowski oraz Akustyki Technicznej – kierownik najpierw dr Z. Niczyporuk, a po jego rezygnacji dr W. Mrukwa. Kolejna reorganizacja GIG w 1978 r. spowodowała podział Zakładu Ochrony Zdrowia na dwa oddzielne Zakłady – dotychczasowy ZOZ objął T. Malinowski i Zakład Akustyki Technicznej – autor artykułu.

2. Badania hałasu

Opanowanie procedur cechowania i legalizacji aparatury wibro-akustycznej, przy uwzględnieniu braku na rynku krajowej aparatury pomiarowej i rosnących z latami ograniczeń importowych, umożliwił podjęcie własnych prac konstrukcyjnych. Flagowym rozwiązaniem aparaturowym opracowanym w Zakładzie Ochrony Zdrowia w latach 1976-1980 był jeden z pierwszych w świecie automatyczny audiometr CAS-102 (Rys. 1), realizujący pełną procedurę badania audiometrycznego (dla przewodnictwa powietrznego i kostnego) według ustalonego przez badającego algorytmu postępowania identycznego dla wszystkich kolejnych badań. Pozwoliło to wyeliminować szereg błędów przypadkowych, a także pokonać istotne ograniczenie, jakim był w tych latach brak wykwalifikowanego personelu audiologicznego w przykopalnianych przychodniach służby zdrowia. Audiometr uzyskał szereg nagród krajowych oraz patenty w kilku krajach zachodnich. Wytwarzany najpierw przez Zakład Doświadczalny GIG audiometr dla potrzeb Górniczej Służby Zdrowia został przekazany do dalszej produkcji w Zakładzie „TEMED” w Zabrze. Uzupełnieniem wyposażenia pracowni audiometrycznych była, opracowana w 1979 r., rozbieralna kabina audiometryczna (L. Fajfrowski). Oryginalne rozwiązanie konstrukcyjne, polegające na składaniu kabiny z modułowych elementów o różnych funkcjach (moduły: okienny, drzwiowy, wentylacyjny itp.) umożliwiło zestawienie w zasadzie

dowolnej wielkości kabinę dźwiękoizolacyjną z wymuszoną wentylacją. Kabinę taką jeszcze do nie dawna produkował Zakład Doświadczalny GIG i były sprzedawane zarówno dla potrzeb kopalń jak i innych zainteresowanych. Uzyskane doświadczenia przy konstrukcji kabiny audiometrycznej, zwłaszcza technologii uszczelnień połączeń ścian, konstrukcje mechanizmów dźwiękoszczelnych drzwi i specjalne, wytłumione segmenty wentylacyjne, czy segmenty okienne umożliwiły modyfikację (przez stosowanie innych materiałów konstrukcyjnych) przeznaczenia kabin do zastosowania ich na hałaśliwych stanowiskach pracy, zwłaszcza w zakładach wzbogacania kopalnin, w których poziom hałasu niejednokrotnie przekracza 100 dB(A), a obsługa przez większość czasu jedynie obserwuje lub zdalnie steruje procesem technologicznym. Kilkadziesiąt takich kabin znajduje się jeszcze, mimo upływu prawie trzydziestu lat, w zakładach przerobczych kopalń.



Rys. 1. Audiometr automatyczny CAS-102

Wspomniany już wyżej mgr Lucjan Fajfrowski, absolwent Katedry Akustyki UAM w Poznaniu, pracował najpierw w Zakładzie Wentylacji GIG, a od 1970 r. przeszedł do Zakładu Ochrony Zdrowia. W ZOZ kontynuował swoje badania związane z wentylatorami górniczymi. W latach 1972-1980 opracował typoszeregi biernych tłumików hałasu aerodynamicznego przeznaczonego do ograniczenia

hałasu dwóch rodzajów wentylatorów stosowanych powszechnie w kopalniach. Wentylatory górnicze są urządzeniami warunkującymi w znacznym stopniu prowadzenie prac górniczych w kopalniach podziemnych. Ze względu na bardzo skomplikowaną strukturę podziemnych stanowisk pracy dostarczane tam powietrze, zarówno zapewniające oddychanie górników, ale również spełniające istotne funkcje transportujące gazy i pył wydzielające się z górotworu lub będące produktem stosowanych technologii, obniżając w ten sposób ich stężenie do poziomów fizjologicznie bezpiecznych dla człowieka, wymagają stosowania bardzo sprawnych i wydajnych wentylatorów. Górnicze sieci wentylacyjne wyróżniają dwa rodzaje wentylatorów: głównego przewietrzania instalowane na powierzchni kopalń i stanowiące źródła hałasu środowiskowego i tzw. wentylatory lutniowe wymuszające przepływ powietrza w poszczególnych odgałęzieniach chodników kopalnianych. Pierwszy rodzaj – wentylatory główne – są wielkogabarytowymi maszynami o wydajnościach nawet kilkunastu tysięcy m³/minutę powietrza i generują hałas nisko częstotliwościowy o ponadnormatywnych wartościach nawet kilkaset metrów od źródła. Wentylatory lutniowe są maszynami wysoko obrotowymi o stosunkowo małych średnicach 400-1200 mm, jako że ograniczają przekrój chodników kopalnianych wraz z rurociągami transportującymi powietrze, charakteryzują się generacją bardzo wysokich poziomów hałasu – nieraz powyżej 110 dB(A) – i stanowią istotne źródło zagrożenia dla górników pracujących na dole. Dla obydwu rodzajów

wentylatorów w GIG opracowano wysoko skuteczne, bierne tłumiki hałasu oparte przede wszystkim na laminaryzacji przepływu powietrza przed lub za wentylatorem (także równocześnie). Problem tłumienia hałasu omawianych źródeł okazał się bardzo złożony. Wprowadzenie przegród laminaryzujących przepływ powietrza w istotny sposób zwiększa opory przepływu i powoduje spadek skuteczności wentylacji oraz wzrost poboru energii elektrycznej, a ich zmniejszenie wymaga zwiększenia gabarytów tłumika, które w odniesieniu do instalowanych w chodnikach wentylatorów lutniowych jest nie do przyjęcia. Poprzez żmudny proces optymalizacyjny i przeprowadzenie wielu pełnowymiarowych eksperymentów badawczych, opracowano opatentowane dwa typy szeregi tłumików produkowane seryjnie dla wentylatorów lutniowych i indywidualnie dla wentylatorów głównych (L. Faljowski i J. Zalejski).

Omówione prace badawczo-konstrukcyjne i wdrożeniowe umożliwiły, mimo ograniczeń występujących w latach 1970-1990, rozwój wyposażenia pomiarowego Zakładu. Pozyskano nowoczesną aparaturę pomiarową zarówno do pomiarów akustycznych głównie znanej f-my Bruel & Kjaer, ale także magnetofony firm Kudelski oraz General Radio. W Zakładzie w 1978 roku uruchomiono jedno z pierwszych w kraju skomputeryzowanych stanowisk pomiarowych (komputer „Varian”) do analiz widmowych sygnałów wibro-akustycznych. Zlecono wykonanie, w oparciu o własny projekt, dwóch samochodów pomiarowych umożliwiając tą drogą rozwinięcie pomiarów w terenie, zarówno w kopalniach węgla jak i innych gałęziach górnictwa: miedź, siarka, gaz i nafta. Wspólnie z Instytutem Nafty i Gazu z Krakowa (imię? Piel) wykonano badania zagrożeń wibroakustycznych na kilkudziesięciu wiertniach poszukiwawczych nafty i gazu w terenie całej Polski. Były to pierwsze badania zagrożeń w tym sektorze przemysłu.

Posiadane wyposażenie aparaturowe, w tym przede wszystkim kalibracyjne (wzorcujące), umożliwiło także opracowania własnych rozwiązań aparatury pomiarowej. Potrzeba takich prac wynikała z wymagań narzucanych przez środowiskowe warunki eksploatacji górniczej. Potęgujące się w polskim górnictwie węgla kamiennego zagrożenia wybuchem metanu i pyłu węglowego wymuszały stosowanie układów iskrobezpiecznych w aparaturze pomiarowo kontrolnej zasilanej elektrycznie. Konieczność prowadzenia pomiarów inwentaryzujących zagrożenia wibroakustyczne na dołowych stanowiskach pracy wymagała opracowania własnej aparatury pomiarowej. W latach 1978-1980 w międzynarodowych zaleceniach metodycznych do oceny zagrożenia wprowadzono tzw. pomiary dawki hałasu wykonywane specjalnym przyrządem – dozymetrem hałasu, automatyzującym proces pomiaru równoważnego (ekwiwalentnego) poziomu dźwięku. Dla prowadzenia pomiarów dawki hałasu opracowano iskrobezpieczny dozymetr (T. Rabsztyń), który uzyskał wszystkie wymagane przepisami górnictwami dopuszczenia i z powodzeniem był stosowany zarówno w pracach własnych jak i pomiarach wykonywanych przez kopalniane służby bhp. Warto w tym miejscu wspomnieć o zainicjowaniu badań hałasu na stanowiskach pracy, w których występuje szczególne zagrożenie wybuchowe i nie można wprowadzić aparatury zasilanej elektrycznie posiadającej także cechy iskrobezpieczeństwa. We współpracy z Instytutem Medycyny Pracy w Łodzi (W. Sułkowski) wypracowano koncepcję pośredniej oceny zagrożenia poprzez prowadzenie pomiarów audiometrycznych czasowego przesunięcia słuchu (TTS₂ lub TTS₅) określanego dla zakresu częstotliwości 1000-6000 Hz miniaturowym

iskrobezpiecznym audiometrem przeglądowym. Badanie audiometryczne wykonywano w strefie dopuszczalnego stosowania aparatury 2 minuty lub 5 minut po ustaniu ekspozycji na hałas i wyprowadzeniu badanego do strefy bezpiecznej. Mimo ograniczonego zakresu tych badań uzyskano interesujące i statystycznie znamienne wyniki zaprezentowane na kilku konferencjach międzynarodowych.

W drugiej połowie lat siedemdziesiątych, także we współpracy z IMP w Łodzi (W. Sułkowski), podjęto badania nad wpływem przemysłowego hałasu impulsowego na narząd słuchu. Prace obejmowały zarówno opanowanie i rozwój metod pomiarów tych hałasów w środowisku pracy jak i rozległe badania narządu słuchu dużych populacji osób narażonych. W pomiarach hałasów impulsowych stosowano najpierw fotograficzną rejestrację ekranu oscyloskopu, a następnie po roku 1975 zakupiono oscyloskop z pamięcią obrazu na ekranie, co znacząco ułatwiło rejestrację przebiegu czasowego. W ocenie oddziaływania hałasu impulsowego stosowano angielską metodę Coles'a oraz amerykańskie zalecenia organizacji CHABA. W pierwszej kolejności badano duże populacje kowali z zakładów „Kuźnia Ustroń i Skoczów”, a potem także górników wykonujących roboty strzałowe. Wykazano, że hałasy impulsowe powodują maksymalne ubytki słuchu w paśmie 6 kHz, podczas gdy przemysłowy hałas ciągły powodował maksymalne ubytki słuchu w paśmie 4 kHz. Wyniki tych badań przedstawiono na kilku międzynarodowych kongresach audiologicznych oraz opublikowano w reprezentatywnych, anglojęzycznych czasopismach naukowych.

3. Badania drgań mechanicznych

Wyżej wspomniano o uzyskaniu przez Zakład Akustyki Technicznej GIG, jako jeden pierwszych w kraju, uprawnień do cechowania i legalizacji aparatury do pomiarów drgań mechanicznych. Skompletowano pełny zestaw aparatury wzorcowej z jedynym w kraju ciężkim, elektromagnetycznym wzbudnikiem drgań o maksymalnym obciążeniu 150 kg w osi pionowej i zakresie częstotliwości sygnału sinusoidalnego od 1 Hz do 10 kHz. W latach osiemdziesiątych zakupiono wzbudnik dla bardzo małych częstotliwości na pasmo 0,001-100 Hz i amplitudzie wychylenia prawie 0,5 m. Umożliwiło to cechowanie aparatury sejsmometrycznej istotnej w badaniach wstrząsów górotworu w górnictwie.

Opanowanie metrologicznych metod cechowania aparatury do pomiaru drgań umożliwiło także podjęcie własnych prac nad konstrukcją aparatury do pomiaru drgań mechanicznych. Podobnie jak w badaniach hałasu, pomiary parametrów wykonuje się z zastosowaniem przetworników mechano-elektrycznych najczęściej opartych o wykorzystanie efektu piezoelektrycznego. W pierwszym okresie importowano przetworniki z firm zachodnich. W latach 1979-1990 ograniczenia importowe wymusiły zainicjowanie prac własnych nad konstrukcją piezoelektrycznych przetworników drgań (akcelerometrów). Zatrudniony w tym czasie absolwent Wydziału Fizyki Technicznej Politechniki Śląskiej mgr inż. Andrzej Kobylecki w krótkim czasie uruchomił wytwarzanie, całkowicie z materiałów krajowych, większych ilości przetworników – najpierw z piezoelementami działającymi na ściskanie typu compression (cechujących się mniejszą stabilnością parametrów), a potem także wysoko stabilnych przetworników z piezoelementami reagującymi na ścinanie (typu shear). Wspólnie z mgr inż. C. Bartmańskim opracowali także bardzo nowoczesne przetworniki z implantowanym przedwzmacniaczem elektronicznym

o wysokim stopniu integracji. Uzyskana tą drogą transformacja impedancji pozwoliła wyeliminować kosztowne i trudno osiągalne kable z izolacją teflonową, umożliwiając także transmisję sygnałów na większe odległości. Przedwczesna śmierć A. Kobyleckiego w 1999 roku niestety przerwała te bardzo interesujące prace zarówno w obszarze badań jak i wytwarzania oraz sprzedaży przetworników, także na eksport.

Jednym z pierwszych zastosowań przetworników była metoda i zestaw aparaturowy do weryfikacji stopnia zużycia łożysk tocznych wymontowywanych z maszyn górniczych w trakcie remontów kapitalnych. Znaczące koszty tych podzespołów i ograniczony dostęp do nowych (zwłaszcza z importu) uzasadniał podjęcie próby opracowania metody weryfikacji ich stanu. W 1981 r. dr W. Belo opracował metodę polegającą na wzbudzeniu do drgań pionowych badanego łożyska zamocowanego w specjalnym imadle na powierzchni elektromagnetycznego wzbudnika drgań. Mocowany był zewnętrzny pierścień łożyska, natomiast na pierścieniu wewnętrznym mocowano magnezem lub klejem akcelerometr pomiarowy. Generator zasilający wzbudnik automatycznie przemiatał założone pasmo częstotliwości i ze składowych wartości widmowych rejestrowanego sygnału przyspieszenia drgań oceniano stan badanego łożyska. Dla każdego typu łożyska opracowano standardy widma i na tej podstawie, z dużą dokładnością, kwalifikowano możliwość dalszej pracy podzespołu lub też konieczność wymiany na nowe. Metoda była z powodzeniem stosowana m. in. w Zabrzańskich Zakładach Naprawczych Przemysłu Węglowego – głównego wykonawcy remontów kombajnów i innych maszyn (dyr. mgr inż. J. Kusak).

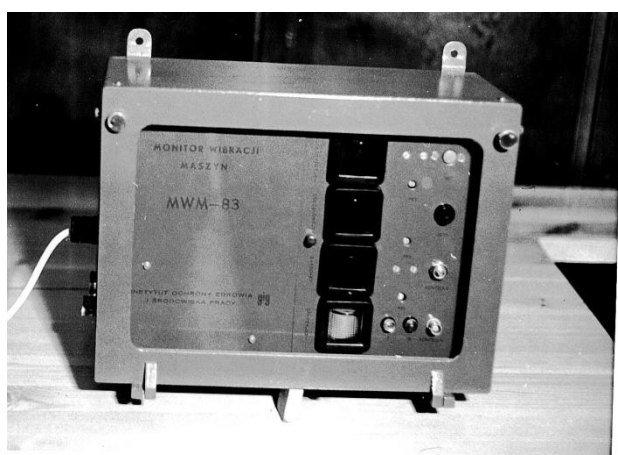
Własne przetworniki drgań umożliwiły podjęcie badań w obszarze bezdemontażowej diagnostyki maszyn. W latach osiemdziesiątych górnictwo węgla kamiennego cierpiało na brak dostaw części zamiennych do maszyn górniczych, zwłaszcza z krajów zachodnich. Przy bardzo wyśrubowanych planach wydobywczych (górnictwo węgla było jedynym dostawcą zachodnich walut) pewność i niezawodność działania parku maszynowego kopalń miały znaczenie podstawowe. Spowodowało to duże zainteresowanie wprowadzeniem do praktyki metod diagnostycznych opartych o pomiar drgań ważnych węzłów konstrukcyjnych maszyn. Podstawowe wartości kryterialne dla podzespołów konstrukcyjnych podstawowych maszyn górniczych – kombajnów opracowali K. Dyla i B. Kajewski. W oparciu o te kryteria T. Rabsztyń skonstruował unikalny w skali światowej przenośny miernik wibracji spełniający wymagania iskrobezpieczeństwa i przeciwwybuchowości o nazwie PMW-1 (Rys. 2). Miernik zapewniał pomiar przyspieszenia drgań w zadanym zakresie. Wymagania wspomnianego iskrobezpieczeństwa przyrządu wymusiły eliminację wszelkich połączeń przewodowych (kablowych), dlatego przetwornik drgań był zintegrowany z obudową elektronicznej części przyrządu. Wymagało to cechowania całości na odpowiednio przystosowanym do większych mas wzbudniku drgań. Wskaźnikiem wartości mierzonego parametru były dwie kolumny diod LED (w tym czasie niedostępne były wskaźniki cyfrowe spełniające wymagania iskrobezpieczeństwa). Opatentowany i nagrodzony kilkoma nagrodami (także zagranicznymi) przyrząd był wytwarzany w GIG przez kilka lat i także eksportowany do Republiki Południowej Afryki.



Rys. 2. Iskrobezpieczny miernik drgań

Równolegle opracowano stacjonarne monitory drgań (T. Rabsztyn – Rys. 3) przeznaczone do ciągłego nadzoru diagnostycznego maszyn fundamentowanych na stałe, takich jak wentylatory głównego przewietrzania, maszyny wyciągowe (zwłaszcza kół prowadzących liny), sprężarki, pompy wodne itp.

W tym obszarze warto wymienić opracowanie przez autora tego artykułu, koncepcji pomiaru równomierności naciągu lin stalowych w wielolinowych urządzeniach wyciągowych. Koncepcja oparta została o model struny drgającej i pomiar częstotliwości podstawowego modu drgań. Dla realizacji metody Z. Niczyporuk skonstruował specjalizowany przyrząd, na którego wejściu znajdował się indukcyjny czujnik zbliżeniowy, lokowany w odległości około 1 cm od powierzchni liny. Odcinek liny pomiędzy tzw. kołami pędym i prowadzącym, które stanowiły punkty zamocowania, umożliwiał przyjęcie modelu struny drgającej. Odcinek ten, o długości do kilkudziesięciu metrów (w zależności od typu wyciągu) był pobudzany do drgań jednorazowym uderzeniem młota. Wartości częstotliwości drgań liny-struny odczytywano na wskaźniku cyfrowym miernika. Należy dodać, że pomiar równomierności naciągu lin ma szczególne znaczenie w nowoczesnych, czterolinowych urządzeniach wyciągowych bardzo wrażliwych na wpływy niejednorodnych naciągów, powodujących przyspieszone zużycie lin o skrajnych wartościach sił naciągu.



Rys. 3 Monitor drgań maszyn stacjonarnych MWM-3

szkodliwych źródeł drgań mechanicznych wykazały, iż znaczącym źródłem zagrożenia są pneumatyczne urządzenia wiertnicze stosowane do przygotowania otworów w skałach, w których lokuje się materiały wybuchowe w tzw. robotach strzelniczych. Mimo stosowania specjalnych, pneumatycznych podpór dociskających

W połowie lat osiemdziesiątych w górnictwie stwierdzono znaczącą liczbę przypadków choroby wibracyjnej. Zakład Akustyki Technicznej GIG został zobowiązany do wskazania przyczyn zwiększonej liczby przypadków tej choroby zawodowej. Zagadnienie to podjął późniejszy doktor Witold Mrukwa, specjalizujący się w zagadnieniach norm stosowanych do oceny oddziaływania drgań mechanicznych na organizm ludzki. Szeroko zakrojone badania potencjalnie

wiertarkę do skały konieczność ręcznego sterowania silnie drgającą maszyną powodowało znaczące zagrożenia negatywnymi skutkami oddziaływania tzw. miejscowych drgań mechanicznych (wywołujących zmiany chorobowe przede wszystkim w dłoniach). W badaniach pomiarowych wykazano znaczny rozrzut wartości przyspieszeń drgań na rękojeściach narzędzia (wiertarki) zwłaszcza produkowanych w kraju. W porozumieniu z Zakładem Akustyki IPPT PAN (J. Motylewski, T. Zmierczak i inni) opracowano metodę i stanowisko pomiarowe umożliwiające pomiar wartości parametrów drgań w końcowej kontroli produkcji polskich wiertarek udarowo-obrotowych w Zakładach „Moj-Rapid” w Katowicach. Wyeliminowało to narzędzia szczególnie zagrażające zdrowiu pracowników. Opracowane i wykonane przez IPPT PAN stanowisko automatycznie mierzyło widmo drgań w zadanym paśmie częstotliwości i porównywało z obowiązującymi normami. Stanowisko funkcjonowało do końca istnienia Zakładów.

Transformacja ustrojowa roku 1989 spowodowała istotne i chyba najgłębsze zmiany w górnictwie węgla kamiennego. Zamknięcie kilkudziesięciu kopalń i redukcja zatrudnienia o ponad 75% spowodowały pojawienie się na rynku dużych ilości maszyn górniczych z likwidowanych i restrukturyzowanych kopalń. Spowodowało to w większości przypadków porzucenie wdrożonych już do praktyki metod i aparatury diagnostycznej. Ograniczenie liczby ścian wydobywczych z kilkuset do kilkudziesięciu i spadek wydobywania o ponad 50% spowodowało zmianę podejścia do zagadnienia niezawodności maszyn górniczych. Nowe, zarówno krajowe jak i często importowane wysoko wydajne maszyny i kompleksy mechaniczne wyposażone są już przez producentów w specjalizowane, wieloparametrowe bloki diagnostyczne nadzorujące pracę maszyn w czasie rzeczywistym. Wbudowane w maszyny układy diagnostyczne z jednej strony, a z drugiej strony brak własnych przetworników drgań (przyczynę omówiono wyżej) spowodowała likwidację tej tematyki w Zakładzie GIG.

W połowie lat dziewięćdziesiątych nastąpiło zainicjowanie nowych kierunkowi badawczych:

- Przejście obecnego dr hab. Janusza Kompały (1981), prof. GIG do Zakładu, a także mgr inż. Janusza Świdra (w roku 1984) pozwoliło na podjęcie prac z zakresu akustyki środowiskowej. Pierwsze prace dotyczyły wypracowania zasad oceny oddziaływania na środowisko (OOS) kopalń i innych zakładów przemysłowych. Stopniowo rozszerzano prace o ocenę wpływu hałasu komunikacyjnego na stan klimatu akustycznego najpierw większych miast, a potem całego, ówczesnego województwa katowickiego (doktorat J. Kompały, 1997 r.) i przyległych. Uzyskane doświadczenia pozwoliły szybko przejść do opracowywania map akustycznych miast i terenów przemysłowych i tras komunikacyjnych z zastosowaniem zarówno specjalistycznych programów mapowania akustycznego jak i wspomagających zarządzanie miastem programów klasy GIS (Geographical Information System) (habilitacja J. Kompały, 2010 r.).
- W 1997 r. autor artykułu rozpoczął współpracę z Katedrą, a później Instytutem Inżynierii Produkcji (kierownik/dyrektor prof. dr hab. inż. Jan Kaźmierczak) Wydziału Organizacji i Zarządzania Politechniki Śląskiej w Gliwicach, zarówno w obszarze dydaktyki jak i badań naukowych. Przy wsparciu Komitetu Akustyki PAN w 2004 r. pozyskano projekt celowy KBN pt. „Opracowanie krajowego

systemu tworzenia i eksploatacji cyfrowych map akustycznych dużych i średnich miast dla potrzeb profesjonalnego planowania i celów szkoleniowych” realizowany przez utworzone specjalnie konsorcjum badawcze Politechnika Śląska (J. Kaźmierczak – kierownik projektu, A. Boczkowski, M. Komoniewski i in.), Politechnika Wrocławska (B. Rudno-Rudzińska i K. Rudno-Rudziński), Akademia Górniczo-Hutnicza (W. Batko i J. Wierzbicki) oraz GIG (A. Lipowczan, J. Kompała i J. Świder). Projekt podejmował tematykę przygotowania dużych i średnich miast do działań związanych z opracowaniem map akustycznych wymaganych przez Dyrektywę Unii Europejskiej nr 49 i świeżo znowelizowaną krajową ustawę „Prawo ochrony środowiska”. Zakończony w 2008 r. omawiany projekt określał zasady prowadzenia i organizacji prac nad mapami oraz wskazywał uwarunkowania i ograniczenia, wynikające ze słabej znajomości zagadnień obciążenia hałasem środowiska przez zarządy miast.

- W 1995 r. we współpracy z Wojskowym Instytutem Technicznym Uzbrojenia w Warszawie realizowano projekt badawczy KBN (A. Kobylecki, C. Bartmański, A. Lipowczan plus Zespół WITU), dotyczący zdalnej identyfikacji poruszających się obiektów poprzez pomiar i analizę drgań rozchodzących się w gruncie. Uzyskano ciekawe i obiecujące wyniki pozwalające identyfikować z prawdopodobieństwem lepszym niż 95% różne typy pojazdów oraz poruszające się większe grupy ludzi z odległości kilkuset metrów. Metoda ta została wykorzystana także do bezkontaktowego pomiaru masy poruszających się pojazdów ciężkich na drogach publicznych. Z tego zakresu przygotował i obronił w 2009 rozprawę doktorską dr inż. Cezary Bartmański, stosując m. in. analizę falkową.
- Ciekawym i obiecującym kierunkiem badań jest rozwój nieniszczącej metody określania stanu tzw. obudowy kotwowej stosowanej coraz powszechniej w kopalniach węgla, a powszechnie w górnictwie rud miedzi. Z tego zakresu pracę doktorską obronił w 2004 r. dr inż. Andrzej Staniek stosując najpierw pomiar impedancji mechanicznej, a potem analizę modalną drgań wzbudzanych udarowo w kotwach wklejanych lub zakleszczanych w górotworze.

4. Ostatnie lata

Zmiany organizacyjne w Głównym Instytucie Górnictwa, a przede wszystkim redukcja zatrudnienia o prawie 75% spowodowała także zmiany w organizacji Zakładu, który po 1990 r. przyjął nazwę: Zakład Akustyki Technicznej, Techniki Laserowej i Radiometrii. Każdy z członów tej nazwy reprezentuje odrębne laboratorium z własną tematyką (w 2012 r. Laboratorium Radiometrii wyłączono z Zakładu). Od początku funkcjonowania Zakładu w podanym kształcie organizacyjnym podejmowano próby integracji tematyki badawczej. Udało się to w przypadku Laboratorium Akustyki Technicznej (obecny kierownik dr hab. Janusz Kompała, prof. GIG) i Laboratorium Techniki Laserowej (kierownik dr hab. Henryk Passia, prof. GIG, który od 2007 – po przejściu na emeryturę autora artykułu – objął kierownictwo całego Zakładu, a kierownikiem Laboratorium został dr Adam Szade). Tematyka dotyczyła najpierw opracowania metody pomiaru częstotliwości drgań własnych budynków narażonych na oddziaływanie wstrząsów górniczych (tzw. tąpnięć). Wychylenia budynku wzbudzano małymi silnikami raketowymi (współpraca

z WITU) mocowanymi do struktury nośnej budynku i rejestrowano odpowiedzi na takie pobudzenie impulsowe zarówno metodą klasyczną (akcelerometry) jak i interferometrem laserowym. Uzyskane wyniki, prezentowane na kilku konferencjach, potwierdziły skuteczność tej metody. W roku 2009 zakupiono ze środków Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego wysokiej klasy skanujący interferometr laserowy. Umożliwiło to prowadzenie pomiarów drgań i ich powierzchniowego rozkładu na większych powierzchniach takich jak budynki, drogowe ekrany akustyczne itp. W dalszym ciągu w Zakładzie rozwijana jest przede wszystkim problematyka hałasu środowiskowego.

4. Uwagi końcowe

Założona przez autora objętość artykułu pozwoliła na przedstawienie działań jednego Zakładu zajmującego się od kilkadziesiąt lat badaniami akustycznymi. W strukturze organizacyjnej Instytutu funkcjonują inne zakłady, głównie w zakresie geofizyki i geologii, które rutynowo stosują metody badawcze akustyki fizycznej. Również w innych instytucjach naukowych pracujących na rzecz górnictwa powstały w ostatnich latach zakłady i laboratoria prowadzące badania lub stosujące metody badawcze akustyki fizycznej.

Autor pracuje w GIG od 1969 r., w latach 1972-2007 kierował prezentowanym wyżej Zakładem. W 1979 r. habilitował się w GIG, a w 1987 r. otrzymał tytuł naukowy profesora. Od 1967 r. jest członkiem Polskiego Towarzystwa Akustycznego, a od 1980 r. członkiem Komitetu Akustyki PAN.

Wysoko sobie cenię przynależność do obydwu organizacji. Udział w szeroko rozumianej działalności naukowej i organizacyjnej, uczestnictwo w zebraniach, konferencjach i seminariach przyczyniły się u mnie nie tylko do wzbogacenia wiedzy i umiejętności naukowych, ale przede wszystkim pozwoliły poznać, a w wielu przypadkach zaprzyjaźnić się z wybitnymi uczonymi prowadzącymi badania naukowe z dziedziny akustyki. Za zaszczyt poczytuję sobie otrzymanie na wniosek Górnośląskiego Oddziału PTA, przed kilku laty, najwyższego wyróżnienia Polskiego Towarzystwa Akustycznego – tytułu Członka Honorowego, za co wnioskodawcy jeszcze raz serdecznie dziękuję.

Z okazji Jubileuszu 50-lecia Polskiego Towarzystwa Akustycznego i 60-tego Otwartego Seminarium z Akustyki OSA, składam władzom wszystkich szczebli Towarzystwa, a także członkom i sympatykom oraz uczestnikom Seminariów serdeczne gratulacje i życzenia, co najmniej dalszych sześćdziesięciu lat owocnej działalności i dalszego rozwoju wszystkich gałęzi i specjalności z obszaru akustyki.

Bibliografia (wybrane pozycje)

- Lipowczan A.*: Identyfikacja zagrożenia i metody ograniczenia hałasu w górnictwie węgla kamiennego, Wyd. GIG, Seria dodatkowa 1978
- Lipowczan A.*: Podstawy pomiarów hałasu, wyd. GIG – Liga Walki z Hałasem, Warszawa – Katowice 1987
- Lipowczan A.*: Hałas a środowisko, Wyd. Fundacja Ekologiczna „Silesia” 1995
- Praca zbiorowa pod. red. A. Lipowczana*: Wibroakustyczna diagnostyka maszyn górniczych, wyd. GIG, seria dodatkowa 1986

Wspomnienia



**Prof. dr hab. inż. czł. rzec. PAN
LESZEK FILIPCZYŃSKI
1923-2004**

W dniu 30 czerwca 2004 r. zmarł w Warszawie wybitny uczony, twórca polskiej szkoły ultradźwięków w medycynie, prof. dr hab. Leszek Filipczyński.

Odszedł od nas, dużej wiedzy a zarazem skromności, teoretyk i eksperymentator, wymagający i sprawiedliwy szef, serdeczny kolega, dla wielu przyjaciół, szanowany przez otoczenie i szanujący innych.

Leszek Filipczyński urodził się 23 grudnia 1923 r. w Łodzi.

Wybuch wojny zmusił 16-letniego licealistę do podjęcia pracy fizycznej. Pięć okupacyjnych lat pracy, bezpośrednio przy warsztacie mechanicznym, na zawsze utrwaliło, w przyszłym uczonym, zmysł pragmatyzmu i wagę eksperymentu weryfikującego teorię. Widoczne to będzie w całym późniejszym dorobku naukowym prof. L. Filipczyńskiego, którego każde osiągnięcie naukowe owocowało konkretną aplikacją - opracowana metoda badawcza wdrażana do praktyki z narzędziem (aparatem) do jej realizacji.

Po zakończeniu wojny, w 1945 r., rozpoczął studia na Wydziale Fizyki Uniwersytetu Łódzkiego, które kontynuował na Politechnice Gdańskiej i zakończył w 1949 r. na Politechnice Warszawskiej, uzyskując dyplom mgr inż. ze specjalnością radiotechnika. Jeszcze w czasie studiów, jako asystent w Katedrze Radiolokacji P. W., a potem jako pracownik naukowy Instytutu Telekomunikacji, zajmował się techniką radarową.

Zostaje bliskim współpracownikiem prof. Ignacego Maleckiego. Wspólnie organizują Laboratorium Akustyki w Głównym Instytucie Fizyki Technicznej (1950-1951), przekształcone w 1952 r. w Zakład Badania Drgań, m.in. na bazie którego powstał IPPT PAN. Tam też, wykorzystując doświadczenia w zakresie techniki radarowej, mgr inż. L. Filipczyński skonstruował „radar ultradźwiękowy” do badania materiałów, czyli defektoskop ultradźwiękowy – pierwszy aparat w tym czasie w Polsce.

W 1955 r. uzyskuje tytuł doktora nauk technicznych, broniąc pracy na temat „Przetwarzanie elektroakustyczne i promieniowanie fal akustycznych dla celów impulsowej defektoskopii ultradźwiękowej” (promotor prof. I. Malecki). W 1957 r. zostaje docentem a następnie w 1962 r. zostaje mianowany prof. nadzwyczajnym a w 1969 r. prof. zwyczajnym a także członkiem korespondentem PAN. Od 1976 r. był członkiem rzeczywistym PAN.

W IPPT PAN, z którym związany był od początku jego istnienia pełni kolejno funkcje: kierownika Pracowni Biernych Zastosowań Ultradźwięków (1953-1969), kierownika Zakładu Ultradźwięków (1969-1994), z-cy dyrektora ds. naukowych, (1965-1969) i dyrektora naczelnego Instytutu (1969-1974).

Organizowanie techniki ultradźwiękowej w Polsce, najpierw dla potrzeb przemysłu a następnie medycyny i pionierskie projektowanie nowych typów aparatury ultradźwiękowej szło w parze z naukową analizą podstaw tej techniki.

Profesor był autorem 12 monografii i przeszło 250 oryginalnych publikacji i doniesień naukowych, drukowanych w czasopismach krajowych i zagranicznych (m. innymi w „Acustica”, „Ultrasound in Medicine and Biology”, „IEEE Transactions on Ultrasonics”, „Archives of Acoustics”, „Journal of Technical Physics”).

Niezależnie od powyższych prac, obejmujących podstawową problematykę naukową w zakresie ultradźwięków i ich zastosowań, prof. L. Filipczyński był autorem szeregu metod pomiarowych i diagnostycznych, aparatury i urządzeń w oparciu o 62 patenty Jego autorstwa.

Inicjatywy, twórczy wkład w rozwój nauki i konkretne osiągnięcia naukowe i organizacyjne nagradzono: dwukrotnie, w roku 1966 i 1978 zespołową Nagrodą Państwową II stopnia, Nagrodą Przewodniczącego Komitetu Nauki i Techniki (1967, 1968), Nagrodami Sekr. Naukowego PAN (1971, 1975, 1977, 1980, 1984).

Uznany autorytet na polu międzynarodowym: członek-założyciel i członek Rady Technicznej Międzynarodowego Towarzystwa Diagnostyki Ultradźwiękowej, członek Nowojorskiej Akademii Nauk. W 1988 otrzymuje w Waszyngtonie Dyplom Pioniera Ultradźwięków w Medycynie przyznany przez Amerykański Instytut Ultradźwięków w Medycynie (AIUM).

Był niezaprzeczalnie Ojcem „Polskiej Szkoły Ultradźwiękowej Diagnostyki Medycznej”. Wypromował 14-tu doktorów, w tym 10-ciu z grona najbliższych swoich współpracowników. Swoją wiedzą i autorytetem przyczynił się do wykreowania w krajowym środowisku medycznym ok. 20 specjalistów lekarzy (w tym 3-ch profesorów, 4 docentów, 10 doktorów).

Zorganizował Pierwszą Międzynarodową Konferencję Ultradźwięków w Medycynie i Biologii – UBIOMED-1 w Jabłonie (1970). Współorganizował Sekcję Ultradźwięków przy Polskim Towarzystwie Lekarskim, Honorowy Członek Polskiego Towarzystwa Ultrasonograficznego (od r. 1992).

Założyciel a następnie wieloletni Przewodniczący Komitetu Akustyki PAN. Współorganizator i Członek Honorowy Polskiego Towarzystwa Akustycznego (jego wiceprzewodniczący w latach 1975-1978) a także Członek Honorowy (od roku 1972) Amerykańskiego Instytutu Ultradźwięków w Medycynie (AIUM), Jugosłowiańskiego i Niemieckiego Towarzystwa Ultradźwięków w Medycynie. Członek redakcji czasopisma „Ultrasound in Medicine and Biology” (Pergamon Press), członek Komisji Standaryzacji Międzynarodowego Komitetu Elektrotechniki, wiceprzewodniczący Europejskiej Federacji Ultradźwięków w Medycynie (1975-1979), członek Międzynarodowej Komisji Akustyki ICA (1974-1980).

W roku 1997 zostaje wybrany członkiem Międzynarodowej Akademii Inżynierii nauk Medycznych i Biologicznych w USA.

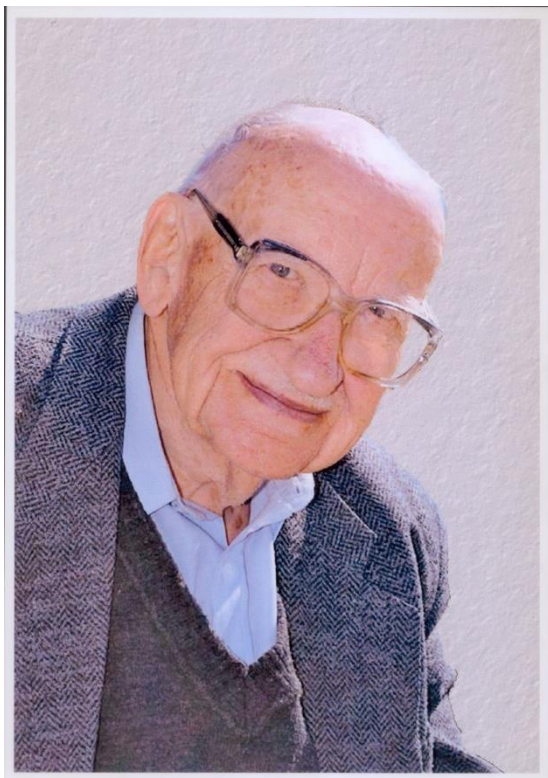
Przewodniczący Rady Naukowej IPPT PAN w latach 1990-1992, przewodniczący Rady Naukowej Instytutu Biocybernetyki i Inżynierii Biomedycznej (1982-2002). Był również członkiem Rad Naukowych Instytutu Tele- i Radiotechnicznego i Centralnego Ośrodka Techniki Medycznej.

Dydaktyk i wieloletni wykładowca: podstaw teoretycznych i techniki ultradźwiękowej w Katedrze Elektroakustyki Wydziału Łączności (później

Elektroniki) następnie: ultradźwięków w medycynie na Wydziale Mechaniki Precyzyjnej P.W., również wykładowca na Studium Doktoranckim przy IPPT.

Profesor Leszek Filipczyński, obok zalet typowych dla przedstawicieli nauk ścisłych, był także humanistą, człowiekiem o wszechstronnych zainteresowaniach i wielkim uroku osobistym, wrażliwym na piękno koneserem sztuki i muzyki. Takim pozostanie w naszej pamięci.

Jerzy Etienne



**Prof. dr hab. inż. czł. rzecz. PAN
IGNACY MALECKI
1912-2004**

**Spojrzenie na życie i twórczość wybitnego
polskiego akustyka XX wieku
Profesora Ignacego Maleckiego
z okazji setnej rocznicy urodzin**

Ignacy Malecki przyszedł na świat 18 listopada 1912 roku w rodzinnym majątku Pokiewnie, w powiecie święciańskim na Wileńszczyźnie. Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości, miejscowość ta znalazła się na samej granicy II Rzeczypospolitej oraz Litwy Środkowej. Wiele lat później Profesor wspominał, że kościół i wieś znajdowały się po stronie polskiej, natomiast dwór i folwark – w części litewskiej. Połączenie nastąpiło

w kwietniu 1922 roku.

Ojciec – Jan był zamożnym ziemianinem, pracował jednak jako urzędnik bankowy (Prezes Izby Skarbowej) w Wilnie. W okresie istnienia Litwy Środkowej pełnił funkcję jej Ministra Skarbu. Pochodził ze starej szlacheckiej rodziny, posiadającej dokumenty rodowodowe z 1627 roku (panowanie Zygmunta III Wazy). Matka – Emilia pochodziła z wywodzącej się ze Żmudzi, artystycznej rodziny Witkiewiczów. Jej stryjcem był Stanisław Witkiewicz – teoretyk sztuki, malarz i architekt, popularyzator stylu zakopiańskiego.

W latach 1924-1930 Ignacy Malecki pobiera nauki w renomowanym Państwowym Gimnazjum im. Joachima Lelewela w Wilnie, gdzie mieszka wraz z rodziną. Po ukończeniu edukacji zdaje *gimnazjalny zwyczajny egzamin dojrzałości typu matematyczno-przyrodniczego*. Z większości przedmiotów uzyskuje oceny bardzo dobre. Następnie zdaje trudne egzaminy wstępne na Politechnikę Warszawską. Mimo dużej konkurencji – siedmiu kandydatów na miejsce – dostaje się na studia. Jednak nie na upragnioną architekturę, lecz na Wydział Elektryczny – do Sekcji Prądów Słabych. Po dwóch latach studiów, w październiku 1932 roku, otrzymuje świadectwo pierwszego egzaminu dyplomowego – tak zwany półdyplom (Rys. 1). W jego skład wchodziło 13 egzaminów przedmiotowych, uzyskanie zaliczeń z licznych ćwiczeń i laboratoriów oraz odbycie dwóch praktyk fabrycznych - mechanicznej i elektrycznej. Praktyki Malecki odbył w warsztatach kolejowych oraz w elektrowni w Wilnie. Latem 1934 roku przebywa na praktykach zagranicznych w Paryżu i Marsylii. Po złożeniu końcowego egzaminu dyplomowego z wynikiem bardzo dobrym, otrzymuje 9 maja 1935 roku stopień inżyniera elektryka w dziedzinie radiotechniki, na Oddziale Telekomunikacji Wydziału Elektrycznego Politechniki Warszawskiej (Rys. 2). Praca dyplomowa przygotowywana była pod kierunkiem prof. Janusza Groszkowskiego, radiotechnika i elektronika o światowej sławie. Dotyczyła ona promieniowania wytwarzanego przez wirujące pola elektromagnetyczne. Po zakończeniu studiów politechnicznych, inż. Ignacy Malecki odbył półroczny staż (czerwiec – listopad

1935 r.) w Wytwórni Radiotechnicznej AVA. Produkowała ona na potrzeby wojska polskiego urządzenia łączności oraz aparaturę służącą do szyfrowania i deszyfrazu.



Rys. 1. Świadectwo pierwszego egzaminu dyplomowego Wydziału Elektrycznego Politechniki Warszawskiej – tak zwany Półdyplom, 1932 rok.

nastrojów w niemieckim społeczeństwie. Na fali narastającej ideologii faszystowskiej, zmieniona zostaje tradycyjna nazwa Instytutu Heinricha Hertza na Institut für Schwingungsforschung (Instytut Badania Drgań). Młody inżynier z Polski, w obawie o swoje bezpieczeństwo, po siedmiu miesiącach zmuszony jest opuścić III Rzeszę. Szczęśliwie uzyskuje możliwość dokończenia praktyki zagranicznej w laboratorium firmy Philips w Eindhoven.

Po powrocie do kraju, 1 października w 1936 roku, powołany zostaje na pierwsze samodzielne i odpowiedzialne stanowisko. Dyrektor naczelny Spółki Akcyjnej Polskie Radio – Roman Starzyński (brat Stefana – prezydenta Warszawy) angażuje inżyniera Maleckiego do pracy w Biurze Studiów Polskiego Radia w Warszawie. Zadaniem inżyniera Maleckiego jest stworzenie od podstaw laboratorium akustycznego. Od 1 czerwca 1938 roku zostaje kierownikiem Referatu Technicznego. Pracownicy kierowanego przez niego działu zajmują się pomiarami i polepszaniem warunków akustycznych pomieszczeń studyjnych, mieszczących się w budynku przy ulicy Zielnej 25. Ponadto prowadzone są pomiary izolacji akustycznych, testy mikrofonów oraz teoretyczne i doświadczalne prace z zakresu akustyki wnętrza. Biorą w nich udział inż. Stanisław Kownacki, inż. Włodzimierz Woroncow oraz kilku techników. Opracowane zostają nowe studia radiowe, zorganizowane w związku z uruchomieniem w marcu 1937 roku kolejnego programu - Warszawa II.

Pod kierownictwem inżyniera Maleckiego powstaje pełny projekt techniczny i akustyczny wyspecjalizowanych pomieszczeń nagraniowych w dwudziestodwu-

piętrowym gmachu studyjno-administracyjnym Polskiego Radia. Kompleks budynków centrali, według projektu prof. Bohdana Pniewskiego, miał stanąć u zbiegu ulic Batorego i Puławskiej. Prace inwestycyjne rozpoczęły się w marcu 1939 roku. Ukończenie budowy planowano na 1942 rok, jednak przed wybuchem wojny wykonane zostały jedynie wykopy pod fundamenty.



Rys. 2. Dyplom ukończenia studiów na Wydziale Elektrycznym Politechniki Warszawskiej i uzyskania tytułu Inżyniera Elektryka, 1935 rok.

Równoległe z pracą dla Polskiego Radia, inżynier Malecki prowadzi badania z dziedziny akustyki budowlanej w Zakładzie Badawczym Budownictwa Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej. Dziekanem wydziału był wówczas światowej sławy konstruktor prof. Stefan Bryła. Badania te, rozpoczęte już w 1936 roku pod kierownictwem prof. Bryły, przez wiele lat stanowiąc będą istotne pole naukowych i praktycznych zainteresowań Ignacego Maleckiego.

Niezależnie od zdolności naukowych, doceniono kulturę osobistą i talent dyplomatyczny młodego inżyniera. W ramach pracy dla Polskiego Radia został on mianowany reprezentantem kraju w *Union Internationale de Radiodiffusion* (Międzynarodowa Unia Radiofoniczna). W organizacji tej działał na rzecz przydziału najkorzystniejszych pasm częstotliwości dla szybko rozwijającej się polskiej radiofonii. Jak później wspominał, najwięcej sporów było z przedstawicielami III Rzeszy. Nie zgadzali się oni na przyznanie dobrych zakresów częstotliwości dla regionalnych rozgłośni Polskiego Radia w różnych miastach. Znamiennym jest wyjątek Poznania i Torunia, w przypadku których Niemcy nie zgłaszali najmniejszych zastrzeżeń.

Kilkuletnie zaangażowanie w prace dla rozwoju Polskiego Radia znajduje swój niezwykle finał na początku wojny. Inżynier Malecki kieruje od strony technicznej pracą studia, mieszczącego się przy ulicy Zielnej 25. Po zajęciu przez Niemców 7 września 1939 roku długofalowej radiostacji radiofonicznej w Łazach koło Raszyna,

funkcję rozgłośni nadawczej, przejęła stacja regionalna Warszawa II. Została ona uruchomiona na rozkaz dowódcy obrony miasta gen. W. Czumy i cywilnego komendanta – prezydenta S. Starzyńskiego. Dysponowała nadajnikiem 10 kW, zamontowanym w Forcie Mokotowskim. Był on połączony podziemnym kablem z budynkiem przy ulicy Zielnej. Nadajnik ten wspomagany był przez rezerwowy nadajnik 1,5 kW, umieszczony na Politechnice Warszawskiej. Od 8 września właśnie za pomocą tych nadajników regularnie komunikuje się ze społeczeństwem ostatni przedstawiciel władz II Rzeczypospolitej - Prezydent Warszawy Stefan Starzyński. W południe 23 września wygłosił on swoje słynne ostatnie przemówienie. Wkrótce zbombardowana zostaje elektrownia warszawska na Powiślu. Od tego czasu milknie nadająca na swojej fali rozgłośnia Warszawa II.

W czasie okupacji inż. Malecki prowadzi konspiracyjną pracę dydaktyczną i naukową na Wydziale Architektury Politechniki Warszawskiej, w zakładzie prof. Bryły. Działalność ta prowadzona była pod szyldem zakładu badawczego, a następnie szkoły zawodowej. Podziemna praca edukacyjna wiązała się ze znacznym ryzykiem. Prof. Bryła, za udział w konspiracji, został rozstrzelany 3 grudnia 1943 roku. W pierwszym okresie - od 1940 roku - inż. Malecki pracuje w Zakładzie Badawczym Fizyki Technicznej. Pod przykrywką wykonywanych tam oficjalnie ekspertyz fizyko-technicznych, zakład prowadził prace dla potrzeb konspiracji, w tym działalność dydaktyczną. Z chwilą otwarcia przez Niemców w 1942 roku, w gmachach politechnicznych, zawodowej Państwowej Wyższej Szkoły Technicznej, inż. Malecki zostaje w niej zatrudniony. W latach 1942-1943 prowadzi konspiracyjne wykłady z akustyki sal dla studentów III roku Wydziału Architektury. Nielegalną działalność, w tym dydaktyczną, ułatwiała postawa rektora – niemieckiego profesora Gütingera. Starzał się on jak najmniej wiedzieć o podziemnej aktywności polskich pracowników. W styczniu 1942 roku odbyła się obrona pracy doktorskiej inż. Maleckiego pt. *Fizyka akustycznych materiałów porowatych*. Jej tematem była problematyka pochłaniania dźwięków, a zwłaszcza mechanizmy przenikania fal akustycznych przez materiały o strukturze kapilarnej. Obrona odbyła się przed zespołem rektora Kazimierza Drewnowskiego, z udziałem prof. Stefana Bryły jako promotora oraz prof. Romana Trechcińskiego (wybitny elektrotechnik, teletechnik i wynalazca w dziedzinie telefonii). Rozprawa doktorska stanowiła podsumowanie badań rozpoczętych jeszcze w Instytucie Heinricha Hertza i następnie kontynuowanych do 1939 roku. Praca zakończona była już przed wybuchem wojny.

W maju 1943 roku dr Malecki broni pracę habilitacyjną pt. *Rozkład pola akustycznego w obszarze zamkniętym*. Recenzentami są profesorowie Stefan Bryła, Roman Trechciński i Mieczysław Wolfke (światowej sławy fizyk, habilitant Alberta Einsteina na Uniwersytecie w Zurychu, prekursor telewizji i holografii). W pracy Autor zastosował oryginalną metodę statystyczną do obliczania stanów nieustalonych w akustycznym obszarze zamkniętym. Po pomyślnej obronie, dr Malecki uzyskuje *venia legendi* – prawo wykładania na wyższych uczelniach. Otrzymany tytuł stanowi odpowiednik obecnej habilitacji. Rozprawa habilitacyjna, rozszerzona i pod zmienionym tytułem „*Mechanizm rozchodzenia się fal dźwiękowych w salach*” (150 stron), została wydana sześć lat później, na Politechnice w Gdańsku. Oficjalne uznanie habilitacji przez Senat Politechniki Warszawskiej nastąpiło 30 stycznia 1946 roku.

W czasie Powstania Warszawskiego Ignacy Malecki z najwyższym trudem zdobywa środki do życia dla młodej małżonki oraz kilkumiesięcznego synka Wojtka.

Żona, wraz z mieszkańcami kamienicy, ginie rozstrzelana przez żołnierzy RONA (Rosyjska Wyzwoleńcza Armia Ludowa) z brygady Bronisława W. Kamińskiego. Niezwykłym zrządzeniem losu Malecki zdoła uratować leżące pod zwłokami żony dziecko. Wraz z synkiem dostaje się do obozu przejściowego w Pruszkowie. Stamtąd ucieka i ukrywa się w majątku Stawisko Jarosława i Anny Iwaszkiewiczów (krewna żony Maleckiego), w pobliskiej Podkowie Leśnej.

Na wiosnę 1945 roku zgłasza się do dyspozycji Rządu Tymczasowego RP. Nowe władze skierowały Ignacego Maleckiego, jako swego przedstawiciela, na Dolny Śląsk. Wkrótce zostaje skierowany do zniszczonego Gdańska, z misją odbudowy systemu energetycznego. Z tego zadania wywiązuje się On bardzo dobrze i do 1948 roku pełni funkcję naczelnego dyrektora Zjednoczenia Energetycznego Okręgu Pomorskiego. W październiku 1945 roku aktywnie uczestniczy w powołaniu Oddziału Stowarzyszenia Elektryków Polskich, jako członek grupy inicjacyjnej. Zostaje wybrany na stanowisko Prezesa Zarządu Oddziału Wybrzeża Morskiego SEP w kadencji 1945-1946. Niezależnie od pracy dla elektroenergetyki, bierze udział w reaktywowaniu Politechniki Gdańskiej. Już od 1945 roku prowadzi wykłady z elektrotechniki ogólnej na wydziałach nieelektrycznych. Rok później uzyskuje nominację na profesora Politechniki Gdańskiej i organizuje Katedrę Elektrotechniki Stosowanej i Akustyki. Kierownikiem katedry pozostaje do roku 1951. Uruchamia w tym czasie dobrze wyposażone laboratorium akustyczne, zawierające przyrządy umożliwiające bezwzględne pomiary ciśnienia akustycznego za pomocą krążka Rayleigha oraz komorę bezechową. W komorze takiej możliwe są pomiary rozpraszania, poziomu mocy akustycznej i kierunkowości urządzeń, a także prowadzenie pomiarów prototypowych i modelowych. Nieco później, Profesor zorganizował we współpracy z Marynarką Wojenną (baza na Oksywiu) badania nad niemieckimi torpedami sterowanymi za pomocą fazoczułych systemów akustycznych oraz nad minami akustycznymi i magnetycznymi. Tematyka tych badań była rozwinięta w pierwszym doktoracie promowanym przez Profesora. Rozprawa Zbigniewa Zubalewicz nosiła tytuł *Niektóre urządzenia akustyczne i magnetyczne w telemechanice morskiej* (1949). Autor do 1948 roku używał okupacyjnego pseudonimu Jan Góra.

W 1950 roku Profesor kończy swoją działalność w dziedzinie elektroenergetyki i stopniowo przenosi się z rodziną z powrotem do Warszawy. Mieszkanie w Gdańsku-Wrzeszczu Państwo Maleccy zachowują jednak do 1959 roku. W związku z koniecznością odbudowy wielu zniszczonych obiektów użyteczności publicznej, Profesor angażuje się w proces ich projektowania pod kątem właściwości akustycznych. Propaguje technikę modelowania pomieszczeń zamkniętych, teorię nierównomierności rozkładu pola akustycznego w salach i optymalizację czasu pogłosu. Wprowadza parametr „wyrazistości” jako kryterium oceny jakości akustycznej sal. W oparciu o wcześniejsze badania i publikacje, opracowuje metodę wyznaczania optymalnego profilu sal w oparciu o metodę „źródeł przestrzennych” oraz teorię stosowania perforowanych elementów dźwiękochłonnych. Powyższe zagadnienia przedstawione zostały w wydanej w 1949 roku monografii *Akustyka budowlana* (Instytut Badawczy Budownictwa). Pod kierunkiem Profesora opracowano szereg projektów sal koncertowych i teatralnych. Opisane przez Maleckiego zasady wykorzystano przy projektowaniu sal budynku Sejmu, Teatru Narodowego oraz gmachów rządowych w Alejach Ujazdowskich (wówczas siedziba Rady Państwa).

Dalsze prace dotyczyły metod podniesienia izolacyjności akustycznej prefabrykowanych konstrukcji budowlanych. Opracowane zostały zasady uwzględnienia warunków akustycznych w projektowaniu urbanistycznym, udoskonalono też układy do pomiaru dźwięków uderzeniowych. Zagadnienia te zostały szerzej ujęte w książce Profesora *Zwalczanie hałasów w zakładach przemysłowych* (PWT 1954).

Od 1948 roku Ignacy Malecki jest stałym członkiem Rady Technicznej Polskiego Radia. Rosnące szybko zapotrzebowanie na specjalistów w dziedzinie elektroakustyki, szczególnie ze strony Polskiego Radia, wytwórni filmowych oraz Ministerstwa Poczty i Telegrafów (od 1955 Ministerstwo Łączności), doprowadziło do powołania przez Ministra Szkolnictwa Wyższego, 1 października 1949 roku, Katedry i Zakładu Elektroakustyki na Wydziale Łączności Politechniki Warszawskiej. Pierwszymi kierunkami kształcenia studentów były technika filmowa i radiofonia. Pomocą w procesie dydaktycznym w tym zakresie stały się wydane przez PWT książki Profesora *Akustyka radiowa i filmowa* (1950) oraz *Technika utrwalania i odtwarzania dźwięków* (1953). W początkowym okresie swojego działania Katedra korzystała z aparatury Polskiego Radia, Filmu oraz Głównego Instytutu Fizyki Technicznej, który utworzono w 1949 roku. Jego pracownikiem, od lutego 1950 roku, jest prof. Malecki. Instytut zajmował pomieszczenia w Gmachu Fizyki PW, co ułatwiało prowadzenie wspólnych prac badawczych. Katedrą, a następnie Zakładem Elektroakustyki, Profesor kieruje od lutego 1950 do 1969 roku. Jego uczniami, a następnie współpracownikami byli wówczas mgr inż. Witold Straszewicz oraz mgr inż. Stefan Basiński. Po reorganizacji i likwidacji Katedry, Zakład zostaje włączony do Instytutu Radioelektroniki, którym kieruje wówczas prof. Stanisław Ryżko. W 1950 roku Ignacy Malecki uzyskuje nominację na profesora Politechniki Warszawskiej w dziedzinie elektroakustyki, natomiast 3 kwietnia 1951 roku zostaje profesorem zwyczajnym. Z Politechniką Warszawską, jako pracownik naukowy i wykładowca, Profesor będzie związany aż do 1983 roku (1973-1983 pół etatu profesora kontraktowego). Jednym z Jego najbliższych asystentów jest dr inż. Jerzy Narkiewicz-Jodko. Gdy w 1969 roku, w związku z objęciem stanowiska w UNESCO, Profesor wyjeżdża do Paryża, Narkiewicz-Jodko prowadzi w Jego zastępstwie wykłady *Miernictwo ultradźwiękowe* oraz *Podstawy elektroakustyki*.

W latach 1951-1952 Profesor pełni funkcję Dziekana Wydziału Łączności. W tym czasie jest również Prorektorem PW do spraw nauki. W okresie 1950-1951 organizuje laboratorium akustyczne we wspomnianym Głównym Instytucie Fizyki Technicznej. Współpracownikami Profesora w laboratorium są jego późniejsi doktoranci mgr inż. Leszek Filipczyński, mgr inż. Jerzy Wehr oraz mgr inż. Wacław Kołtoński.

Od 29 czerwca do 2 lipca 1951 roku obraduje I Kongres Polskiej Nauki, w którym Profesor bierze aktywny udział. Na Kongresie postanowiono powołać Polską Akademię Nauk, która początkowo miała być jedynie korporacją uczonych. W zakresie nauk technicznych powstał pomysł stworzenia instytutu PAN, na bazie już istniejących placówek. Instytut ten tworzył się stopniowo, w wyniku zacieśniania współpracy, a następnie formalnego scalenia jednostek naukowych, posiadających najczęściej status zakładów. Różniły się one między sobą liczbą pracowników oraz tematyką i zakresem prowadzonych badań.



Rys. 3. Profesor w gronie współpracowników z IPPT PAN w samolocie, w czasie podróży służbowej do Moskwy (spotkanie akustyków). Stoją inżynierowie J. Ranachowski i Z Pawłowski, siedzą inż. J. Wehr oraz prof. I. Malecki, styczeń 1962 roku.

Na przełomie 1951/52 Główny Instytut Fizyki Technicznej, po niecałych trzech latach funkcjonowania, zostaje rozwiązany i podzielony pomiędzy Politechnikę Warszawską i Uniwersytet Jagielloński (*Monitor Polski A-16, 1951*). Natomiast laboratorium akustyczne zostaje przekształcone w Zakład Badania Drgań Polskiej Akademii Nauk. Zakład ten, kierowany przez prof. Maleckiego, prowadzi coraz ściślejszą współpracę z Zakładem Mechaniki Ośrodków Ciągłych (kierownik prof.

Wacław Olszak) oraz z Zakładem Elektroniki (kierownik prof. Janusz Groszkowski). Współpraca i łączenie się tych trzech zakładów odbywa się niejako w naturalny sposób. W zakresie badań podstawowych, tematyka prowadzonych badań w znacznym stopniu się uzupełnia. Sekretariat Naukowy PAN wspiera współpracę, jako podstawę dla powołania nowego instytutu. Zasadniczą rolę w powstaniu i rozwoju instytutu odegrał Sekretarz Wydziału Nauk Technicznych PAN prof. Witold Nowacki. Stworzył on silny zespół pracowników naukowych, który stanowił trzon Zakładu Mechaniki Ośrodków Ciągłych. Zajmowali się oni problemami elastostatyki izotropowej i anizotropowej, termosprężystością, elastodynamiką, nieliniową sprężystością oraz kompozytami sprężystymi i elastooptyką. W czerwcu 1952 roku Sekretariat Naukowy PAN powołuje wspólną Radę Naukową dla trzech wspomnianych zakładów. Ponadto przy Wydziale Nauk Technicznych, nowopowstałej Polskiej Akademii Nauk, w Krakowie utworzony zostaje Zakład Metali (kierownik prof. Aleksander Krupkowski). Uchwałą Sekretariatu Naukowego Prezydium PAN, w grudniu 1952 roku, cztery powyższe zakłady, wraz z mniejszym Zakładem Elektrotechniki Teoretycznej (kierownik prof. Paweł Szulkin) oraz niewielką Pracownią Astronautyczną (kierownik prof. Kazimierz Zarankiewicz), zostają połączone tworząc Instytut Podstawowych Problemów Techniki PAN (IPPT PAN). Pierwszym dyrektorem Instytutu, do 1961 roku, zostaje prof. Ignacy Malecki. Siedzibą jednostki pozostaje przez pierwszych 5 lat funkcjonowania Pałac Staszica w Warszawie. Powstanie Instytutu potwierdzone zostaje uchwałą Prezydium Rządu z września 1953 roku. W powołanym instytucie nowymi współpracownikami Profesora są mgr inż. Janusz Kacprowski, mgr inż. Wincenty Pajewski, mgr inż. Jerzy Ranachowski, mgr inż. Stefan Czarnecki i od 1962 roku mgr inż. Zdzisław Pawłowski. Profesor ponownie pełni funkcję Dyrektora IPPT PAN od 1973 do 1982 roku, kiedy przeszedł na emeryturę.



Rys. 4. Obchody 25 rocznicy Instytutu Podstawowych Problemów Techniki PAN. Przemawia prof. I. Malecki – dyrektor instytutu, obok od lewej profesorowie: W. Gutkowski, J. Ranachowski, S. Kajfasz, 1977 rok.

Ponadto, w Instytucie Podstawowych Problemów Techniki Profesor sprawował szereg innych funkcji. W okresie 1961-1962 kierował Zakładem Badania Drgań. Gdy w wyniku reorganizacji w 1969 roku powstaje Zakład Akustyki Fizycznej, pierwszym jego kierownikiem, do 1972 roku, został prof. Malecki. W związku z częstymi wyjazdami zagranicznymi, zakładem kieruje w zastępstwie Profesora dr hab. Jerzy Wehr. Po przejściu na emeryturę, do 1995 roku,

Profesor był w dalszym ciągu zatrudniony na pół etatu w ZAF. W kolejnych latach kierownikiem zakładu był Jego wieloletni współpracownik dr hab. Feliks Rejmund. Brał wówczas aktywny udział w badaniach naukowych i projektach badawczych KBN. Ostatnim projektem z Jego udziałem była praca *Ceramika korundowa nowej generacji*, realizowana we współpracy z Instytutem Szkła i Ceramiki, w latach 2000-2002. Profesor miał wówczas 90 lat (!)

Prof. Malecki czynnie uczestniczył także w organizacji cyklicznych konferencji poświęconych materiałom ceramicznym i kompozytowym, pod auspicjami E-MRS (Rys. 5). Ich inicjatorem był Jego uczeń – prof. Jerzy Ranachowski. Konferencje te organizowane są do dnia dzisiejszego. Do końca życia sprawował życzliwą opiekę nad doktorantami i habilitantami, którym zawsze służył dużym wsparciem i pomocą. Krótco przed śmiercią złożył w Radzie Wydziału Elektroniki i Technik Informatycznych Politechniki Warszawskiej recenzję rozprawy habilitacyjnej dr Jana Żery. Obrona odbyła się w 2004 roku, już po śmierci Profesora.

Ignacy Malecki był wychowawcą dwóch pokoleń polskich akustyków. W okresie pracy na Politechnice Warszawskiej prowadził około 70 prac dyplomowych z akustyki i elektroakustyki. Do najbardziej znanych doktorantów należeli: Leszek Filipczyński (1955) – członek rzeczywisty PAN, dyrektor IPPT (1969-1974); Janusz Kacprowski (1957) – profesor PW oraz IPPT; Stefan Czarnecki (1959) – profesor IPPT; Waław Kołtoński (1959) – profesor IPPT; Zenon Jagodziński (1960) – profesor Politechniki Gdańskiej; Jerzy Wehr (1961) – profesor IPPT; Andrzej Rakowski (1963) – członek rzeczywisty PAN, profesor i rektor Uniwersytetu Muzycznego w Warszawie (1981-1987); Witold Straszewicz (1965) – docent Politechniki Warszawskiej, uznany specjalista w dziedzinie akustyki wnętrz, projektant wielu sal koncertowych, operowych i obiektów wielofunkcyjnych; Ryszard Płowiec (1970) – profesor IPPT, kierownik ZAF (1996-1999). Wśród 25 doktorów promowanych przez Profesora, 11 było pracownikami IPPT PAN. Pierwszym był wspomniany Leszek Filipczyński, ostatnim Przemysław Ranachowski (2001). Natomiast wieloletni Dyrektor Instytutu – prof. dr hab. inż. Andrzej Nowicki, był studentem prof. Maleckiego i pod Jego opieką odbył specjalizację z akustyki



Rys. 5. Konferencja *Nowe Kierunki Technologii i Badań Materiałowych* w Białowieży. Od lewej profesorowie: A. Rakowski, A. Śliwiński, I. Malecki, J. Ranachowski, A. Opilski, czerwiec 1998 rok.

Oprócz pełnienia szeregu funkcji na Politechnice Warszawskiej oraz w IPPT, prof. Malecki prowadził szeroką działalność w Polskiej Akademii Nauk. Już w 1954 roku został członkiem korespondentem, a 1958 roku członkiem rzeczywistym. W latach 1962-1968 był zastępcą Sekretarza Naukowego PAN, a od 1980 roku Członkiem Prezydium. Ponadto był członkiem zwyczajnym Warszawskiego Towarzystwa Naukowego (WTN, 1984) oraz zagranicznym Nowojorskiej

Akademii Nauk.

Profesor prowadził też aktywną działalność w międzynarodowych organizacjach związanych z kształtowaniem i uprawianiem polityki naukowej. Od roku 1963 do 1967 był wiceprezydentem w Komitecie Generalnym Międzynarodowej Rady Unii Naukowych (International Council of Scientific Union ICSU). W latach 1969-1973 był Dyrektorem Departamentu Polityki Naukowej ONZ ds. Wychowania Nauki i Kultury (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization UNESCO) w Paryżu. Ponadto był członkiem Rady Wykonawczej Międzynarodowej Rady Studiów Polityki Naukowej (International Council for Science Policy Studies ICSPS) w okresie 1976-1998. Dyplomatyczny paszport, którym dysponował, ułatwiał częste podróże zagraniczne.

Prof. Malecki był jednym z twórców polskiego naukoznawstwa. Jako członek założyciel Towarzystwa Naukowego Prakseologii, przyczynił się do powstania Komitetu Naukoznawstwa PAN, którego był przewodniczącym w latach 1963-1968 oraz 1973-1989. Następnie od 1990 roku – honorowym przewodniczącym. Profesor zajmował się analizą wpływu osiągnięć badań podstawowych na rozwój społeczno-gospodarczy oraz metodologią perspektywicznego planowania w nauce. Rozwijał metody oceny wyników projektów badawczych. Brał też czynny udział w światowym kształtowaniu naukoznawstwa, pojmowanego jako federacja dyscyplin naukowych. Istotnym osiągnięciem Profesora było studium ewolucji koncepcji naukoznawstwa jako dziedziny. Ponadto, od 1987 roku przewodniczył Radzie Redakcyjnej „Zagadnień Naukoznawstwa”. Problemy będące przedmiotem zainteresowań Profesora, miał On okazję w praktyce wprowadzać w życie. W ramach Polskiej Akademii Nauk brał udział w tworzeniu systemu perspektywicznego planowania badań naukowych. W Radzie do Spraw Techniki uczestniczył w planowaniu i koordynacji wykorzystania wyników badań w postępie technicznym. Jak powyżej wspomniano, pełnił też funkcje w międzynarodowych organizacjach związanych z prowadzeniem polityki naukowej.

Profesor należał do założycieli Polskiego Towarzystwa Akustycznego. Ogólnopolskie spotkania akustyków (Otwarte Seminaria z Akustyki) odbywały się od 1954 roku z inicjatywy prof. Marka Kwieka z Uniwersytetu Poznańskiego.

Współpraca i wymiana informacji pomiędzy krajowymi ośrodkami była wówczas niewielka. Wynikało to z różnego rodzaju przeszkód, podziałów administracyjnych i ograniczonych możliwości publikacji wyników badań. Zakres tematyczny pierwszych seminariów był dosyć wąski i w znacznej mierze wynikał z osobistych zainteresowań organizatorów. Niemniej, z czasem ulegał rozszerzeniu, a liczba uczestników rosła. Proces ten był jednak stopniowy i dopiero po siedmiu latach nastąpił przełom. Wydarzeniem takim było spotkanie i formalne utworzenie grupy 38 członków-założycieli PTA, którzy działalnością naukową lub zawodową związani byli z akustyką. Miało to miejsce na VIII Otwartym Seminarium z Akustyki w Szczecinie, 22 sierpnia 1961 roku. W grupie tej, obok Profesora, znaleźli się między innymi prof. dr Marek Kwiek, doc. dr Leszek Filipeczyński, dr Antoni Śliwiński oraz mgr Aleksander Opilski. Mimo tragicznej śmierci prof. Kwieka (19 grudnia 1962 r.), dnia 4. marca 1963 roku w Poznaniu odbyło się Założycielskie Zgromadzenie Ogólne PTA. Przygotowano na nim, od strony statutowej i prawnej, pierwszy Zjazd Delegatów. Reprezentowali oni większe krajowe ośrodki, zajmujące się badaniami akustycznymi. Zjazd obradował 18 lipca 1963 roku, również w Poznaniu, który jest statutową siedzibą Towarzystwa do chwili obecnej. Wówczas też powołano cztery pierwsze oddziały: Poznański, Warszawski, Górnśląski oraz Wrocławski. Polskie Towarzystwo Akustyczne zostało afiliowane przy Wydziale IV Nauk Technicznych Polskiej Akademii Nauk. W późniejszym okresie utworzono kolejne oddziały – Gdański (1966 r.), Rzeszowski (1973 r.) i Krakowski (1980 r.). Prof. Malecki został obdarzony przez Walny Zjazd Delegatów PTA najwyższą godnością Honorowego Członka organizacji w 1979 roku. Niezależnie od aktywnej działalności w Towarzystwie, w latach 1963-1969 pełnił funkcję Przewodniczącego Komitetu Akustyki PAN. Od roku 1989 pozostając jego Honorowym Przewodniczącym. W latach 1982-1987 był Naczelnym Redaktorem kwartalnika *Archives of Acoustics*. W 2002 roku Profesor uczestniczył w organizowanej przez Oddział Warszawski PTA 49 konferencji Otwarte Seminarium z Akustyki w Starych Jabłonkach (Rys. 6). Czynnie wówczas działał w Komitecie Naukowym konferencji. Ostatnim spotkaniem, w którym uczestniczył prof. Ignacy Malecki, była kolejna 50 OSA. Seminarium odbyło się w Szczyrku, we wrześniu 2003 roku. Na 59 konferencji OSA, we wrześniu 2012 roku, z okazji setnej rocznicy urodzin, zorganizowana została uroczysta sesja poświęcona Profesorowi.

Działalność Profesora nie ograniczała się tylko do krajowych organizacji akustycznych. W latach 1966-1972 przewodniczył ogólnoświatowej organizacji International Commission for Acoustics (ICA). Był również członkiem European Acoustics Association (EAA) i Acoustical Society of America (ASA). Otrzymał tytuł Członka Honorowego Federation of Acoustical Societies of Europe (FASE, 1982), którego był wiceprezydentem w okresie 1978-1982 oraz Towarzystw Akustycznych: Hiszpańskiego (1972), Latinoamerykańskiego (1968) oraz Indyjskiego (1980).

Poza działalnością naukową, zawodową, dydaktyczną i organizacyjną, prof. Malecki potrafił znaleźć czas i siły do aktywnej działalności społecznej, zarówno w kraju, jak i za granicą. W latach 1963-1968 był członkiem Stałego Komitetu Konferencji Pugwash – ruchu uczonych i noblistów na rzecz rozbrojenia i pokoju. Był członkiem Rady Głównej Naczelnej Organizacji Technicznej (NOT, 1949-1963). Pełnił funkcję Przewodniczącego Rady Naukowej Centralnego Instytutu Ochrony Pracy (CIOP, 1953-1969). Był Przewodniczącym Sekcji Nauk Technicznych Komitetu

Nagród Państwowych (1978-1982), następnie Przewodniczącym Rady Naukowo-Technicznej Radia i Telewizji (1982-1988). W latach 1991-2002 pełnił funkcję członka Rady Międzynarodowego Centrum Biograficznego (IBC – Cambridge). Ponadto, w latach 1954-1958 był radnym Gminy Warszawa-Śródmieście. Był też członkiem zarządu Koła Związku Kombatantów RP i Byłych Więźniów Politycznych przy PAN (1989-2001).



Rys. 6. Prof. Ignacy Malecki w otoczeniu członków Oddziału Warszawskiego PTA w czasie 49. konferencji OSA. Stare Jabłonki, wrzesień 2002 r.

W życiu osobistym miał Profesor kilka bardzo ciężkich chwil. Najboleśniejszą z nich była tragiczna śmierć jedynego syna Wojtka, który w wieku 22 lat, 15 sierpnia 1966 roku zginął w czasie wspinaczki z koleżanką (Marysią Konopacką) w słowackich Wysokich Tatrach na Hrubym Wierchu. Przyczyną wypadku mogło być gwałtowne załamanie pogody. Wojtek był zapalonym taternikiem i wolny czas chętnie poświęcał na wyjazdy do Zakopanego i górskie wycieczki. Odziedziczył po Ojcu nieprzeciętną inteligencję i zdolności w dziedzinie nauk ścisłych. Dwa miesiące wcześniej (10 czerwca) obronił pracę magisterską na Wydziale Fizyki Uniwersytetu Warszawskiego. Kilkanaście lat później, po długiej i ciężkiej chorobie, 23. grudnia 1979 roku zmarła druga żona Profesora - Maria z Tomczyckich. Profesor był do niej bardzo przywiązany. Jak swego własnego syna wychowywała ona Wojtka, którego oficjalnie adoptowała.

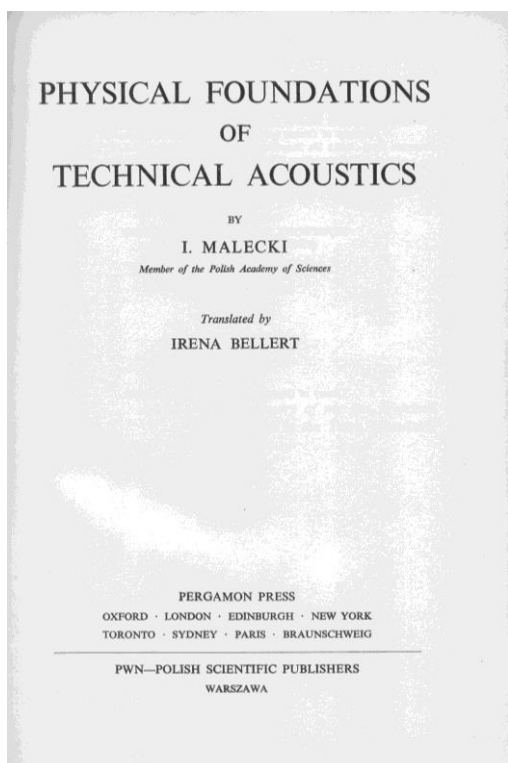
Trudne przeżycia i liczne obowiązki nie pozbawiły Profesora pogody ducha. Był On znany ze zdolności do bardzo trafnej oceny sytuacji. Do końca życia zachował też jasność myślenia i nieprzeciętne poczucie humoru. W żartobliwy sposób, chętnie opowiadał anegdoty ze swego bogatego życiorysu. Widząc niebrydką, lecz zaniedbaną Panią Doktor, potrafił żartobliwie zwrócić się do swych kolegów – „Co też ta nauka potrafi zrobić z kobiety”. Profesor kilkakrotnie podróżował samolotem do USA. Przy nadmiarze zajęć, z reguły nie miał czasu by starannie zebrać i ułożyć rzeczy w walizce. Któregoś razu na lotnisku w Nowym Jorku zniknął bagaż Profesora.

Jako jedynemu z licznej grupy pasażerów. Obsługa lotniska gorąco przepraszała i zapewniała, że walizka zostanie odnaleziona i jak najszybciej dostarczona do hotelu. Istotnie – po kilkunastu godzinach zaginiony bagaż został przywieziony. Duże było zdziwienie Profesora, gdy po otwarciu wszystkie rzeczy zobaczył starannie złożone i poukładane w walizce. Niczego przy tym nie brakowało. Pracownicy służb specjalnych USA czuli się najwyraźniej w obowiązku, by po przeszukaniu zrobić porządek w bagażu Profesora. Będąc już mocno zaawansowany wiekiem (około 90. lat), spotkał na ulicy Świętokrzyskiej znacznie młodszego, lecz z trudem poruszającego się o kulach emerytowanego pracownika PAN-u. Ten przyglądał się uważnie Profesorowi, wreszcie stanął i spytał: „Czy może profesor Malecki?”. „Tak, to ja”, przyjaźnie odparł Profesor. „I Pan jeszcze żyje?...”. Z nieukrywanym zdziwieniem skonstatował spotkanie. Profesor nie tylko się nie obraził, lecz chętnie i z humorem opowiadał później co mu się przydarzyło.

Działalność naukowa prof. Maleckiego obejmowała szereg dziedzin akustyki, teorię drgań oraz naukoznawstwo. Publikacje Profesora dotyczyły przede wszystkim: akustyki architektonicznej, akustyki budowlanej, ochrony przed hałasem, elektroakustyki, techniki ultradźwiękowej, akustyki kwantowej oraz emisji akustycznej. Dorobek naukowy zawiera 11 książek i monografii oraz przeszło 230 artykułów (w części jako współautor). Wśród ważniejszych publikacji książkowych chronologicznie wymienić można: *Akustyka budowlana* (Wyd. Instytut Badawczy Budownictwa, 1949), *Akustyka radiowa i filmowa* (PWT, 1950), *Technika utrwalania i odtwarzania dźwięków* (red., PWT, 1953), *Zwalczanie hałasów w zakładach przemysłowych* (wspólnie z Kołtońskim W. i Straszewiczem W., PWT, 1954), *Problemy koordynacji badań naukowych* (PWN, 1960), *Podstawy teoretyczne akustyki kwantowej* (PWN, Biblioteka Mechaniki Stosowanej, 1972), *Akustyka współczesna i jej prezentacja kwantowa* (PAN - Ossolineum, 1975), *Emisja Akustyczna – Źródła, Metody, Zastosowania* (red., Wyd. IPPT PAN, 1994). Ostatnia z powyższych monografii była pierwszą w kraju i jedną z nielicznych w świecie próbą kompleksowego przedstawienia emisji akustycznej (EA), traktowanej z jednej strony jako zjawisko fizyczne i z drugiej – jako metoda badawcza o szerokim zakresie zastosowań. Najważniejszą publikacją Profesora stanowi wielka monografia *Teoria fal i układów akustycznych* (PWN, 1964, 675 stron). Zawiera ona ujęcie całokształtu zagadnień teoretycznych akustyki technicznej. Obok rozdziałów przeglądowych, poświęconych klasycznej teorii pola akustycznego i układów mechanicznych, praca obejmuje własne, oryginalne rozważania Profesora. Dotyczyły one techniki ultradźwiękowej, akustyki molekularnej, akustyki wnętrza i hydrolokacji. Dzieło to zostało przetłumaczone na język angielski i wydane pod tytułem *Physical Foundations of Technical Acoustics* (Pergamon Press – PWN, 1969, 743 strony) – (Rys. 7).

Działalność naukowa przyniosła Profesorowi pełne uznanie, zarówno w kraju jak i za granicą. Zaszczytny tytuł doktora *honoris causa* otrzymał na Uniwersytecie Technicznym w Budapeszcie (8 wrzesień 1965), Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie (23 wrzesień 1982) oraz na Politechnice Gdańskiej (7 czerwiec 2002). Do najważniejszych wyróżnień w kraju zaliczyć można Nagrodę Państwową indywidualną III stopnia, za prace doświadczalne z dziedziny akustyki pomieszczeń (1952) oraz zespołową II stopnia, za prace w dziedzinie propagacji fal ultradźwiękowych (1966, wspólnie z L. Filip-czyńskim, Z. Pawłowskim i J. Wehrem). Ponadto Profesor otrzymał Złoty Krzyż Zasługi (1954), Krzyże Orderu Odrodzenia

Polski: Oficerski (1957), Komandorski (1964), Komandorski z Gwiazdą (1973), jak również Złote Odznaki SEP (1959), NOT (1966) i Politechniki Warszawskiej (1978) oraz medale różnych krajowych instytucji. Za najważniejsze odznaczenia zagraniczne uznać należy: Komandorię Orderu *Palmy Akademickie* Premiera Francji (1985), medal *Transenster* – za dorobek naukowy i techniczny (Uniwersytet w Liège, Belgia, 1969), dyplomy Międzynarodowych Towarzystw Badań Nieniszczących – NDT (Tokio, 1960 oraz Montreal, 1967), Dyplom Honorowy Międzynarodowego Instytutu Akustyki i Drgań – IIAV (USA, Auburn University, 2003).



Rys. 7. Widok strony tytułowej najważniejszej monografii prof. I. Maleckiego, 1969 rok.

Profesor Ignacy Malecki odszedł nagle 12 czerwca 2004 roku w Warszawie. Pochowany został na starym Cmentarzu Powązkowskim w Warszawie, kwatery numer 274, rząd 6. Spoczywa w rodzinnym grobowcu Tomczyckich, ze swą drugą żoną Marią, jej krewnymi oraz synem Wojtkiem. Pomnik, wykonany według specjalnego projektu, wykuty został po śmierci Wojtka ze sprowadzonego z Tatr granitu. W 2005 roku Profesor upamiętniony został wpisem na tablicy zasłużonych pracowników nauki, umieszczonej przy II bramie (Świętej Honoraty) Cmentarza Powązkowskiego.

Autorzy składają podziękowania *dr. Jerzemu Narkiewiczowi-Jodko* za zebranie i uporządkowanie materiałów z zakresu biografii i działalności naukowej prof. Ignacego Maleckiego.

Jednocześnie autorzy zwracają uwagę, że w materiałach źródłowych występują liczne nieścisłości i rozbieżności. Dotyczą one przede wszystkim danych biograficznych, dat oraz

tytułów publikacji Profesora. W związku z tym konieczna była trudna weryfikacja niektórych danych. W przypadku braku możliwości jednoznacznego ustalenia właściwej wersji, przyjmowano najbardziej prawdopodobną.

Materiały źródłowe

1. Kto jest kim w Polsce, Informator biograficzny, Edycja I, Wyd. Interpress, Warszawa 1984, s. 581.
2. *Ignacy Malecki; Spis publikacji prof. dra I. Maleckiego; Doktorzy promowani przez prof. dra I. Maleckiego*, Problemy i Metody Współczesnej Akustyki, Praca zbiorowa pod redakcją J. Ranachowskiego, PWN, Warszawa – Poznań 1989, s. 7-17.
3. *Contribution of Prof. I. Malecki to the Polish School of Acoustics*, Archives of Acoustics, 18, 4, 1993, s. 487-505.
4. Złota Księga Nauki Polskiej, Wyd. HELION, Gliwice 1999, s. 205.

5. *Ignacy Malecki*, Profesorowie i Docenci Wydziału Elektroniki i Technik Informatycznych Politechniki Warszawskiej 1951 – 2000, Oficyna Wyd. PW, 2000, s. 128-129.
6. *Kto jest kim w Polsce*, Informator biograficzny, Edycja IV, Wyd. PAI, Warszawa 2001, s. 563.
7. *Współcześni Uczni Polscy*, Słownik Biograficzny, Wyd. Ośrodek Przetwarzania Informacji, Warszawa 2001, tom III, s. 61-62.
8. Laudacja prof. Michała Białki – promotora doktoratu honoris causa prof. Ignacego Maleckiego, Pismo Politechniki Gdańskiej nr 6, 2002, s. 4-6.
9. *50 lat Instytutu Podstawowych Problemów Techniki Polskiej Akademii Nauk 1952-2002*, praca zbiorowa, Wyd. IPPT PAN, Warszawa 2002.
10. *Professor Ignacy Malecki - In memoriam*, Archives of Acoustics, 29, 3, 2004, s. 393-394.
11. *Prof. zw. dr hab. Ignacy Malecki – Wspomnienie*, Augustyńska D., Engel Z., Bezpieczeństwo Pracy – nauka i praktyka, 7/8, CIOP, Warszawa 2004, s. 10-11.
12. *In Memory of Professor Ignacy Malecki (1912-2004)*, Acta Acustica united with Acustica, 90, 5, 2004, s. 994-995.
13. *MALECKI Ignacy (1912-2004)*, Słownik Biograficzny Techników Polskich, Wyd. Federacja Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych, tom 18, Warszawa 2007, s. 92-95.
14. *Ignacy Malecki (1912-2004)*, strona internetowa Instytutu Radioelektroniki Politechniki Warszawskiej, Nauczyciele Akademicy Wydziału Elektroniki i Technik Informatycznych Politechniki Warszawskiej 1951 - 2011, biogramy: http://www.elka.pw.edu.pl/pol/content/download/9539/63847/file/Malecki_Ignacy.pdf
15. *Profesor Ignacy Malecki*, Zasłużeni Elektrycy Polscy, Informator Polskiego Towarzystwa Elektrotechniki Teoretycznej i Stosowanej, Nr 17, Poznań, grudzień 2009.

Przemysław Ranachowski
Feliks Rejmund
Jerzy Etienne
IPPT PAN



Prof. zw. dr hab.
ALEKSANDER OPILSKI
1931-2012

Profesor Aleksander Opilski urodził się 31 sierpnia 1931 r. w Zagórzcu, w Zagłębiu Śląsko- Dąbrowskim. Studia wyższe I-go stopnia Profesor Opilski odbył w latach 1950-53 na Wydziale Matematyki, Fizyki i Chemii Uniwersytetu Jagiellońskiego. Studia II-go stopnia odbył na Uniwersytecie A. Mickiewicza w Poznaniu, gdzie w roku 1958 uzyskał stopień mgr fizyki. Po studiach A. Opilski podjął pracę w Wyższej Akademii Rolniczej w Olsztynie. W latach 1962- 64 pracuje w Instytucie Przemysłu Mleczarskiego oraz w IPPT PAN w Warszawie. W roku 1964 Rada Wydziału Matematyki, Fizyki i Chemii nadaje

Aleksandrowi Opilskiemu tytuł doktora nauk fizycznych za rozprawę „Akustyka ośrodków o lepkości nienewtonowskiej”. W roku 1964 Profesor rozpoczyna pracę w Politechnice Śląskiej w Gliwicach, która była Jego miejscem pracy, aż do przejścia na emeryturę w roku 2001.

W 1976 roku na podstawie rozprawy „Wpływ stanów powierzchniowych na propagację powierzchniowej fali ultra- i hiperdźwiękowej w półprzewodnikach” Profesor uzyskuje stopień naukowy dr habilitowanego, nadany mu przez Radę Naukową IPPT PAN w Warszawie. Tytuł naukowy profesora nadzwyczajnego Aleksander Opilski uzyskuje w roku 1978 natomiast profesora zwyczajnego w roku 1980.

Działalność Naukowa

Działalność naukowa profesora jest bardzo różnorodna i dotyczy wielu dziedzin nauki, głównie jednak akustyki, optoelektroniki i fizyki stosowanej. Dorobek naukowy będący wynikiem prac badawczych jest imponujący i zawiera się liczbą ok. 150 publikacji, w tym znaczna ich część jest opublikowana w znanych czasopismach naukowych.

W działalności Profesora można wyróżnić trzy zasadnicze okresy.

W pierwszym, obejmującym lata 1957 – 1964 prace dotyczą głównie akustyki molekularnej cieczy i poszukiwania relacji między budową molekuł, oddziaływaniami między molekularnymi a parametrami akustycznymi ośrodka. Oryginalnym dorobkiem Profesora jest także opracowanie i zbudowanie unikalnej aparatury do prowadzenia tych badań.

Okres drugi przypada na lata 1965-1985. W okresie tym Profesor zajmuje się stosowaniem metod akustycznych w fizyce ciała stałego, a także w fizyce półprzewodników. Metodom akustycznym zostaje Profesor wierny przez wiele następnych lat swojej pracy naukowej. Tematyka badań naukowych w tym okresie jest bardzo obszerna i różnorodna. Dotyczy jednak zawsze aktualnych problemów

akustyki, elektroniki, fizyki półprzewodników. Najważniejsze osiągnięcia naukowe Profesora z tego okresu to:

- opracowanie nowych akustycznych metod badania ciał stałych;
- opracowanie teorii zjawisk akustoelektronowych w półprzewodnikach;
- badania stanów powierzchniowych i struktur warstwowych metodami akustycznymi, zwłaszcza z wykorzystaniem akustycznych fal powierzchniowych,
- badania układów akustoelektrycznych z falami powierzchniowymi,
- badania nad zjawiskami emisji akustycznej i zastosowaniem tego zjawiska do badania naprężeń w górotworach,
- opracowanie czujników różnych wielkości fizycznych.

W każdej podejmowanej tematyce badawczej Profesor posiada bardzo znaczące osiągnięcia. W tym okresie Profesor skupia wokół siebie liczną grupę młodych pracowników, którzy podejmują pracę w Politechnice Śląskiej. Wypromowanych zostaje 13 doktorów, dwóch współpracowników uzyskuje tytuł dra habilitowanego (późniejszy prof. Zygmunt Kleszczewski oraz prof. Janusz Berdowski). Powstaje w Politechnice Śląskiej liczący się w kraju i za granicą ośrodek naukowy. Pod kierunkiem Profesora realizowanych jest wiele tematów badawczych w ramach programów rządowych i centralnych programów badawczo-rozwojowych. Wyrazem uznania dla osiągnięć profesora są: Nagroda Zespołowa Sekretarza Naukowego PAN oraz Nagroda MNSzWiT.

Cechą charakterystyczną działalności naukowej Profesora jest podejmowanie ważnych i bardzo aktualnych problemów naukowych. Warto zaznaczyć, że w latach 70-tych w świecie, w tym również w Polsce, wzrasta zainteresowanie problemami akustyki kwantowej. W Polsce prace w tym zakresie prowadzone są w IPPT PAN w Warszawie przez grupy kierowane przez profesorów Ignacego Maleckiego oraz Wincentego Pajewskiego, a także Michała Dobrzańskiego oraz Mikołaja Aleksiejuka. Prace te prowadzone były także przez prof. Mieczysława Szustakowskiego oraz prof. Eugeniusza Danickiego z WAT. W Politechnice Śląskiej prace te rozwijał Prof. Aleksander Opilski we współpracy z ówczesnym doktorem T. Pustelnym, a także dr Marianem Urbańczykiem oraz śp. wtedy doktorem (późniejszym Dyrektorem Instytutu Fizyki) – Zygmuntem Kleszczewskim. W Poznaniu problemami Akustyki Molekularnej i Kwantowej w tamtych czasach zajmowała się grupa kierowana przez ówczesnego doc. Mikołaja Łabowskiego oraz mgr, później dr hab. Tomasza Hornowskiego.

Najlepszym potwierdzeniem nadażania Profesora za światowymi tendencjami w fizyce technicznej jest trzeci okres jego pracy naukowej. Można uznać, że okres ten umownie zaczyna się od roku 1985. W okresie tym rozwija się tematyka badawcza z zakresu optoelektroniki, a w szczególności:

- technologie światłowodów i optycznych struktur planarnych oraz paskowych,
- czujniki światłowodowe i optoelektroniczne.

W zakresie technologii planarnych pod kierunkiem Profesora opracowano w ówczesnym Zakładzie Austo- i Optoelektroniki Instytutu Fizyki Politechniki Śląskiej model matematyczny wymiany jonowej w szklach. Na jego podstawie przeprowadzono analizę wpływu parametrów technologicznych na parametry uzyskiwanych warstw światłowodowych. Analiza dotyczyła wymiany Ag-Na oraz K-

Na w szklach. Osiągnięcia w zakresie technologii wytwarzania struktur planarnych i paskowych pozwoliły na opracowanie refraktometru planarnego oraz planarnego refraktometru jednowiązkowego. Opracowano metody analiz wpływu dwójłomności na interferencję międzymodową.

Niezależnie prowadzone były przez Zespół Profesora badania nad możliwością wykorzystania akustycznych fal powierzchniowych w badaniach fizycznych powierzchni półprzewodników oraz do detekcji gazów, w tym gazów toksycznych. Badania te zakończyły się uzyskaniem stopni doktora habilitowanego przez prof. Tadeusza Pustelnego (w roku 1996) oraz prof. Mariana Urbańczyka (w roku 1999). Intensywnie rozwijana jest także tematyka z poprzednich lat, dotycząca wykorzystania emisji akustycznej w energetyce.

O znaczeniu i randze podejmowanej i realizowanej tematyki badawczej świadczy przyznanie szeregu grantów kierowanych przez Profesora i jego współpracowników. W tym okresie profesor wypromował czterech kolejnych doktorów. Liczba wszystkich wypromowanych przez Profesora doktorów wynosi 17.

Podsumowując działalność naukową Prof. Aleksandra Opilskiego można stwierdzić, że stworzył w prezentowanej przez siebie dziedzinie nauki liczący się ośrodek naukowy. Przez cały okres pracy w Politechnice Śląskiej, Profesor prowadził aktywną działalność dydaktyczną. Opracował i prowadził wykłady specjalistyczne z fizyki półprzewodników, z optoelektroniki i akustyki. Pod kierunkiem Profesora i z Jego inicjatywy zorganizowane zostały laboratoria specjalistyczne dla studentów kierunku Fizyka Techniczna Wydziału Matematyczno- Fizycznego Politechniki Śląskiej. Profesor przez szereg lat był opiekunem specjalności Optoelektronika na kierunku Fizyka Techniczna. Opracował program studiów podyplomowych z Optoelektroniki.

Działalność organizacyjna

Bardzo obszerna i różnorodna jest działalność organizacyjna Profesora. W okresie 1968-1969 był On organizatorem Wydziału Matematyczno-Fizycznego w Politechnice Śląskiej. Po utworzeniu Wydziału w roku 1969 Prof. Opilski został pierwszym Jego Dziekanem (Zarządzenie Ministra Oświaty i Szkolnictwa Wyższego iz DT-04-010/1/69 z dnia czerwca 1969 z mocą obowiązująca od 15-go czerwca 1969r. powołujące Wydział Matematyczno-Fizyczny w Politechnice Śląskiej). Wydział Matematyczno-Fizyczny tworzyły wtedy trzy katedry: Katedra Fizyki Technicznej, Katedra Matematyki Stosowanej i Katedra Geometrii Wykreślnej. W okresie 1971-80 profesor był pierwszym Dyrektorem powołanego na Wydziale Instytutu Fizyki. Później, przez wiele lat był Zastępcą Dyrektora Instytutu Fizyki ds. Nauki.

Niezwykła jest aktywność profesora Opilskiego na polu akustyki. Spotkania akustyków polskich w formie swobodnych zgromadzeń i dyskusji rozpoczęły się na początku lat pięćdziesiątych dwudziestego wieku. Pierwsze Seminarium zostało zorganizowane w Poznaniu w roku 1954 z inicjatywy profesora Marka Kwieka. Profesor był uczestnikiem tego Seminarium. Następne cztery (w latach 1955-1958) Seminarium organizowane były w Olsztynie przez prof. Franciszka Kuczerę i zespół współpracowników. W zespole tym był ówczesny student Aleksander Opilski. Kolejne dwa Otwarte Seminarium z Akustyki odbyły się na Śląsku, w Zabrze- Rokitnicy (w

1959 r.) oraz w Gliwicach (w roku 1960) z udziałem naukowym i organizacyjnym profesora Aleksandra Opilskiego.

Na Seminarium z Akustyki w Szczecinie, w dniu 22 sierpnia 1961 roku 38 osób związanych działalnością naukową lub zawodową z akustyką utworzyło grupę członków-założycieli Polskiego Towarzystwa Akustycznego. W bieżącym roku mija 51 lat od tego, dla Polskiej Akustyki – historycznego zebrania założycielskiego. W grupie tej był młody mgr Aleksander Opilski. W dniu 4 marca 1963 roku odbyło się w Poznaniu Założycielskie Zgromadzenie Ogólne PTA. Z grupy Uczestników Założycielskiego Zgromadzenia Ogólnego z 1963 roku są wśród nas: Szanowny Profesor Aleksander Opilski ale także prof. Antoni Śliwiński, prof. Andrzej Rakowski oraz profesor Czesław Cempel. W skład pierwszego Zarządu Głównego PTA weszli: prof. Leszek Filipczyński, doc. Halina Ryffert, dr Andrzej Szwarc oraz dr Antoni Śliwiński. Polskie Towarzystwa Akustyczne było jednym z pierwszych Towarzystw afiliowanych przy Wydziale IV (Nauk Technicznych) Polskiej Akademii Nauk.

Rok później (w roku 1964) powstał Komitet Akustyki PAN. Od roku 1972 prof. Opilski był przez trzydzieści lat członkiem Komitetu Akustyki Polskiej Akademii Nauk.

W roku 1971 w czasie Seminarium z Akustyki w DW Kolejorz w Zakopanem powstała inicjatywa powołania konferencji cyklicznych z tematyki intensywnie się wtedy rozwijającej akustyki kwantowej, akustyki molekularnej i sonochemii. Inicjatywę podjęła grupa fizyków z Politechniki Śląskiej. Jako termin konferencji wybrano okres zimowym (już wtedy było Otwarte Seminarium z Akustyki odbywające się we wrześniu). Grupę inicjatywną tworzyli: prof. Franciszek Kuczera, doc. Aleksander Opilski oraz dr Stanisław Szyma – wszyscy z Katedry Fizyki Wydziału Matematyczno-Fizycznego Politechniki Śląskiej w Gliwicach. Grupa powołuje coroczną konferencję – Szkołę Zimową z Akustyki Molekularnej, Kwantowej i Sonochemii. Od tego historycznego spotkania mija 41 lat. Pierwsza Szkoła Zimowa Akustyki Molekularnej, Kwantowej i Sonochemii (SZAMiK) odbyła się w roku 1972 w DW Relaks w Ustroniu- Jaszowcu. Konferencja ta później przyjmuje charakter międzynarodowy jako Winter School on Molecular and Quantum Acoustics, przekształconej kilka lat temu w Winter School on Wave and Quantum Acoustics.

Na OSA w Wiśle w 1976 roku powołano Sekcję Akustyki Molekularnej i Kwantowej, której przez szereg lat Profesor Opilski był Przewodniczącym. W czasie VIII SZAMiK zostaje wydany pierwszy tom „AMiK” przez IPPT PAN, czasopisma zmienionego później w „Molecular and Quantum Acoustics” (MQA), które obok „Archives of Acoustics” jest periodykiem naukowym środowiska akustyków polskich. Profesor Opilski przez szereg lat był Redaktorem Naczelnym MQA i członkiem Komitetu Naukowego tego czasopisma.

Profesor przez wiele lat był członkiem Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Akustycznego. Przez dwie kadencje 1996-2001 Profesor Opilski był Zastępcą Przewodniczącego Zarządu Głównego PTA. W okresie 2001-2002 pełnił obowiązki Przewodniczącego ZG PTA. Wyrazem uznania środowiska Akustyków Polskich dla działalności Profesora jest przyznana mu w roku 1997 godność Członka Honorowego PTA – najwyższego wyróżnienia Towarzystwa.

Dowodem pozycji naukowej Profesora było pełnienie przez Niego wielu ważnych funkcji poza Macierzystą Uczelnią. Od roku 1978 do 1981 Profesor był

Członkiem Rady Naukowej Instytutu Podstawowych Problemów Techniki PAN w Warszawie. Jak już wspomniano, od 1972 roku nieprzerwanie do 2003 Profesor był członkiem Komitetu Akustyki PAN. Profesor był członkiem Sekcji Optoelektroniki Komitetu Telekomunikacji PAN oraz Członkiem Prezydium Polskiego Komitetu Optoelektronicznego. Profesor powoływany był do komitetów naukowych wielu konferencji.

Wykaz wypromowanych przez Profesora Aleksandra Opilskiego prac doktorskich

1. Zygmunt Kleszczewski

„Własności akustyczne niektórych cieczy organicznych w obszarze dyspersyjnym”. Uniwersytet Gdański, 1972. Zmarł w 2003 r. będąc profesorem, dyrektorem Instytutu Politechniki Śląskiej.

2. Józef Finak

„Technologia i własności przetworników cienkowarstwowych do badań materiałów akustooptycznych”. Instytut Technologii Elektronowej Politechniki Warszawskiej, 1976. Aktualnie wiceprezes firmy Optical Networking Technology, JDS Fitel, Nepean (Ottawa), Ontario, Kanada.

3. Stanisław Kochowski

„Wpływ tekstury cienkich warstw bizmutu na ich własności elektryczne”. Wydział Matematyczno-Fizyczno-Chemiczny Uniwersytetu Śląskiego, 1976. Aktualnie: adiunkt w Instytucie Fizyki Politechniki Śląskiej.

4. Janusz Berdowski

„Badania przejść fazowych metodą rozpraszania światła na fononach akustycznych”. Wydział Matematyczno-Fizyczno-Chemiczny Uniwersytetu Gdańskiego, 1977. Aktualnie: profesor, prorektor Politechniki Częstochowskiej.

5. Jacek Szuber

„Badania niskotemperaturowej pasywacji próżniowej powierzchni /111/ Si metodą elektronowego rezonansu paramagnetycznego”. Wydział Technologii Inżynierii Chemicznej Politechniki Śląskiej, 1980. Aktualnie: profesor Politechniki Śląskiej, zastępca dyrektora Instytutu Fizyki Politechniki Śląskiej, prodziekan Wydziału Matematyczno-Fizycznego, kierownik Zakładu Fizyki Powierzchni Półprzewodników.

6. Tadeusz Pustelny

„Opracowanie akustycznej metody wyznaczania parametrów stanów powierzchniowych w półprzewodnikach”. Instytut Podstawowych Problemów Techniki PAN Warszawa, 1981. Aktualnie: profesor w Katedrze Optoelektroniki Politechniki Śląskiej, Kierownik Katedry Optoelektroniki.

7. Marian Urbańczyk

„Analiza numeryczna i technologia wykonania rezonatora AFP”. Instytut Podstawowych Problemów Techniki PAN Warszawa, 1981. Aktualnie: profesor w Katedrze Optoelektroniki Politechniki Śląskiej.

8. Hubert Jerominek

„Technologia światłowodów planarnych otrzymywanych drogą wymiany jonowej i dyfuzji w niektórych typach szkieł”. Instytut Technologii Elektronowej Politechniki Wrocławskiej, 1982. Aktualnie: dyrektor firmy Photonics Materials and Processes, INO, Quebec, Kanada.

9. Zdzisław Jakubczyk

„Badania propagacji sprężystych fal powierzchniowych w wybranych układach warstwowych”. Instytut Podstawowych Problemów Techniki PAN Warszawa, 1985. Aktualnie: dyrektor generalny firmy Optiwave Corporation, Neapean (Ottawa), Ontario, Kanada.

10. Zdzisław Kubik

„Wpływ stanu powierzchni półprzewodnika na efekt akustoelektryczny w układzie warstwowym”. Wydział Matematyczno-Fizyczno-Chemiczny Uniwersytetu Gdańskiego, 1983. Aktualnie: dyrektor generalny firmy Jaze, Gliwice.

11. Andrzej Klimasek

„Zastosowanie metody rezonansowej do wyznaczania stałych sprężystych ciał anizotropowych”. Instytut Podstawowych Problemów Techniki PAN Warszawa, 1983. Aktualnie: adiunkt w Instytucie Fizyki Politechniki Śląskiej.

12. Marek Błahut

„Wpływ powierzchni na oddziaływania fali powierzchniowej z fononami cieplnymi”. Wydział Matematyczno-Fizyczno-Chemiczny Uniwersytetu Gdańskiego, 1984. Aktualnie: profesor w Katedrze Optoelektroniki Politechniki Śląskiej.

13. Sergiusz Patela

„Wpływ zjawisk nieliniowych na działanie modulatora planarnego”. Instytut Technologii elektronicznej Politechniki Wrocławskiej, 1985. Aktualnie: adiunkt w Instytucie Technologii elektronicznej Politechniki Wrocławskiej.

14. Roman Rogoziński

„Technologia i badania dyfuzyjnych struktur światłowodowych jedno- i wielomodowych na bazie szkiele”. Wydział Matematyczno-Fizyczny Politechniki Śląskiej w Gliwicach, 1996. Aktualnie: profesor w Katedrze Optoelektroniki Politechniki Śląskiej.

15. Wiesław Jakubik

„Propagacja akustycznej fali powierzchniowej w cienkich warstwach wybranych ftalocjanin”. Wydział Matematyczno-Fizyczny Politechniki Śląskiej w Gliwicach, 1998. Aktualnie: adiunkt w Instytucie Fizyki Politechniki Śląskiej.

16. Paweł Karasiński

„Technologia i badania amplitudowego refraktometru planarnego”. Wydział Matematyczno-Fizyczny Politechniki Śląskiej w Gliwicach, 1998. Aktualnie: adiunkt w Katedrze Optoelektroniki Politechniki Śląskiej.

17. Kazimierz Gut

„Planarny interferometr różnicowy – technologia i badania”. Przewód otwarty w 1996 roku na Wydziale Matematyczno-Fizycznym Politechniki Śląskiej w Gliwicach. Aktualnie: adiunkt w Katedrze Optoelektroniki Politechniki Śląskiej.

Tadeusz Pustelny



**Prof. dr hab. inż.
TADEUSZ POWAŁOWSKI
(1945-2008)**

On January 11, 2008 Professor Tadeusz Powalowski passed away forever.

The Polish science and all of us have suffered a great loss of a scientist who was an authority on ultrasonic diagnostic methods of the human vascular system.

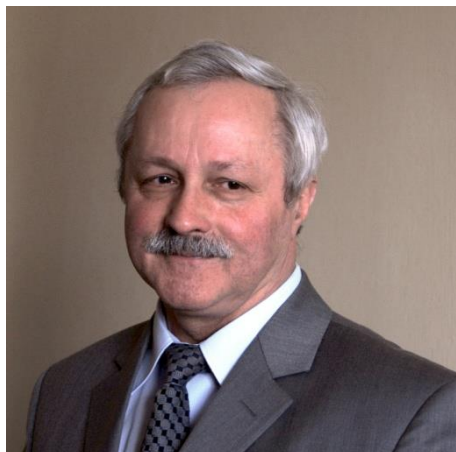
Professor Tadeusz Powalowski was born on October 30, 1945 in Wągrowiec, Poland. He received his M. Sc. degree in Electronics from Warsaw University of Technology in 1969. He obtained his Ph. D. degree and earned his D. Sc. degree from the of Sciences in 1976 and 1986, respectively.

He obtained full Professor degree in 2001. Professor Powalowski has spent an extended period of time as Visiting Scientist at Queen's University in Kingston, Canada. Professor Powalowski has made important contributions to the field of biomedical ultrasound; in particular, his research contributed to the advances in ultrasonic methods and instrumentation for the diagnosis of the human vascular system. In 1996 he obtain the Award of the Techno-Messe Kansai in Osaka (Japan) and avarad the Ministry of Science (Development of Ultrasonic Apparatus "Vascular Echo Doppler" – VED) for noninvasive ultrasonic examinations of the blood flow and the elasticity of arterial wall. Author of numerous scientific papers and patents in this field. Among different important positions held in the field of Polish Acoustics Professor Tadeusz Powalowski was:

- V-ce President of the Acoustical Committee of the Polish Academy of Sciences,
- President of the Warsaw Chapter of the Polish Acoustical Society,
- Editor-in-Chief of the "Archives of Acoustics".

We shall always remember Professor Tadeusz Powalowski not only as a scientist, but also as a modest man who was, always ready to help others and sensitive to their needs.

Editorial Board of "Archives of Acoustics"



**Prof. dr hab. inż.
MARIAN URBANCZYK
1948-2013**

Z głębokim żalem przyjęliśmy wiadomość, że w dniu 10-go lipca 2013 roku odszedł od nas **Profesor Marian Urbanczyk**

Profesor urodził się 02-go lutego 1948 roku w Katowicach. Studia wyższe ukończył w 1973 roku na Wydziale Elektrycznym Politechniki Śląskiej w Gliwicach. Natychmiast podjął pracę w Instytucie

Fizyki, na Wydziale Matematyczno-Fizycznym Politechniki Śląskiej w charakterze nauczyciela akademickiego.

Z Wydziałem Matematyczno-Fizycznym Profesor był związany do 2009 roku. W latach 2007-2009 pełnił obowiązki Zastępcy Dyrektora Instytutu Fizyki.

Przedmiotem zainteresowań naukowych Profesora były badania układów akustycznych i możliwości ich praktycznego wykorzystania w technice. Pracę doktorską z zakresu akustyki technicznej Marian Urbanczyk złożył przed Radą Naukową Instytutu Podstawowych Problemów Techniki Polskiej Akademii Nauk w Warszawie. Rozprawę habilitacyjną złożył przed Radą Wydziału Elektroniki Politechniki Wrocławskiej w roku 1999. Tytuł profesora uzyskał w roku 2012.

Z Politechniką Śląską Profesor związany był nieprzerwanie do końca. Od roku 2009 był pracownikiem Katedry Optoelektroniki Wydziału Elektrycznego, pełniąc do końca obowiązki Zastępcy Kierownika Katedry.

Profesor Marian Urbanczyk był promotorem kilku rozpraw doktorskich a także promotorem i opiekunem naukowym kilkudziesięciu prac dyplomowych magisterskich i inżynierskich.

Profesor Marian Urbanczyk był autorytetem naukowym o wysokiej, międzynarodowej pozycji w dziedzinie akustyki technicznej, metrologii i elektroniki. Jest autorem prawie 300 prac naukowych, w tym prawie 70 prac z listy ISI. Prace naukowe Profesora były publikowane w czasopiśmie o bardzo wysokiej randze naukowej. Prace Jego były wielokrotnie cytowane. Profesor był członkiem Komitetów Naukowych wielu konferencji, w tym konferencji międzynarodowych. Był członkiem wielu międzynarodowych i krajowych towarzystw naukowych.

Profesor Urbanczyk był od 1975 roku aktywnym członkiem Polskiego Towarzystwa Akustycznego. Był członkiem Zarządu Głównego Tego Towarzystwa – aktualnie pełnił obowiązki Przewodniczącego Zarządu Oddziału PTA.

Profesor za swoją działalność naukową i organizacyjną był wielokrotnie wyróżniany odznaczeniami Państwowymi oraz medalami i nagrodami naukowymi.

Odejście Profesora Mariana Urbanczyka jest ogromną stratą dla Politechniki Śląskiej. Jest ogromna stratą dla Nauki Polskiej.

Profesor Marian Urbanczyk był wspaniałym człowiekiem o niezwykłej życzliwości dla innych. Dla tych, którzy mieli szczęście Go znać był Przyjacielem i Mistrzem.

I jako Przyjaciela oraz Mistrza zachowamy Go na zawsze w pamięci.

Tadeusz Pustelny

50 lat polskiego Towarzystwa Akustycznego
Wspomnienia: *Prof. Marian Urbańczyk* – T. Pustelny

**SYNTETYCZNA HISTORIA
POLSKIEGO TOWARZYSTWA
AKUSTYCZNEGO**

**Zarząd Główny
Polskiego Towarzystwa Akustycznego**

Tabela 1. Skład ZG PTA w układzie kadencyjnym (chronologicznym)

Kadencja	Funkcja w Zarządzie Głównym PTA				
	Przewodniczący	Wiceprzewodniczący	Sekretarz Generalny	Skarbnik	Zastępca Sekretarza
1963/64	Edmund Karaśkiewicz	Leszek Filipczyński	Halina Ryffert	Antoni Śliwiński	Andrzej Szwarz
1964/65	Edmund Karaśkiewicz	Leszek Filipczyński Halina Ryffert	Stanisław Przygórzewski	Antoni Śliwiński	Jerzy Zieniuk
1965/66	Halina Ryffert	Leszek Filipczyński	Antoni Śliwiński	Edward Ozimek	
1966/67	Halina Ryffert	Leszek Filipczyński	Antoni Śliwiński	Edward Ozimek	Zofia Prus
1968/69	Halina Ryffert	Leszek Filipczyński Wiktor Jankowski	Antoni Śliwiński		
1969/70	Halina Ryffert	Stefan Czarnecki, Wiktor Jankowski	Antoni Śliwiński	Edward Ozimek	Zofia Prus
1970/71	Halina Ryffert	Stefan Czarnecki, Wiktor Jankowski	Antoni Śliwiński	Edward Ozimek	Edward Hojan
1971/72	Halina Ryffert	Wiktor Jankowski, Andrzej Rakowski	Stanisław Augustyniak	Edward Ozimek	Edward Hojan
1972/73	Halina Ryffert	Wiktor Jankowski, Andrzej Rakowski	Stanisław Augustyniak	Helena Harajda	Edward Hojan
1973/74	Halina Ryffert	Stefan Czarnecki, Wiktor Jankowski	Stanisław Augustyniak	Helena Harajda	Edward Hojan
1974/75	Halina Ryffert	Zenon Jagodziński, Czesław Puzyna	Stanisław Augustyniak	Helena Harajda	Zygmunt Wąsowicz
1975/76	Halina Ryffert	Zenon Jagodziński, Czesław Puzyna	Urszula Jorasz	Helena Harajda	Zygmunt Wąsowicz
1976/77	Halina Ryffert	Zenon Jagodziński, Edward Hojan	Urszula Jorasz	Leon Rutkowski	Zygmunt Wąsowicz
1977/81	Halina Ryffert	Zenon Jagodziński, Stanisław Mischczak	Edward Hojan	Mikołaj Łabowski	Zygmunt Wąsowicz
1981/84	Zenon Jagodziński	Edward Hojan, Zygmunt Kleszczewski	Jerzy Florkowski/ Andrzej Stepnowski		Andrzej Stepnowski
1984/87					
1987/90	Antoni Śliwiński	Edward Hojan	Tomasz Hornowski/ Andrzej Stepnowski	Mikołaj Łabowski	
1990/93	Antoni Śliwiński	Aleksander Opilski	Tomasz Hornowski	Mikołaj Łabowski	

Tabela 1. Skład ZG PTA w układzie kadencyjnym (chronologicznym) cd)

Funkcja w Zarządzie Głównym PTA (cd)				
Zastępca Skarbnika	Członek z wyboru	Członek – Przewodniczący Oddziału	Komisja Rewizyjna	Sąd Koleżeński
		funkcja ustanowiona w 1975 r.	Tadeusz Ceypek, Janusz Kacprowski, Bolesław Matuła, Czesław Puzyna	Wiktor Jankowski, Marian Puchalik, Czesław Wachtl
	Tadeusz Ceypek, Zenon Jagodziński			
	Ryszard Godyń			
	Michał Kobylński			
	Andrzej Rakowski			
	Stanisław Szyma			
	Stanisław Szyma			
	Adam Lipowczan			
	Adam Lipowczan			
	Aleksander Opilski	Edmund Talarczyk Zbigniew Pusłowski		
	Zbigniew Engel, Jerzy Florkowski, Aleksander Opilski,	Edmund Talarczyk Jerzy Etienne		
		Bohdan W. Kulesza Jerzy Etienne		
		Henryk Idczak Ryszard Leć		
	Jerzy Etienne, Joachim Gmyrek, Zbigniew Kaczkowski, Aleksander Opilski, Jarosław Stefaniak	Henryk Idczak Eugeniusz Danicki	Jacek Cieślik, Zenon Jagodziński, Maria Leśniak	Gustaw Budzyński, Zygmunt Kleszczewski, Edmund Talarczyk
	Andrzej Gołaś, Henryk Idczak, Jerzy Ranachowski, Marianna Sankiewicz	Andrzej Jaroch Zbigniew Kaczkowski	Gustaw Budzyński, Zenon Jagodziński, Maria Leśniak, Eugeniusz Soczkiewicz,	Zygmunt Kleszczewski, Andrzej Muszyński, Edmund Talarczyk

50 lat Polskiego Towarzystwa Akustycznego

Kadencja	Funkcja w Zarządzie Głównym PTA				
	Przewodniczący	Wice-przewodniczący	Sekretarz Generalny	Skarbnik	Zastępca Sekretarza
1993/96	Antoni Śliwiński	Aleksander Opilski	Urszula Jorasz	Mikołaj Łabowski	
1996/99	Jerzy Ranachowski	Aleksander Opilski	Tadeusz Pustelny	Roman Bukowski	
1999/02	Jerzy Ranachowski/ Aleksander Opilski (p.o.)	Aleksander Opilski	Tadeusz Pustelny	Roman Bukowski	
2002/05	Eugeniusz Kozaczka	Tadeusz Pustelny	Grażyna Grelowska	Jerzy Wiciak	Lucyna Leniowska
2005/08	Eugeniusz Kozaczka	Grażyna Grelowska	Tadeusz Pustelny	Zbigniew Ranachowski	funkcja zniesiona w 2005 r.
2008/11	Eugeniusz Kozaczka	Grażyna Grelowska	Andrzej Dobrucki	Zbigniew Ranachowski	
2011/14	Grażyna Grelowska	Roman Bukowski	Andrzej Dobrucki	Jerzy Wiciak	

Funkcja w Zarządzie Głównym PTA (cd)				
Zastępca Skarbnika	Członek z wyboru	Członek – Przewodniczący Oddziału	Komisja Rewizyjna	Sąd Koleżeński
	Danuta Augustyńska Andrzej Gołaś Tadeusz Pustelny Maria Rabiega Jerzy Ranachowski Marianna Sankiewicz	Andrzej Jarocho Lech Lipiński Marek Niewiarowicz Ryszard Panuszka Ryszard Płowiec Witold Rdzanek Mieczysław Roczniak	Gustaw Budzyński Zenon Jagodziński Eugeniusz Soczkiewicz Maria Leśniak	Adam Lipowczan Bronisław Żółtogórski Stanisław Zachara
Tadeusz Pustelny	Henryka Czyż, Bogumił Linde, Maria Rabiega, Antoni Śliwiński	Roman Bukowski, Grażyna Grelowska, Tadeusz Powołowski, Anna Preis, Witold Rdzanek, Jerzy Wiciak, Bronisław Żółtogórski	Marek Iwaniec, Lucyna Leniowska, Marianna Mirowska, Roman Salamon	Jacek Cieślik, Eugeniusz Kozaczka, Mikołaj Łabowski
Tadeusz Pustelny	Henryka Czyż, Bogumił Linde, Maria Rabiega, Antoni Śliwiński	Roman Bukowski, Grażyna Grelowska, Tadeusz Powołowski, Anna Preis, Witold Rdzanek, Jerzy Wiciak, Bronisław Żółtogórski	Marek Iwaniec, Lucyna Leniowska, Marianna Mirowska, Roman Salamon	Jacek Cieślik, Eugeniusz Kozaczka, Mikołaj Łabowski
Mikołaj Aleksiejuk	Jerzy Etienne (archiwum PTA), Maria Rabiega (Konkurs im. M. Kwieka)	Roman Bukowski, Bogumił Linde Ryszard Panuszka, Tadeusz Powołowski, Anna Preis, Witold Rdzanek, Bronisław Żółtogórski	Marek Iwaniec, Zbigniew Ranachowski, Leon Rutkowski	Mikołaj Łabowski Aleksander Opilski Antoni Śliwiński
funkcja zniesiona w 2005 r.	funkcja zniesiona w 2005 r.	Roman Bukowski, Tadeusz Powołowski, Anna Preis, Witold Rdzanek, Roman Salamon Jerzy Wiciak Bronisław Żółtogórski	Andrzej Dobrucki Ignacy Głoz Leon Rutkowski/ Mikołaj Aleksiejuk	Jan Ilczuk Mikołaj Łabowski Antoni Śliwiński
		Roman Bukowski Zbigniew Damijan Arkadiusz Józefczak Lucyna Leniowska Feliks Rejmund, Roman Salamon Bronisław Żółtogórski		
		Zbigniew Damijan Arkadiusz Józefczak Lucyna Leniowska Feliks Rejmund, Roman Salamon Marian Urbańczyk Bronisław Żółtogórski	Stefan Brachmański Maria Rabiega Tadeusz Wszolek	Bogumił Linde Tadeusz Pustelny Zbigniew Ranachowski

Tabela 2. Skład Zarządu Głównego PTA w układzie alfabetycznym

Nazwisko i Imię	Funkcja w Zarządzie Głównym PTA									
	Przewodniczący	Wice-przewodniczący	Sekretarz Generalny	Skarbnik	Zastępca Sekretarza	Zastępca Skarbnika	Członek z wyboru	Członek - Przew. Oddziału	Komisja Rewizyjna	Sąd Koleżeński
Aleksiejuk Mikołaj									05/08	
Augustyniak Stanisław			70/74							
Berezowska-Apolinarska Krystyna						78/81				
Brachmański Stefan									08/11	
Budzyński Gustaw									90/93	87/90
Bukowski Roman		11/14		96/02				99/11		
Ceypek Tadeusz							66/67		63/64	
Cieślik Jacek									87/90 96/99	99/02
Czarnecki S.		69/71								
Czyż Henryka									96/99	
Damijan Zbigniew								08/14		
Dobrucki Andrzej									05/08	
Engel Zbigniew							78/81			
Etienne Jerzy							81/84 87/90			
Filipczyński Leszek		63/69								
Florkowski Jerzy			81/84				78/81			
Głoza Ignacy									05/08	
Gmyrek Joachim							87/90			
Godyń R.							68/69			
Gołaś Andrzej							90/93			
Grelowska Grażyna	11/14	05/11	02/05					96/02		
Harajda Helena				72/78						
Hojan Edward		87/90	78/81		69/73					
Hornowski Tomasz			87/93							
Idczak Henryk							90/93	84/90		
Ilczuk Jan										05/08
Iwaniec Marek									99/05	
Jagodziński Zenon	81/84	74/81					66/67		87/93	
Jankowski Wiktor		68/73								63/64
Jaroach Andrzej								90/99		
Jorasz Urszula			74/78				96/99			
Józefczak Arkadiusz								08/14		
Kacprowski Janusz									63/64	
Kaczkowski Zbigniew							81/84 87/90			

Nazwisko i Imię	Funkcja w Zarządzie Głównym PTA									
	Przewodniczący	Wice-przewodniczący	Sekretarz Generalny	Skarbnik	Zastępca Sekretarza	Zastępca Skarbnika	Członek z wyboru	Członek - Przew. Oddziału	Komisja Rewizyjna	Sąd Koleżeński
Karaśkiewicz Edmund	63/65									
Kleszczewski Zygmunt		81/84								87/93 96/02
Kobyliński Michał							69/70			
Kozaczka Eugeniusz	02/11									96/02
Kulesza W. Bohdan								81/84		
Leniowska Lucyna								08/14	99/02	
Leśniak Maria									87/93	
Linde Bogumił								02/05		11/14
Lipowczan Adam							73/75			
Łabowski Mikołaj				77/96						99/02 05/08
Łypacewicz Grażyna							96/99			
Matuła Bolesław									63/64	
Mirowska Marianna									99/02	
Miszczak Stanisław		78/81								
Muszyński Andrzej										90/93
Niewiarowicz Marek								96/99		
Opilski Aleksander	01/02	90/93 96/00					75/81 87/90			
Ozimek Edward				66/72		64/65				
Panuszka Ryszard								96/99, 02/05		
Płowiec Ryszard								96/99		
Powałowski Tadeusz								99/08		96/02
Preis Anna								99/08		
Prus Zofia					66/67 68/69					
Przygórzewski Stanisław			64/65							
Puchalik Marian										63/64
Pusłowski Zbigniew								75/78		
Pustelny Tadeusz		02/05	96/02 05/08			96/02				11/14
Puzyna Czesław		74/75							63/64	
Rabiega Maria							93/05		08/11	
Rakowski Andrzej		71/73					70/71			
Ranachowski Jerzy	96/00						90/93			
Ranachowski Zbigniew				05/11					02/05	11/14
Rdzanek Witold								96/08		

Rejmund Feliks								08/14	
----------------	--	--	--	--	--	--	--	-------	--

Nazwisko i Imię	Funkcja w Zarządzie Głównym PTA									
	Przewodniczący	Wice-przewodniczący	Sekretarz Generalny	Skarbnik	Zastępca Sekretarza	Zastępca Skarbnika	Członek z wyboru	Członek - Przew. Oddziału	Komisja Rewizyjna	Sąd Koleżeński
Roczniak Mieczysław										
Rutkowski Leon				78/81					05/08	
Ryffert Halina	65/81	64/65	63/64							
Salamon Roman								05/14	99/02	
Sankiewicz Marianna							90/93			
Soczkiewicz Eugeniusz									90/93 96/99	
Stefaniak Jarosław							87/90			
Stepnowski Andrzej			81/84 87/90		81/84					
Sułocki Janusz						81/84				
Szwarc Andrzej					63/64					
Szyma Stanisław							71/73			
Śliwiński Antoni	87/96	65/70		63/65			96/02			05/08
Talarczyk Edmund							81/84	75/81		87/93
Urbańczyk Marian								11/14		
Wachtl Czesław										63/64
Wąsowicz G. Zygmunt					73/81					
Wesołowski Zbigniew									96/99	
Wiciak Jerzy				02/05 11/14				99/02 05/08		
Wszolek Tadeusz									08/11	
Zieniuk Jerzy					64/65					
Żółtogórski Bronisław								99/14		

Tabela 3. Nagrody za działalność naukową i Medale Marka Kwieka

Rok	Nagroda	Nazwisko i Imię	Instytucja	Tytuł pracy
1967	Nagrody za działalność naukową – 1-sza edycja (trzy równorzędne)			
	1)	Szudrowicz Barbara	Zakład Akustyki Instytutu Techniki Budowlanej w Warszawie	„Dynamiczna sztywność materiałów przeciwdrganiowych i jej wpływ na tłumienie dźwięków uderzeniowych przez pływającą podłogę”
	1)	Łosińska-Prus Zofia	Zakład Fizyki WSR w Poznaniu	„Równania drganiowe dla mieszanin gazów jednoatomowych”
	1)	Opilski Aleksander	Katedra Fizyki Politechniki Śląskiej	„Akustyka ośrodka o lepkości nienewtonowskiej”
1968	Nagrody za działalność naukową – 2-ga edycja			
	1)	??		
	2)	??		
	3)	??		
1969	Nagrody za działalność naukową – 3-cia edycja			
	1)	Narkiewicz-Jodko J.	O/Warszawski	„O pewnym problemie teorii objętości swobodnej w akustyce cieczy”
	2)	Ozimek Edward	O/Poznański	Badania nad cechami indywidualnymi głosu oraz wpływem własności akustycznych wybranych pomieszczeń na możliwość jego rozpoznania”
	3)	Majewski Wojciech	O/Wrocławski	„Influence of Fundamental Frequency cues on the Perception of some Synthetic Intonation Centers” (współautor Blasdel R.) „Influence of Fundamental Frequency on the Identification of Synthetic Vowels”
1971	Nagrody w konkursie na prace o tematyce hałasowej			
	1)	Augustyńska Danuta		
	2)	Suwalski Roman		
	3)	Ozimek Edward		
	4)	Szygulska Marta		
	5)	Hojan Edward, Ozimek Edward		

Medale Marka Kwieka (wybito łącznie 12 medali) – alfabetycznie			
od 1988	Bukowski Roman	Jagodziński Zenon	Ryffert Halina
	Engel Zbigniew	Malecki Ignacy	Śliwiński Antoni
	Filipczyński Leszek	Powałowski Tadeusz	Zwisłocki Józef
	Grelowska Grażyna	Rejmund Feliks	Instytut Akustyki UAM

Tabela 4. Nagrody w Konkursie Marka Kwieka – układ chronologiczny

Rok	N	Nazwisko i Imię	Oddział Afilacja	Tytuł pracy
Poznań – Mierzyn				
1973	I	Makarewicz Rufin	O/Poznański	
	II	Nowicki Andrzej	O/Warszawski	
		Linde Bogumił	O/Gdański	
	III	Niedźwiedzki A.	O/Warszawski	
		Gabor A.	O/Wrocławski	
	W	Lasota St.		
		Rabiega Maria	O/Wrocławski	
		Myslecka Barabara	O/Wrocławski	
Jaroch Andrzej		O/Wrocławski		
Rzeszów				
1974	I	Dyba R., Żółtogórski Bronisław	O/Wrocławski	
	II	Nuckowski S.		
	III	Walerian E. M.		
	W	Fidecki T., Szymbor J.	O/Wrocławski	
		Zarzycki J.	O/Wrocławski	
		Gabor A.	O/Wrocławski	
Wrocław – Świeradów				
1975	I	Boch Wł.		
	II	Gabor A.	O/Wrocławski	
		Zarzycki J.	O/Wrocławski	
	III	Brzozowska M.		
		Hlibowicki S.	O/Wrocławski	
		Makarewicz M. Mlicka K.		
	W	Ciszewski T.	O/Wrocławski	
		Dukiewicz Z.		
		Idczak Henryk	O/Wrocławski	
		Kasprzyk Wiesław		
		Kozaczka Eugeniusz		
		Nowicki A.		
		Tajchert Maria		
Gliwice – Wisła				
1976	I	nie przyznano		
	II	Olszewski J.	O/Warszawski	
	III	Zarzycki J., Gabor A.	O/Wrocławski	
		Sobolewski J.	O/Wrocławski	
		Makarewicz Rufin Jakubczak J.	O/Poznański	
	W	Pawlak A., Basztura Czesław, Majewski Wojciech	O/Wrocławski	
		Florkowski J., Rewieńska B.	O/Poznański	

50 lat Polskiego Towarzystwa Akustycznego

Gdańsk – Władysławowo				
1977	I	Dyba R., Żółtogórski Bronisław	O/Wrocławski	„Wykorzystanie efektu Peltiera na złączu metal-półprzewodnik do generacji fal akustycznych”
	II	Tylczyński Z.	O/Poznański	„Określenie grubości ścian domenowych w kryształach TGS z pomiarów propagacji podłużnej fali ultradźwiękowej”
		Lasota H.	O/Gdański	„O pewnej metodzie tłumienia ech rewerberacyjnych”
	III	Bandera W.	O/Gdański	„Eksperymentalna metoda wyznaczania zespolonej stałej propagacji dźwięku w materiałach lepko-sprężystych”
		Zarzycki J., Gabor A.	O/Wrocławski	„Optymalizacja wielowymiarowych funkcji charakteryzujących zniekształcenia nielinearne”
W	Tajchert Maria		„Próba określenia kierunkowości pola akustycznego przy zastosowaniu analizy pola metodą geometryczną z wykorzystaniem EMC”	
Poznań – Błażejewko				
1978	I			nie przyznano
	II	Idczak Henryk, Jaroń Andrzej	O/Wrocławski	„Rozpraszanie fali dźwiękowej na pseudolosowych nierównomiernościach powierzchni idealnie sztywnej”
	III	Podrez Aleksander	O/Wrocławski	„Narząd słuchu jako detektor energii w procesie detekcji sygnału na tle szumu”
		Zieliński Juliusz, Myślecki Wojciech	O/Wrocławski	„Parametryczna generacja podstawowych funkcji intonacyjnych w procesie syntezy fraz mowy polskiej”
W			nie przyznano	
Wrocław – Oleśnica				
1979	I			nie przyznano
	II	Miecznik Piotr	O/Poznański	„Ultradźwiękowe i objętościowe badanie struktury wodnych roztworów sześciometylofosforotrójamidu”
	III	Basztura Czesław, Brachmański Stefan	O/Wrocławski	„System pomiarowy funkcji przenoszenia modulacji (MTF) do oceny wyrazistości mowy przesyłanej torem telefonicznym.”
	W			nie przyznano
Warszawa – Puławy				
1980	I			nie przyznano
	II	Ziółkowski Witold	O/Gdański	„Rola impedancji masowej głowicy impedancyjnej w pomiarze zespolonego modułu sprężystości metodą impedancji punktowej”
	III	Chodasewicz Wiesław	O/Górnośląski	„Sposób redukcji hałasu płyt tarczowych do metalu”
		Fyk Janina	O/Poznański	„Czułość słuchu muzycznego na zmianę wysokości”
W	Tylczyński Zbigniew	O/Poznański	„Temperaturowe zmiany kwasipodłużnej fali ultradźwiękowej rozchodzącej się w płaszczyźnie (010) kryształów TGS”	
Gliwice				
1981	I			
	II			
	III			
	W			
Seminarium nie odbyło się z powodu stanu wojennego				
1982				
Gdańsk				
1983	I			
	II			
	III			
	W			

Poznań – Błażejewko			
1984	I		
	II		
	III		
	W		
Kraków			
1985	I		
	II		
	III		
	W		
Rzeszów – Boguchwała			
1986	I		
	II		
	III		
	W		
Wrocław – Karpacz			
1987	I		nie przyznano
	II	Jaroch Andrzej, Idczak Henryk	O/Wrocławski „Zagadnienie uśredniania poziomu ciśnienia akustycznego przy wyznaczaniu czasu pogłosu pomieszczenia”
	III	Brachmański Stefan	O/Wrocławski „Wpływ zakłóceń addytywnych na wyrazistość logatomową”
	S	Brański Adam	O/Rzeszowski „Transformacja prędkości drgań źródła położonego na elipsoidzie”
Warszawa – Białowieża			
1988	I		nie przyznano
	II	Każmierczak Jan	„O analizie prognostycznej diagnostycznego sygnału akustycznego”
		Mackiewicz Sławomir	„Poprawka dyfrakcyjna do pomiarów współczynnika tłumienia w ciałach stałych”
	III	Kulowski Andrzej	„Ilościowa ocena kierunkowego rozpraszania energii w dyfuzyjnym polu akustycznym w obecności źródła dźwięku”
	W		nie przyznano
Gliwice – Szczyrk			
1989	I		nie przyznano
	II	Ruser Detlev	O/Gdański „Statystyczna symulacja detekcji w sonarze”
		Jaroch Andrzej, Rabiega Maria	O/Wrocławski „Wpływ losowych zmian położenia źródeł elementarnych w ograniczonym obszarze na rozkład hałasu w jego otoczeniu”
	III	Czyż Henryka	O/Rzeszowski „Dryf cząstek w polu akustycznej fali stojącej”
W		nie przyznano	
Gdańsk			
1990	I		
	II		
	III		
	W		
Poznań – Kiekrz			
1991	I		
	II		
	III		
	W		

Kraków				
1992	I		nie przyznano	
	II	Snakowska Anna	O/Rzeszowski	
		Gudra Tadeusz, Stawiski B.	O/Wrocławski	
	III	Leniowska Lucyna	O/Rzeszowski	
		Dobrucki Andrzej	O/Wrocławski	
W		nie przyznano		
Rzeszów – Polańczyk				
1993	I	Weyna Stefan	„Obraz pola akustycznego w równoległościowym modelu wnętrza”	
	II	Snakowska Anna, Idczak Henryk, Bogusz Bolesław	O/Rzeszowski O/Wrocławski O/Wrocławski	„Evaluation of the far field radiated from the semi-infinite cylindrical duct. Theoretical analysis and experimental data”
		III		nie przyznano
	W	Makowski Ryszard		„O filtracji odwrotnej sygnałów nieminimalno-fazowych i zaszumionych”
		Rabiega Maria Jaroch Andrzej	O/Wrocławski O/Wrocławski	„Efektywny czas ekspozycji na hałas pochodzący od źródeł w ruchu”
Wrocław – Szklarska Poręba				
1994	I	Rudno-Rudzińska Barbara, Jurkiewicz Jerzy	O/Wrocławski	„Wpływ szerokości pasma szumu na rozkład poziomu ciśnienia akustycznego”
		II	Gudra Tadeusz, Opiełiński Krzysztof	O/Wrocławski O/Wrocławski
	Witkowski Paweł		O/Rzeszowski	“Forced vibrations of two plates with regard to internal damping and effect of surrounding medium”
	III	Rabiega Maria Jaroch Andrzej	O/Wrocławski O/Wrocławski	„Hałas ruchu kolejowego - metody predykcji”
		Kin Maurycy	O/Wrocławski	„Kontrolowane deformacje sygnałów - próba modelowania”
W				
Warszawa – Białowieża				
1995	I	Makarewicz Grzegorz, Zawieska Witold	O/Warszawski	„Zastosowanie układu aktywnego do redukcji hałasu wentylatora promieniowego”
		Zieliński Sławomir	O/Gdański	„Synteza dźwięku piszczałek organowych przy użyciu metody falowodowej”
	III	Gudra Tadeusz, Opiełiński Krzysztof	O/Wrocławski O/Wrocławski	„Komputerowy model łącza aeroakustycznego”
		W	Berezowska- Apolinarska Krystyna	O/Poznański

Gliwice – Ustroń				
1996	I		nie przyznano	
	II	Gudra Tadeusz	O/Wrocławski	„Przetwornik ultradźwiękowy do mikroskopu akustycznego z gazowym ośrodkiem sprzęgającym”
		Urbańczyk Marian, Jakubik Wiesław	O/Górnośląski	„Wpływ temperatury na czułość sensora gazu typu SAW”
	III		nie przyznano	
	W	Kosek B., Wieczorkowska Alicja		„Problemy parametryzacji dźwięków instrumentów muzycznych”
		Łopacz Henryk	O/Krakowski	„Budowa modelu odpowiedzi impulsowej pomieszczenia”
Opiełiński Krzysztof		O/Wrocławski	„Komputerowy model UTT - rekonstrukcja obrazów”	
	Hanzlik Tomasz	O/Wrocławski	„Dual vs singular feedback in the class D audio amplifier”	
Gdańsk – Jastrzębia Góra				
1997	I	Baranowska Anna	O/Gdański	„Kształt fali o dużej amplitudzie dla różnych rozkładów ciśnienia na osiowo-symetrycznym źródle”
	II	Bittner Paulina	O/Gdański	„Wyznaczanie pola akustycznego drgającego kadłuba statku metodą superpozycji”
	III	Wieczorkowska Alicja		„Ocena przydatności parametrów dźwięków muzycznych dla potrzeb automatycznej klasyfikacji instrumentów”
		Szwach Grzegorz, Zieliński Sławomir		„Wpływ przesunięcia górnej wargi względem osi strumienia powietrza w falowodowym modelu piszczałki organowej na widmo dźwięku”
		Opiełiński Krzysztof, Gudra Tadeusz	O/Wrocławski	„Źródła błędów w przepływomierzach ultradźwiękowych stosowanych do pomiaru prędkości przepływu ośrodków gazowych”
W			nie przyznano	
Poznań – Kiekrz				
1998	I			nie przyznano
	II	Baranowska Anna	O/Gdański	„Zjawiska propagacji fali sprężystej o dużej amplitudzie dla źródła skupionego”
		Puto Dariusz	O/Warszawski	„Metoda badań zrozumiałości mowy w nausznikach przeciwhałasowych”
	III			nie przyznano
	W			nie przyznano
Kraków – Zakopane				
1999	I	Kubinyi Gabriel, Wiciak Jerzy	O/Krakowski O/Krakowski	„Analiza bocznej izolacyjności akustycznej systemu Thermomur przy zastosowaniu Metody Statystycznej Analizy Energii”
		Snakowska Anna, Ildczak Henryk	O/Rzeszowski O/Wrocławski	„Symetria układów źródeł dźwięków względem powierzchni odbijającej”
		Niemas Marek	O/Warszawski	„Metoda pomiarowo obliczeniowa do określenia przyrostu ciśnienia akustycznego wynikającego z występowania drgań w pomieszczeniach mieszkalnych pochodzących od ciężkiego ruchu komunikacyjnego”
	III			nie przyznano
	W	Łopacz Henryk, Niewiarowicz Marek	O/Krakowski O/Poznański	„Zwrotnice cyfrowe zestawów głośnikowych”
		Moszyński Marek, Łubniewski Zbigniew	O/Gdański O/Gdański	„Modelling of seabed scattering using combined (surface-volume) impulse response”
	Kowalski Piotr	O/Warszawski	„Badania przenoszenia drgań w układzie ręka operatora-rękojeść”	

Rzeszów – Jawor			
2000	I		nie przyznano
	II	Łubniewski Z., Moszyński M.	O/Gdański O/Gdański „Fractal modelling of seabed backscattering”
	III	Iwaniec Marek	O/Krakowski „Optymalizacja rozplywu energii wibroakustycznej w złożonych układach mechanicznych”
		Makar Artur, Naus Krzysztof	O/Gdański O/Gdański „Wyznaczanie stref dokładności systemu hydro-nawigacyjnego”
	W	Gawrysiak J.	„Pomiary zmian kierunku rozchodzenia się fal akustycznych pod wpływem gradientu temperatury”
Wrocław – Polanica Zdrój			
2001	I		nie przyznano
	II	Szpakowski Adam	O/Górnośląski „Vizualizations of acoustic field of multielement head”
	III	Pruchnicki Piotr	O/Wrocławski „Model NARMAX wysokiego rzędu dla głośnika dynamicznego”
	W		nie przyznano
Warszawa – Stare Jabłonki			
2002	I	Kluk Karolina	O/Poznański „Wyznaczanie filtrów słuchowych metodą szumu przestrajanego”
		Błażej Małgorzata	O/Górnośląski „Układ regulacji dla przestrzennych stref ciszy”
	II	Iwaniec Marek	O/Krakowski „Zastosowanie metod akustycznych w rekonstrukcji fresków”
	III		nie przyznano
	W		nie przyznano
Gliwice – Szczyrk			
2003	I	Bolejko Romuald	PWr „Wyznaczanie pola prędkości akustycznej w komorach metodą numerycznego różniczkowania ciśnienia akustycznego”
		Suszyński Waldemar	UMCS „Automatyczne rozpoznawanie niepełności mowy”
	III	Ody Piotr	PG „Metodyka oceny skuteczności cyfrowego korektora mowy”
		Kaczmarek Tomasz	UAM Percepcja prędkości źródła dźwięku
	W		nie przyznano
Gdańsk – Sobieszewo			
2004	I	Wojciechowska Hanna	UAM „Kompresja a zrozumiałość sygnału mowy”
	II	Kozłowski Piotr	PWr „Optymalizacja metod obiektywnej oceny jakości sygnałów fonicznych kodowanych stratnie”
	III	Suszyński Waldemar	UMCS „Detekcja niepełności mowy przy wykorzystaniu funkcji korelacji”
		Dzieńkowski Mariusz Klinkosz Tomasz	PLub UG „Osłabienie fali poprzecznej niskiej częstotliwości otrzymywane metodą MR”
	W		nie przyznano
Poznań – Wągrowiec			
2005	I	Kaczmarek Tomasz	UAM „Percepcja przyspieszenia poruszającego się źródła dźwięku”
		Hafke Honorata	UAM „Dyskryminacja czasu trwania sygnałów akustycznych o zmiennej strukturze widmowej”
	III	Czerwiec Marek Zachariasz Radosław	UŚ UŚ „Praktyczne zastosowania ferroelektrycznej ceramiki typu PZT”
	W		nie przyznano

Kraków – Zakopane				
2006	I	Grulkowski Ireneusz	UG	„Holographic imaging of cylindrical ultrasonic waves”
	II	Jastrzębski Sławomir	UT-R	„Underwater communication using acoustic phase conjugation method”
	III	Kutzner Dariusz	UAM	„Modulation masking for recurrent low-noise-noise masker”
	W	nie przyznano		
Rzeszów – Przemysł				
2007	I	Łapka Wojciech	PPoz	„Akustyczna skuteczność tłumika absorpcyjnego z kanałem spiralnym na włocie”
	II	Weryk Mateusz	CP-BO	„Statystyczna analiza pomiaru hałasów dla serii statków ro-ro”
	III	Plaskota Przemysław	PWr	„Akustyczny model głowy do numerycznego wyznaczania HRTF”
	W	Plewa Magdalena	AGH	„Analiza pola akustycznego w kościele oo. Dominikanów w Krakowie”
Wrocław – Piechowice				
2008	I	HaŃke Honorata	UAM	„Auditory information processing for sound perception and vocalization in case of tritone paradox”
	II	Żak Andrzej	AMW	„Ship’s hydroacoustics signatures classification”
	III	Lech Michał	PG	„Automatic detection and correction of detuned singing system for use with query-by-humming applications”
	W	Winkler-Skalna Agnieszka	PŚI	„Propagation of sound waves in uncertain environment – new interval perturbation methodology”
Warszawa – Goniądz n/Biebrzą				
2009	I	Muc Sylwia	PWr	„Transmisja fal ultradźwiękowych dużej mocy, niskiej częstotliwości w światłowodach z wykorzystaniem przetwornika mocy typu sandwich”
	II	Szymczak Wojciech	AMW	„Badanie właściwości metrologicznych sonaru parametrycznego SES-2000”
	III	Kozupa Michał	AGH	„Redukcja promieniowania akustycznego płyty prostokątnej z elementami aktywnym”
	W	Winkler-Skalna Agnieszka	PŚI	„Propagation of sound waves in uncertain environment – new interval perturbation methodology”
Gliwice: konkurs się nie odbył				
2010				
Gdańsk – Jurata: konkurs się nie odbył				
2011				
Poznań – Boszkowo				
2012	I	GaŃszko Michał	PWr	„Rozkłady statystyczne poziomów i energii hałasu lotniczego”
	II	nie przyznano		
	III	nie przyznano		
	W	nie przyznano		

I, II, III:= nagroda pierwszego, drugiego i trzeciego stopnia odpowiednio

W := wyróżnienie

S := nagroda specjalna

Tabela 5. Nagrody w Konkursie Marka Kwieka – układ alfabetyczny

Nazwisko i Imię	Rok	Idczak Henryk	1987
Bandera W.	1977	Idczak Henryk	1993
Baranowska Anna	1997	Idczak Henryk	1999
Baranowska Anna	1998	Idczak Henryk,	1978
Basztura Czesław	1976	Iwaniec Marek	2000
Basztura Czesław	1979	Iwaniec Marek	2002
Berezowska-Apolinarska Krystyna	1995	Jakubczak J.	1976
Bittner Paulina	1997	Jakubik Wiesław	1996
Błażej Małgorzata	2002	Jaroch Andrzej	1973
Boch Wł.	1975	Jaroch Andrzej	1978
Bogusz Bolesław	1993	Jaroch Andrzej	1987
Bolejko Romuald	2003	Jaroch Andrzej	1993
Brachmański Stefan	1979	Jaroch Andrzej	1994
Brachmański Stefan	1987	Jaroch Andrzej,	1989
Brański Adam	1987	Jastrzębski Sławomir	2006
Brzozowska M.	1975	Jurkiewicz Jerzy	1994
Chodasewicz Wiesław	1980	Kaczmarek Tomasz	2003
Ciszewski T.	1975	Kaczmarek Tomasz	2005
Czerwiec Marek	2005	Kasprzyk Wiesław	1975
Czyż Henryka	1989	Kaźmierczak Jan	1988
Dobrucki Andrzej	1992	Kin Maurycy	1994
Dukiewicz Z.	1975	Klinkosz Tomasz	2004
Dyba R.	1974	Kluk Karolina	2002
Dyba R.	1977	Kosek B.	1996
Dzieńkowski Mariusz	2004	Kowalski Piotr	1999
Fidecki T.	1974	Kozaczka Eugeniusz	1975
Florkowski J.	1976	Kozłowski Piotr	2004
Fyk Janina	1980	Kozupa Michał	2009
Gabor A.	1973	Kubinyi Gabriel	1999
Gabor A.	1974	Kulowski Andrzej	1988
Gabor A.	1975	Kutzner Dariusz	2006
Gabor A.	1976	Lasota H.	1977
Gabor A.	1977	Lasota St.	1973
Gałaszko Michał	2012	Lech Michał	2008
Gawrysiak J.	2000	Leniowska Lucyna	1992
Grulkowski Ireneusz	2006	Linde Bogumił	1973
Gudra Tadeusz	1992	Łapka Wojciech	2007
Gudra Tadeusz	1994	Łopacz Henryk	1996
Gudra Tadeusz	1995	Łopacz Henryk	1999
Gudra Tadeusz	1996	Łubniewski Z.	2000
Gudra Tadeusz	1997	Łubniewski Zbigniew	1999
Hafke Honorata	2005	Mackiewicz Sławomir	1988
Hafke Honorata	2008	Makar Artur	2000
Hanzlik Tomasz	1996	Makarewicz Grzegorz,	1995
Hlibowicki S.	1975	Makarewicz M.	1975
Idczak Henryk	1975	Makarewicz Rufin	1973
		Makarewicz Rufin	1976

Makowski Ryszard	1993
Miecznik Piotr	1979
Mlicka K.	1975
Moszyński M.	2000
Moszyński Marek	1999
Muc Sylwia	2009
Myślecka Barbara	1973
Myślecki Wojciech	1978
Naus Krzysztof	2000
Niedźwiedzki A.	1973
Niemas Marek	1999
Niewiarowicz Marek	1999
Nowicki Andrzej	1975
Nowicki Andrzej	1973
Nuckowski S.	1974
Ody Piotr	2003
Olszewski J.	1976
Opieliński Krzysztof	1994
Opieliński Krzysztof	1995
Opieliński Krzysztof	1996
Opieliński Krzysztof	1997
Pawlak A.	1976
Plaskota Przemysław	2007
Plewa Magdalena	2007
Podrez Aleksander	1978
Pruchnicki Piotr	2001
Puto Dariusz	1998
Rabiega Maria	1994
Rabiega Maria	1973
Rabiega Maria	1989
Rabiega Maria	1993
Rewieńska B.	1976
Rudno-Rudzińska Barbara	1994
Ruser Detlev	1989
Snakowska Anna	1992
Snakowska Anna	1993

Snakowska Anna	1999
Sobolewski J.	1976
Stawiski B.	1992
Suszyński Waldemar	2003
Suszyński Waldemar	2004
Szpakowski Adam	2001
Szwach Grzegorz	1997
Szymbor J.	1974
Szymczak Wojciech	2009
Tajchert Maria	1975
Tajchert Maria	1977
Tylczyński Z.	1977
Tylczyński Zbigniew	1980
Urbańczyk Marian	1996
Walerian E. M.	1974
Weryk Mateusz	2007
Weyna Stefan	1993
Wiciak Jerzy	1999
Wieczorkowska Alicja	1996
Wieczorkowska Alicja	1997
Winkler-Skalna Agnieszka	2008
Winkler-Skalna Agnieszka	2009
Witkowski Paweł	1994
Wojciechowska Hanna	2004
Zachariasz Radosław	2005
Zarzycki J.	1974
Zarzycki J.	1975
Zarzycki J.	1976
Zarzycki J.	1977
Zawieska Witold	1995
Zieliński Juliusz	1978
Zieliński Sławomir	1995
Zieliński Sławomir	1997
Ziółkowski Witold	1980
Żak Andrzej	2008
Żółtogórski Bronisław	1974
Żółtogórski Bronisław	1977

Tabela 6. Członkowie Honorowi PTA w układzie chronologicznym

Rok	Lp.	Nazwisko i Imię	Kraj, miejsowość	Oddział
1967	1)	Frenkiel Joachim	Belgia	Zarząd Główny
	2)	Karaśkiewicz Edmund	Poznań	O/Poznański
	3)	Kolmer Feliks	Czechosłowacja	Zarząd Główny
	4)	Nozdriev Vasilij F.	ZSRR	Zarząd Główny
	5)	Taraba Oldrich	Czechosłowacja	Zarząd Główny
	6)	Tarnoczy Thomas	Węgry	Zarząd Główny
	7)	Knaster Bronisław	Wrocław	O/Wrocławski
1975	1)	Jankowski Wiktor	Wrocław	O/Wrocławski
1976	1)	Malecki Ignacy	Warszawa	O/Warszawski
1979	1)	Francois Paul	Paryż	Zarząd Główny
	2)	Pimonow Leonid	Paryż	Zarząd Główny
1981	1)	Ryffert Halina	Poznań	O/Poznański
1983	1)	Ceypek Tadeusz	Gliwice	O/Górnośląski
	2)	Kacprowski Janusz	Warszawa	
	3)	Kuczera Franciszek	Gliwice	O/Górnośląski
	4)	Stephens R.	Londyn	
1987	1)	Jagodziński Zenon	Gdańsk	O/Gdański
	2)	Millner Rudolf	Halle	Zarząd Główny
1988	1)	Kraak W.	Drezno	Zarząd Główny
	2)	Wyrzykowski Roman	Rzeszów	O/Rzeszowski
1989	1)	Filipczyński Leszek	Warszawa	O/Warszawski
	2)	Hrazdira Ivo	Praga	O/Warszawski
1992	1)	Brüel Per V.	Dania	Zarząd Główny
	2)	Karolczak Tadeusz	Gdańsk	O/Gdański
	3)	Somer Jan Cornelius	Holandia	O/Warszawski
1994	1)	Aleksander Opilski	Gliwice	O/ Górnośląski
1998	1)	Blauert Jens	Bochum	O/Gdański
	2)	Budzyński Gustaw	Gdańsk	O/Gdański
	3)	Jassem Wiktor		O/Poznański
	4)	Śliwiński Antoni	Gdańsk	O/Gdański

1999	1)	Bjorno Lejf	Dania	O/Gdański
	2)	Lipowczan Adam	Katowice	O/Górnośląski
	3)	Sankiewicz Marianna	Gdańsk	O/Gdański
2000	1)	Płowiec Ryszard	Warszawa	O/Warszawski
2001	1)	Engel Zbigniew	Kraków	O/Krakowski
2003	1)	Sadowski Jerzy	Warszawa	O/Warszawski
2004	1)	Rakowski Andrzej	Warszawa	O/Warszawski
2005	1)	Powałowski Tadeusz	Warszawa	O/Warszawski
2006	1)	Łabowski Mikołaj	Poznań	O/Poznański
2007	1)	Majewski Wojciech	Wrocław	O/Wrocławski
2008	1)	Cempel Czesław	Poznań	O/Poznański
2009	1)	Crocker Malcolm	USA	Zarząd Główny
	2)	Pustelny Tadeusz	Gliwice	O/Górnośląski
2010	1)	Nowicki Andrzej	Warszawa	O/Warszawski
2011	1)	Vorlaender Michael	Niemcy	Zarząd Główny
	2)	Salamon Roman	Gdańsk	Zarząd Główny
2012	1)	Kozaczka Eugeniusz	Gdańsk	Zarząd Główny
??		Chivers Robert	Surrey, Anglia	O/Gdański
??		Czarnecki Stefan	Warszawa	O/Warszawski
??		Ranachowski Jerzy	Warszawa	O/Warszawski
??		Żyszkowski Zbigniew	Wrocław	O/Wrocławski

Tabela 7. Członkowie Honorowi PTA w układzie alfabetycznym

Lp	Nazwisko i imię	Instytucja	Oddział Wnioskujący	Rok nadania
1	Bjórno Lief	Dania	Gdański	1999
2	Blauert Jens	Institut für Kommunikationsakustik, Ruhr-Universität Bochum	Gdański	1998
3	Brüel Per V.	Brüel & Kjaer, Naerum, Dania	Zarząd Główny	1992
4	Budzyński Gustaw	Katedra Inżynierii Dźwięku Politechniki Gdańskiej	Gdański	1998
5	Cempel Czesław	Instytut Akustyki UAM	Poznański	2008
6	Ceypek Tadeusz	Śląska Akademia Medyczna	Górnośląski	1983
7	Chivers Robert	Dept.of Physics, University of Surrey, Wielka Brytania	Gdański	
8	Crocker Malcolm	USA	Zarząd Główny	2009
9	Czarnecki Stefan	IPPT PAN, Warszawa	Warszawski	
10	Engel Zbigniew	Katedra Mechaniki i Wibroakustyki, Akademia Górniczo-Hutnicza	Krakowski	2001
11	Filipczyński Leszek	Instytut Podstawowych Problemów Techniki PAN, Warszawa	Warszawski	1989
12	Francois Paul		Zarząd Główny	1979
13	Frenkiel J.	Belgia	Zarząd Główny	1967
14	Hrazdira Ivo	Instytut Fizyki Medycznej, Uniwersytetu w Brnie	Warszawski	1989
15	Jagodziński Zenon	Politechnika Gdańska	Gdański	1987
16	Jankowski Wiktor	Akademia Medyczna we Wrocławiu	Wrocławski	1975
17	Jassem Wiktor	Instytut Podstawowych Problemów Techniki PAN, Warszawa	Poznański	1998
18	Kacprowski Janusz	Instytut Podstawowych Problemów Techniki PAN, Warszawa	Warszawski	1983
19	Karaśkiewicz Edmund	Katedra Akustyki UAM, Poznań	Poznański	1967
20	Karolczak Tadeusz	Wydział Elektroniki, Telekomunikacji i Informatyki Politechniki Gdańskiej	Gdański	1992
21	Kolmer Feliks	Czechosłowacja	Zarząd Główny	1967
22	Kozaczka Eugeniusz	Akademia Marynarki Wojennej	Gdański	2012
23	Knaster Bronisław	Uniwersytet Wrocławski	Wrocławski	1967
24	Kraak W.		Zarząd Główny	1988
25	Kuczera Franciszek	Instytut Fizyki Politechniki Śląskiej	Górnośląski	1983
26	Lipowczan Adam	Główny Instytut Górnictwa	Górnośląski	1999
27	Łabowski Mikołaj	Instytut Akustyki UAM	Poznański	2006

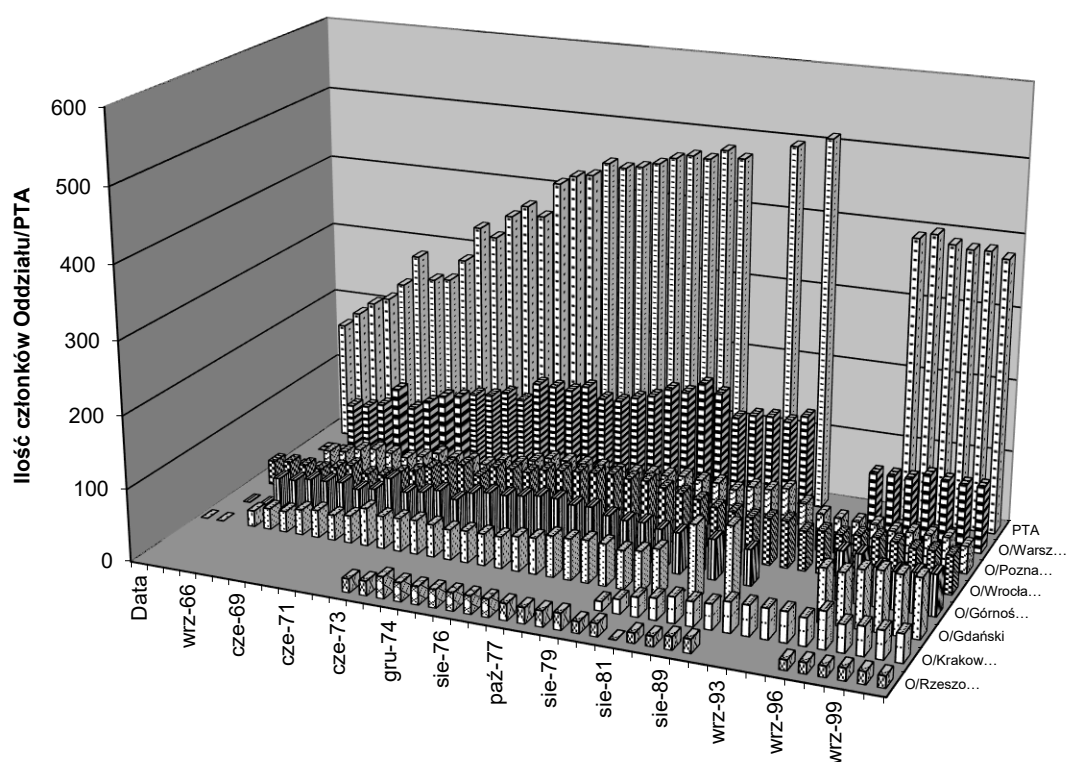
28	Majewski Wojciech	Instytut Telekomunikacji i Akustyki Politechniki Wrocławskiej	Wrocławski	2007
29	Malecki Ignacy	Instytut Podstawowych Problemów Techniki PAN, Warszawa	Warszawski	1976
30	Millner Rudolf	Dept.of Applied Biophysics of the Martin Luther Universitaet, Halle	Zarząd Główny	1987
31	Nowicki Andrzej	Instytut Podstawowych Problemów Techniki PAN, Warszawa	O/Warszawski	2010
32	Nozdriev Vasilij	ZSRR	Zarząd Główny	1967
33	Opilski Aleksander	Instytut Fizyki Politechniki Śląskiej	Górnośląski	1994
34	Pimonov Leonid			1979
35	Płowiec Ryszard	Instytut Podstawowych Problemów Techniki PAN	Warszawski	2000
36	Powałowski Tadeusz	Instytut Podstawowych Problemów Techniki PAN	Warszawski	2005
37	Pustelny Tadeusz	Instytut fizyki Politechniki Śląskiej	Górnośląski	2009
38	Rakowski Andrzej	Uniwersytet Muzyczny im F. Chopina	Warszawski	2004
39	Ranachowski Jerzy	Instytut Podstawowych Problemów Techniki PAN	Warszawski	
40	Ryffert Halina	Katedra Akustyki UAM, Poznań	Poznański	1981
41	Sadowski Jerzy	Instytut Techniki Budowlanej	Warszawski	2003
42	Salamon Roman	Politechnika Gdańska	Gdański	2011
43	Sankiewicz Marianna	Katedra Inżynierii Dźwięku Politechniki Gdańskiej	Gdański	1999
44	Somer Jan Cornelius	Holandia	Warszawski	1992
45	Stephens R.	Wielka Brytania	Zarząd Główny	1983
46	Śliwiński Antoni	Instytut Fizyki Doświadczalnej Uniwersytetu Gdańskiego	Gdański	1998
47	Taraba Oldrich	Czechosłowacja	Zarząd Główny	1967
48	Tarnoczy Thomas	Węgry	Zarząd Główny	1967
49	Vorlaender Michael	Niemcy	Zarząd Główny	2011
50	Wyrzykowski Roman	Instytut Fizyki WSP w Rzeszowie	Rzeszów	1988
51	Żyszkowski Zbigniew	Instytut Telekomunikacji i Akustyki Politechniki Wrocławskiej	Wrocław	

Tabela 8. Liczebność Oddziałów PTA

Data	O/Gdański	O/Górnośląski	O/Krakowski	O/Poznański	O/Rzeszowski	O/Warszawski	O/Wrocławski	PTA
	Ilość członków							
paź-65-	?			?		?	34	165
wrz-66	?			?		?	36	186
wrz-67	22	42		31		74	35	204
lip-68	29	43		33		76	33	214
cze-69	29	48		40		82	39	238
sty-70	35	49		44		108	46	282
cze-70	38	51		42		83	37	251
cze-71	35	45		39		96	39	254
cze-72	38	49		44		108	46	285
gru-72	52	68		52		111	52	335
cze-73	45	52		49		117	61	324
gru-73	46	56		49	19	119	68	357
sie-74	47	62		47	20	126	72	374
gru-74	45	53		55	30	119	60	362
sie-75	42	66		55	26	146	76	411
gru-75	44	70		63	25	145	77	424
sie-76	44	70		70	25	143	76	428
gru-76	44	73		70	25	152	83	447
sie-77	48	77		69	25	138	86	443
paź-77	50	77		69	25	138	88	447
sie-78	57	72		66	23	146	90	454
gru-78	57	73		68	22	152	92	464
sie-79	59	65		70	22	165	89	470
gru-79	58	62		71	23	164	90	468
sie-80	53	63	13	74	16	179	84	482
sie-81	56	58	20	72	18	169	80	473
sie-83	63	57	27	72?		138	75?	
sie-88?		57	30	66	14	145	68	
sie-89	104	56	36	74	14	147	66	497
sie-90?		54	34	74	18	143	62?	
sie-92	110	50	35	79	19	154	65	512
wrz-93				62			65	
wrz-94				51			55	
wrz-95				49			59	
wrz-96				48		89	58	
wrz-97	74	68	38	48	14	89	61	392
wrz-98	72	68	51	43	15	89	62	400
wrz-99	80	54	38	45	15	97	60	389

Data	O/Gdański	O/Górnośląski	O/Krakowski	O/Poznański	O/Rzeszowski	O/Warszawski	O/Wrocławski	PTA
	Ilość członków							
wrz-00	83	52	40	45	17	93	55	385
wrz-01	82	55	39	46	17	91	56	386
wrz-02	82	57	39	38	16	92	54	378

Nie uzupełniono danych za ostatnie 10 lat





Oddział Gdański
Polskiego Towarzystwa Akustycznego

Władze Oddziału Gdańskiego PTA

Okres	1965-1968	1969-1973	1974-1978
Zarząd Oddziału: przewodniczący z-ca przewodniczącego skarbnik sekretarz ds. nauk. sekretarz ds. organiz. członkowie			Prof. Z. Jagodziński Prof. A. Śliwiński Dr. A. Muszyński Doc. G. Budzyński Mgr W. Lis Mgr A. Cieszyński Dr J. Sułocki
Komisja Rewizyjna: przewodniczący członek			Doc. M. Sankiewicz Mgr J. Kucharski Dr L. Lipiński

Okres	1978-1981	1981-1984	1984-1987
Zarząd Oddziału: przewodniczący z-ca przewodniczącego skarbnik sekretarz ds. nauk. sekretarz ds. organiz. członkowie	prof. A. Śliwiński prof. Z. Jagodziński mgr S. Kubica doc. G. Budzyński dr L. Lipiński dr J. Sułocki – przew. Sekcji Ochrony Środ. dr A. Muszyński – delegat do ZG	dr L. Lipiński dr A. Muszyński mgr J. Dyżewski mgr K. Środecki – sekr. nauk. –org.	dr L. Lipiński dr A. Muszyński mgr K. Muzalewski dr Z. Dukiewicz - sekr. nauk. –org.mgr K. Środecki mgr J. Dyżewski dr A. Orłowski dr B. Nienałtowski dr A. Kulowski
Komisja Rewizyjna: przewodniczący członek	Mgr T. Karolczak	dr J. Sułocki doc. G. Budzyński	dr J. Sułocki doc. M. Sankiewicz

Okres	1987-1990	1990-1993	1993-1996
Zarząd Oddziału: przewodniczący z-ca przewodniczącego sekretarz skarbnik członkowie	dr L. Lipiński dr A. Muszyński dr Z. Perucki dr A. Kulowski dr. Z. Dukiewicz	dr L. Lipiński dr A. Muszyński mgr A. Witkowski dr D. Lewandowska dr St. Zachara dr D. Ruser	dr L. Lipiński dr A. Muszyński mgr A. Witkowski dr D. Lewandowska dr G. Grelowska
Komisja Rewizyjna: przewodniczący członek		doc. G. Budzyński	doc. G. Budzyński dr St. Zachara dr hab. R. Salamon

Okres	1996-1999	1999-2002	2002-2005
Zarząd Oddziału: przewodniczący z-ca przewodniczącego sekretarz skarbnik członkowie	dr G. Grelowska dr B. Linde dr D. Lewandowska dr hab. A. Orłowski dr J. Dobrzeński	dr G. Grelowska dr B. Linde dr hab. A. Orłowski dr J. Dobrzeński dr M. Moszyński	prof. B. Linde dr hab. G. Grelowska dr A. Sikorska dr J. Dobrzeński dr M. Moszyński dr L. Kilian dr hab. A. Orłowski dr A. Elminowicz
Komisja Rewizyjna: przewodniczący członek		dr A. Baranowska	dr A. Baranowska mgr E. Porosińska dr I. Ggłoz

Okres	2005-2008	2008-2011	2011-2014
Zarząd Oddziału: przewodniczący z-ca przewodniczącego sekretarz skarbnik członkowie	prof. R. Salamon dr hab B. Linde mgr A. Wnuk dr J. Dorzeniecki dr Elminowicz prof. G. Grelowska prof. z. klusek	prof. R. Salamon prof. B. Linde mgr A. Wnuk dr J. Dorzeniecki dr Elminowicz prof. G. Grelowska prof. z. klusek	prof. R. Salamon dr I. Ggłoz mgr A. Salomon dr J. Marszał dr J. Dorzeniecki prof. B. Linde
Komisja Rewizyjna: przewodniczący członek	dr A. Baranowska dr I. Ggłoz dr I. Kilian	dr A. Baranowska dr K. zachariaz dr I. Kilian	dr A. Baranowska dr Łubniewski dr W. Bandera

Konferencje z hydroakustyki organizowane przez Oddział Gdański PTA

SHA – Sympozjum z Hydroakustyki

EAA – EAA International Symposium on Hydroacoustics

ECUA – European Conference on Underwater Acoustics

Materiały – Materiały konferencyjne w języku polskim i angielskim

Hyd. – Hydroacoustics, rocznik

SHA	EAA	Data	Miejsce konferencji	Liczba referatów	Miejsce publikacji
I		23-25 maja 1984	Jastrzębia Góra	34	Materiały
II		22-24 maja 1985	Jastrzębia Góra	27	Materiały
III		3-6 czerwca 1986	Jastrzębia Góra	29	Materiały
IV		13-15 maja 1987	Jastrzębia Góra	44	Materiały
V		24-27 maja 1988	Jastrzębia Góra	30	Materiały
VI		30.05.-2.06. 1989	Stawiska	35	Materiały
VII		29.05.-1.06. 1990	Stawiska	36	Materiały
VIII		21-24 maja 1991	Gdańsk-Gdynia	41	Materiały
IX		2-5 czerwca 1992	Jurata	23	Materiały
X		25-28 maja 1993	Jurata	40	Materiały
XI		24-27 maja 1994	Jurata	42	Materiały
XII		16-19 maja 1995	Jurata	35	Materiały
XIII		7-10 maja 1996	Jurata	39	Materiały
XIV	1	12-16 maja 1997	Jurata	62	Materiały
XV		26-29 maja 1998	Jurata	28	Hyd. Vol.1
XVI	2	24-29 maja 1999	Jurata	57	Hyd. Vol.2
XVII		23-26 maja 2000	Jurata	43	Hyd. Vol.3
XVIII	3	28-31 maja 2001	Jurata	52	Hyd. Vol.4
XIX	6. ECUA	24-27 czerwca 2002	Gdańsk	4 134	Hyd. Vol.5 Proceedings
XX	4	27-31 maja 2003	Jurata	40	Hyd. Vol.6
XXI		25-28 maja 2004	Jurata	31	Hyd. Vol.7
XXII	5	16-19 maja 2005	Puck	34	Hyd. Vol.8
XXXIII		23-26 maja 2006	Krynica Morska	28	Hyd. Vol.9
XXIV	6	15-18 maja 2007	Łeba	27	Hyd. Vol.10
XXV		26-29 maja 2008	Jastrzębia Góra	47	Hyd. Vol.11
XXVI	7	26-29 maja 2009	Łeba	28	Hyd. Vol.12
XXVII		4-7 maja 2010	Jurata	33	Hyd. Vol.13
XXVIII	8	17-20 maja 2011	Jurata	32	Hyd. Vol.14
XXIX		22-25 maja 2012	Gołun	25	Hyd. Vol.15
XXX	9	13-16 maja 2013	Jastrzębia Góra		Hyd. Vol.16



Oddział Górnośląski
Polskiego Towarzystwa Akustycznego

Władze Oddziału Górnośląskiego PTA

Okres	1963-1965	1965-1970	1970-1978
Zarząd Oddziału: przewodniczący z-ca przewodniczącego sekretarz skarbnik członkowie		Prof. F. Kuczera Dr J. Gmyrek Prof. T. Ceypek Mgr K. Woźniczak Dr S. Szyma	Dr S. Szyma Dr J. Gmyrek
Komisja Rewizyjna: przewodniczący członek			Dr Z. Kleszczewski

Okres	1978-1981	1981-1984	1981-1984
Zarząd Oddziału: przewodniczący z-ca przewodniczącego sekretarz skarbnik członkowie	Dr Z. Kleszczewski Dr A. Lipowczan Dr J. Berdowski Dr W. Kasprzyk Doc dr J. Tabin Mgr T. Pustelny	Dr J. Gmyrek Dr Z. Niczyporuk Dr R. Hnatków Mgr Z. Jakubczyk Mgr T. Pustelny Mgr A. Klimasek	Dr J. Gmyrek Dr Z. Niczyporuk Dr R. Hnatków Mgr Z. Jakubczyk Mgr T. Pustelny Mgr A. Klimasek
Komisja Rewizyjna: przewodniczący członek	Dr J. Gmyrek Dr K. Woźniczak	Dr J. Mizera Doc. Z. Kleszczewski	Dr J. Mizera Doc. Z. Kleszczewski

Okres	1987-1990	1990-1993	1993-1999
Zarząd Oddziału: przewodniczący z-ca przewodniczącego sekretarz skarbnik członkowie	Dr T. Pustelny Mgr L. Fajfrowski Dr M. Roczniak Dr R. Bukowski Dr M. Błahut Dr J. Berdowski	Dr T. Pustelny Dr M. Roczniak Dr J. Bodzenta Dr R. Bukowski Mgr K. Więcek Mgr A. Wandzioch	Dr T. Pustelny Dr M. Roczniak Dr J. Bodzenta Dr R. Bukowski Dr R. Hnatków Mgr A. Wandzioch
Komisja Rewizyjna: przewodniczący członek	Dr J. Gmyrek Dr M. Krzesińska Dr W. Kasprzyk	Dr J. Gmyrek Dr W. Kasprzyk	Dr J. Gmyrek Dr W. Kasprzyk

50 lat Polskiego Towarzystwa Akustycznego

Okres	1993-1999	1999-2002	2002-2005
Zarząd Oddziału: przewodniczący z-ca przewodniczącego sekretarz skarbnik członkowie	Dr T. Pustelny Dr M. Rocznik Dr J. Bodzenta Dr R. Bukowski Dr R. Hnatków Mgr A. Wandzioch	Dr R. Bukowski Dr M. Rocznik Dr T. Błachowicz Dr B. Pustelny Prof. T. Pustelny	Dr R. Bukowski Dr M. Rocznik Dr T. Błachowicz Dr B. Pustelny Prof. T. Pustelny Dr hab. J. Bodzenta Mgr R. Zachariasz
Komisja Rewizyjna: przewodniczący członek	Dr J. Gmyrek Prof. E. Soczkiewicz	Prof. E. Soczkiewicz Dr W. Kasprzyk	Prof. E. Soczkiewicz Dr W. Kasprzyk

Okres	2005-2008	2008-2011	2011-214
Zarząd Oddziału: przewodniczący z-ca przewodniczącego sekretarz skarbnik członkowie	Dr R. Bukowski Dr M. Rocznik Dr A. Szpakowski Dr B. Pustelny Prof. T. Pustelny Dr R. Zachariasz	Dr R. Bukowski Dr R. Zachariasz Dr hab. inż. F. Witos Dr B. Pustelny Prof. J. Bodzenta Prof. T. Pustelny	Prof. M. Urbańczyk Dr. hab. M. Dzida Dr hab. inż. F. Witos Dr B. Pustelny Dr hab. J. Bodzenta Prof. T. Pustelny
Komisja Rewizyjna: przewodniczący członek	Prof. E. Soczkiewicz Dr W. Kasprzyk	Dr. M. Rocznik Dr A. Szpakowski Mgr A. Winkler- Skalna	Dr R. Bukowski Dr D. Bismor Dr R. Hnatków

Kalendarium Oddziału Górnośląskiego PTA

1963 – powstanie Oddziału

członkowie założyciele:

Prof. Marian Puchalik, Prof. Tadeusz Ceypek, Doc. Franciszek Kumaszka,
Dr. Andrzej Łępkowski, Dr Jan Grzesik, Mgr Janina Fazanowicz, Dr Tadeusz
Malinowski, Dr Michał Kobylński, Dr Bolesław Matuła, Mgr Stanisław
Hanzel

1965 – przeniesienie siedziby Oddziału do Katedry Fizyki A Politechniki Śląskiej.

– wybór Władz Oddziału: przewodniczący – prof. Franciszek Kuczera

1970 – wybór Władz Oddziału: przewodniczący – dr Stanisław Szyma

1972 – powstanie formuły „Zimowej Szkoła Akustyki Molekularnej, Kwantowej i

Sonochemii” – pomysłodawca prof. Franciszek Kuczera,

formuła Szkoły zakłada roboczy charakter spotkań akustyków, którzy w
swobodnej dyskusji przedstawiają swoje aktualne (nawet nie dokończone)
prace

1973 – zorganizowanie „I Szkoła Zimowa Walki z Hałasem i Zagroženiami
Wibroakustycznymi w Przemysle” jako odpowiedzi na zapotrzebowanie
przemysłu węglowego i hutniczego regionu

1978 – wybór Władz Oddziału: przewodniczący – dr Zygmunt Kleszczewski

– zorganizowanie cyklu referatów przeglądowych dla młodzieży szkół średnich.

1979 – wydanie drukiem materiałów ze Szkoły Zimowej w I tomie periodyku
„Akustyka Molekularna i Kwantowa”.

1980 – nawiązanie współpracy z NOT-em w zakresie zwalczania hałasu w
aglomeracjach miejskich i zakładach produkcyjnych.

1981 – wybór Władz Oddziału: przewodniczący – dr Joachim Gmyrek

– organizacja XXVIII OSA (przy znacznym udziale Instytutu Fizyki Politechniki
Śląskiej)

1983 – Zarząd Oddziału wystąpił do Zarządu Głównego PTA o przyznanie
członkostwa honorowego PTA dla prof. Franciszka Kuczery oraz prof.
Tadeusza Ceypka

1984 – wybór Władz Oddziału: przewodniczący – dr Joachim Gmyrek

1985 – odbyły się 4 zebrania Zarządu Oddziału poświęcone organizacji kolejnych
Szkół Zimowych oraz zmianom w statucie PTA

- Zarząd Główny PTA przesłał 18.03.1985 podziękowania za wzorową organizację Szkół Zimowych
- 1987 – wybór Władz Oddziału: przewodniczący – dr Tadeusz Pustelny
- 1989 – powołano Komitet Organizacyjny OSA-89 w składzie: przewodniczący – prof. Aleksander Opilski, członkowie – doc. Zygmunt Kleszczewski, mgr Barbara Pustelny, dr Tadeusz Pustelny, dr Mieczysław Roczniak, dr Roman Bukowski, dr Jerzy Bodzenta, dr Marian Urbańczyk, dr Zdzisław Kubik
- 1990 – zmarło 2 wybitnych członków Oddziału : prof. Franciszek Kuczera i prof. Tadeusz Ceypek, co było niepowetowaną stratą dla całego PTA
 - wybór Władz Oddziału: przewodniczący – dr Tadeusz Pustelny
- 1993 – wybór Władz Oddziału: przewodniczący – dr Mieczysław Roczniak
- 1994 – II Bilateralne Sympozjum Polsko-Niemieckie na temat „Ultradźwiękowe techniki pomiarowe w nauce i technice”
- 1995 – prof. Aleksander Opilski, dr Tadeusz Pustelny, dr Mieczysław Roczniak członkami Zarządu Głównego PTA
 - organizacja XLIII OSA w Ustroniu
 - Europejska Federacja Akustyczna przyznaje Zimowej Szkole AMiK status Sympozjum EAA; status ten jest przyznawany co dwa lata
- 1996 – w ramach SZ AMiK po raz pierwszy zorganizowano „Workshop on Photoacoustics and Photothermics”
- 1997 – wydano drukiem po raz pierwszy podwójne materiały: XVII tom „Akustyka Molekularna Kwantowa” oraz „Proceedings of the 26th Winter School on Molecular and Quantum Acoustics”
- 1999 – wybór Władz Oddziału: przewodniczący – dr R. Bukowski
- 2002 – wybór Władz Oddziału: przewodniczący – dr R. Bukowski
- 2003 – materiały z 8th „Workshop on Photoacoustics and Photothermics” wydano jako zeszyt „Journal de Physique IV”, vol. 109
 - Oddział jest współorganizatorem 7th Advances in Acoustooptics – konferencji organizowanej przez European Optical Society
 - Warsztaty z Fotoakustyki i Fototermiki zmieniły nazwę na Winter Workshop on Photoacoustics and Thermal Wave Methods
 - Oddział zorganizował *L* Otwarte Seminarium z Akustyki w Szczyrku
- 2005 – zmieniono nazwę SZ AMiK na Winter School on Wave and Quantum Acoustics
 - wydano kolejne materiały w JdPh IV
- 2006 – w strukturze SZ AFiK wydzielono kolejne warsztaty – Winter Workshop on Molecular and Quantum Acoustics oraz Winter Workshop on Acoustoelectronics and Optoelectronics

- wydano kolejne materiały w JdPh IV
- 2007 – wydano prace konferencyjne jako tom European Physical Journal – Special topics
- 2008 – wydano prace konferencyjne jako tom European Physical Journal – Special topics
- 2009 – Oddział jest współorganizatorem 3rd Integrated Optics Systems
 - zawężono tematykę jednego z warsztatów do Winter Workshop on Acoustoelectronics
 - materiały konferencyjne po raz pierwszy wydano w International Journal on Thermophysics oraz w Acta Physica Polonica A
- 2010 – oprócz tradycyjnych konferencji Oddział zorganizował LVII Otwarte Seminarium z Akustyki w Gliwicach
- 2012 – Oddział poniósł wielką stratę – zmarł prof. Aleksander Opilski
- 2013 – Oddział poniósł kolejną wielką stratę – zmarł prof. Marian Urbańczyk, Przewodniczący Oddziału
 - nowym przewodniczącym Oddziału w wyniku wyborów uzupełniających został dr hab. Franciszek Witos

**SZKOŁA ZIMOWA AKUSTYKI MOLEKULARNEJ, KWANTOWEJ
i SONOCHEMII**
SZKOŁA ZIMOWA AKUSTYKI MOLEKULARNEJ i KWANTOWEJ
(od 1986 r.)
SZKOŁA ZIMOWA AKUSTYKI FALOWEJ i KWANTOWEJ (od 2005 r.)

Nr	Data	Miejsce	Uczestnicy	Referaty	Wydane materiały	Dodatkowe informacje
I	1972					
II	1973					
III	1974					
IV	1975	Szczyrk				
V	1976	Wisła				
VI	1977	Jaszowiec				
VII	1978	Ustroń	80			
VIII	1979	Jaszowiec	80	50 (w tym 4 plenarne)	t. 1	Dyskusja „okrągłego stołu”: Dotychczasowe osiągnięcia i perspektywy rozwoju akustooptyki
IX	05.03÷ 11.03.1980	Tresna	60	34	t. II	
X	03.03÷ 08.03.1981	Jaszowiec	60	31 (w tym 5 przegląd.)	t. III	
XI	<i>Nie odbyła się, pomimo zaawansowanych przygotowań (stan wojenny)</i>					
XII	07.02÷ 12.02.1983	Jaszowiec	60	40	t. IV	Notatka w Arch. Akustyki
XIII	01.03÷ 06.03.1984	Jaszowiec	70	47	t. V	Notatka w Arch. Akustyki
XIV	07.03÷ 12.03.1985	Jaszowiec	82	48	t. VI	5 osób z zagranicy Notatka w Arch. Akustyki
XV	04.03÷ 09.03.1986	Jaszowiec	75	43 (w tym 9 przegląd.)	t. VII	2 osoby z zagranicy
XVI	03.03÷ 08.03.1987	Wisła	70	38	t. VIII	
XVII	01.03÷ 07.03.1988	Wisła	103	34	t. IX	3 osoby z zagranicy
XVIII	27.02÷ 05.03.1989	Wisła	102	50	t. X	
XIX	19.02÷ 24.02.1990	Wisła	102	30	t. XI	
XX	18.02÷ 24.02.1991	Wisła	60	30	t. XII	
XXI	24.02÷ 29.02.1992	Wisła	60	30	t. XIII	
XXII	21.02÷ 27.02.1993	Wisła	60	30	t. XIV	
XXIII	21.02÷ 26.02.1994		90	30	t. XV	II Bilateralne Sympozjum Polsko-Niemieckie
XXIV	27.02÷ 03.03.1995	Gliwice	80	45	t. XVI + Abstracts	Streszczenia referatów – dodatkowo w wersji

Nr	Data	Miejsce	Uczestnicy	Referaty	Wydane materiały	Dodatkowe informacje
						anglojęzycznej „Abstracts...”
XXV	26.02÷ 01.03.1996		90	62	t. XVII + Abstracts	Warsztaty: Fotoakustyka i fototermika, 12 osób z Niemiec
XXVI	24.02÷ 01.03.1997	Ustroń	88	50	t. XVII + Proceedings	2nd WW on Photoacoustics and Photothermics
XXVII	23.02÷ 27.02.1998	Ustroń	80	60	t. XVIII + Abstracts	3rd WW on Photoacoustics and Photothermics
XXVIII	22.02÷ 26.02.1999	Ustroń	85	62	t. XIX + Proceedings	4th WW on Photoacoustics and Photothermics
XXIX	28.02÷ 04.03.2000	Wisła	90	66	t. XX +Abstracts	5th WW on Photoacoustics and Photothermics
XXX	26.02÷ 03.03.2001	Ustroń	68	43 (23 w j. ang.)	t. XXI + Proceedings	6th WW on Photoacoustics and Photothermics
XXXI	25.02÷ 02.03.2002	Ustroń	60	40	t. XXII Abstracts	7th WW on Photoacoustics and Photothermics
XXXII	24.02÷ 28.02.2003	Szczyrk			t. XXIII Proceedings JdPh IV/116	8th WW on Photoacoustics and Thermal Wave Methods 7th Advances in Acoustooptics
XXXIII	09.02÷ 13.02.2004	Szczyrk			t. XXIV Proceedings JdPh IV/117	9th WW on P&TWM
XXXIV	28.02÷ 04.03.2005	Ustroń			t. XXV Proceedings JdPh IV/118	10th WW on P&TWM WW on Acoustoelectronics and Optoelectronics WW on Molecular and Quantum Acoustics
XXXV	27.02÷ 03.03.2006	Ustroń			t. XXVI Abstracts JdPh IV/119	11th WW on P&TWM 2nd WW on AE&OE 2nd WW on M&QA
XXXVI	26.02÷ 02.03.2007	Wisła			t. XXVII EPhJ-ST	12th WW on P&TWM 3rd WW on AE&OE 3rd WW on M&QA
XXXVII	25.02÷ 29.02.2008	Wisła			Abstracts EPhJ-ST	13th WW on P&TWM 4th WW on AE&OE 4th WW on M&QA
XXXVII I	23.02÷ 27.02.2009	Korbielów			t. XXVIII Abstracts APP-A IJT	14th WW on P&TWM 5th WW on Acoustoelectronics 6th WW on Molecular Acoustics, Relaxation and Calorimetric Methods 3rd Integrated Optics Systems – Sensors, Sensing Structures and Methods
XXXIX	01.03÷	Szczyrk			Abstracts	15th WW on P&TWM

Nr	Data	Miejsce	Uczestnicy	Referaty	Wydane materiały	Dodatkowe informacje
	05.03.2010				APP-A IJT	6th WW on AE 6th WW on MAR&CA 4th IOS
XL	27.02÷ 02.03.2011	Szczyrk			Abstracts APP-A IJT	16th WW on P&TWM 7th WW on AE 7th WW on MAR&CA 5th IOS
XLI	27.02÷ 02.03.2012	Szczyrk			Abstracts APP-A IJT	17th WW on P&TWM 8th WW on AE 8th WW on MAR&CA 6th IOS
XLII	25.02÷ 01.03.2013	Szczyrk			Abstracts APP-A IJT	18th WW on P&TWM 9th WW on AE 9th WW on MAR&CA 7th IOS

**SZKOŁA ZIMOWA WALKI Z HAŁASEM I ZAGROŻENIAMI
WIBROAKUSTYCZNYMI W PRZEMYŚLE**

SZKOŁA ZIMOWA ZWALCZANIA ZAGROŻEŃ WIBROAKUSTYCZNYCH

Nr	Data	Miejsce	Liczba uczestników	Liczba referatów	Wydane materiały
I	1973				
II	1974				
III	1975				
IV	1976				
V	1977				
VI	1978				
VII	1979				
VIII	12.03÷ 18.03.1980	Tresna	45		
IX	03.03÷ 08.03.1981	Jaszowiec	40	14	
X	Nie odbyła się pomimo zaawansowanych przygotowań				
XI	07.02÷ 12.02.1983	Jaszowiec	50	34	Notatka w Archiwum Akustyki
XII	01.03÷ 06.03.1984		74	38	Notatka w Archiwum Akustyki
XIII	07.03÷ 12.03.1985	Jaszowiec	77	35	Notatka w Archiwum Akustyki
XIV	04.03÷ 09.03.1986	Jaszowiec	81	30	Dyskusja „Okrągłego Stołu”: Projektowanie przeciwhałasowych stref ochronnych
XV	03.03÷ 08.03.1987	Wisła	82	27	
XVI	08.03÷ 14.03.1988		117	39	
XVII	20.02÷ 26.02.1989	Wisła	137	43	
XVIII	19.02÷ 24.02.1990	Wisła	70	32	
XIX	18.02÷ 24.02.1991	Wisła	90	25	
XX	24.02÷ 29.02.1992	Wisła	90	20	
XXI	21.02÷ 27.02.1993	Wisła	90	30	
XXII	21.02÷ 26.02.1994		104	34	
XXIII	27.02÷ 03.03.1995	Gliwice	120	42	
XXIV	26.02÷		110	40	

	01.03.1996				
XXV	24.02÷ 01.03.1997	Ustroń	102	45	Materiały XXV Zimowej Szkoły ZZW
XXVI	23.02÷ 27.02.1998	Ustroń	120	40	Materiały XXVI Zimowej Szkoły ZZW
XXVII	22.02÷ 26.02.1999	Ustroń	115	38	Materiały XXVII Zimowej Szkoły ZZW
XXVIII	28.02÷ 04.03.2000	Wisła	116	53	Materiały XXVIII Zimowej Szkoły ZZW
XXIX	26.02÷ 03.03.2001	Wisła	102	36	Materiały XXIX Zimowej Szkoły ZZW
XXX	25.02÷ 02.03.2002	Ustroń	90	50	Materiały XXX Zimowej Szkoły ZZW
XXXI	24.02÷ 28.02.2003	Szczyrk			Materiały XXXI Zimowej Szkoły ZZW
XXXII	09.02÷ 13.02.2004	Szczyrk			Materiały XXXII Zimowej Szkoły ZZW
XXXIII	28.02÷ 04.03.2005	Ustroń			Materiały XXXIII Zimowej Szkoły ZZW
XXXIV	27.02÷ 03.03.2006	Ustroń			Materiały XXXIV Zimowej Szkoły ZZW
XXXV	26.02÷ 02.03.2007	Wisła			Materiały XXXV Zimowej Szkoły ZZW
XXXVI	25.02÷ 29.02.2008	Wisła			Materiały XXXVI Zimowej Szkoły ZZW
XXXVII	23.02÷ 27.02.2009	Korbielów			Materiały XXXVII Zimowej Szkoły ZZW
XXXVIII	01.03÷ 05.03.2010	Szczyrk			Materiały XXXVIII Zimowej Szkoły ZZW
XXXIX	27.02÷ 02.03.2011	Szczyrk			Materiały XXXIX Zimowej Szkoły ZZW
XL	27.02÷ 02.03.2012	Szczyrk			Materiały XL Zimowej Szkoły ZZW
XLI	25.02÷ 01.03.2013	Szczyrk			Materiały XLI Zimowej Szkoły ZZW

OTWARTE SEMINARIUM Z AKUSTYKI

<i>VI OSA,</i>	20-30.07.1959,	Zabrze-Rokitnica
<i>VII OSA,</i>	16-30.07.1960,	Gliwice
<i>XIII OSA,</i>	20-29.09.1966,	Wisła
<i>XVII OSA,</i>	15-24.09.1970,	Ustroń-Jaszowiec
<i>XXIII OSA,</i>	06-10.09.1976,	Wisła
<i>XXVIII OSA,</i>	07-11.09.1981,	Gliwice
<i>XXXVI OSA,</i>	17-21.09.1989,	Szczyrk
<i>XLIII OSA,</i>	17-20.09.1996,	Ustroń-Zawodzie
<i>L OSA,</i>	22-27-09-2003,	Szczyrk
<i>LVII OSA,</i>	20-24.09.2010,	Gliwice



7.5.

Oddział Krakowski
Polskiego Towarzystwa Akustycznego

Kalendarium Oddziału Krakowskiego PTA

1.04.1980 Powstanie oddziału

W zebraniu uczestniczyli: Dr hab inż. Jan Adamczyk, Dr inż. Wojciech Batko, Dr Zofia Bartynowska-Mens, Prof. dr hab. inż. Zbigniew Engel, Dr Adam Juszkiwicz, Dr inż. Anna Mielnicka, Dr inż. Ryszard Panuszka, Dr inż. Grzegorz Siudyła, Prof. dr hab. inż. Mieczysław Zabawa, Mgr inż. Ewa Zalewska, Prof. dr Bronisław Zapiór.

1980 – 1981

Przewodniczący:	Prof. dr hab. inż. Mieczysław Zabawa
Zastępca przewodniczącego:	Prof. dr Bronisław Zapiór
Sekretarz:	Dr inż. Anna Mielnicka
Zastępca sekretarza:	Dr inż. Grzegorz Siudyła
Skarbnik:	Dr inż. Ryszard Panuszka
Zastępca skarbnika:	Mgr inż. Ewa Zalewska

1981 – 1984

Przewodniczący:	Dr inż. Andrzej Gołaś
Zastępca przewodniczącego:	Mgr inż. Ewa Zalewska
Sekretarz:	Mgr Jacek Uziak
Skarbnik:	Dr inż. Ryszard Panuszka

1984 – 1987

Przewodniczący:	Dr inż. Andrzej Gołaś
Zastępca przewodniczącego:	Dr inż. Ewa Zalewska
Sekretarz:	Dr inż. Krystyna Prync-Skotniczny
Skarbnik:	Mgr inż. Janusz Zalewski

1987 – 1990

Przewodniczący:	Dr inż. Andrzej Gołaś
Zastępca przewodniczącego:	Doc. dr hab. inż. Wojciech Batko
Sekretarz:	Dr inż. Krystyna Prync-Skotniczny
Skarbnik:	Dr Helena Łopata

1990 – 1993

Przewodniczący:	Doc. dr hab. inż. Ryszard Panuszka
Zastępca przewodniczącego:	Doc. dr hab. Adam Juszkiwicz
Sekretarz:	Dr inż. Krystyna Prync-Skotniczny
Skarbnik:	Dr inż. Jacek Cieślik

1993 – 1996

Przewodniczący: Doc. dr hab. inż. Ryszard Panuszka
Zastępca przewodniczącego: Doc. dr hab. Adam Juszkiewicz
Sekretarz: Dr inż. Krystyna Prync-Skotniczny
Skarbnik: Dr inż. Jacek Cieślik

1996 – 1999

Przewodniczący: Prof. dr hab. inż. Ryszard Panuszka
Zastępca przewodniczącego: Doc. dr hab. Marta Dyras
Sekretarz: Dr inż. Jacek Cieślik
Skarbnik: Mgr inż. Jerzy Wiciak

1999 – 2002

Przewodniczący: Dr inż. Jerzy Wiciak
Zastępca przewodniczącego: Dr inż. Tadeusz Wszolek
Sekretarz: Dr inż. Marek Iwaniec
Skarbnik: Dr inż. Zbigniew Damijan

2002 - 2005

Przewodniczący: Prof. dr hab. inż. Ryszard Panuszka
Zastępca przewodniczącego: Dr inż. Jerzy Wiciak
Sekretarz: Dr inż. Marek Iwaniec
Skarbnik: Dr inż. Zbigniew Damijan

2005 – 2008

Przewodniczący: Dr inż. Jerzy Wiciak
Zastępca przewodniczącego: Dr inż. Zbigniew Damijan
Sekretarz: Dr inż. Zygmunt Dziechciowski
Skarbnik: Dr inż. Cezary Kasprzak

2008 – 2011

Przewodniczący: Dr hab. inż. Jerzy Wiciak
Zastępca przewodniczącego: Dr inż. Zbigniew Damijan
Sekretarz: Dr inż. Zygmunt Dziechciowski
Skarbnik: Dr inż. Cezary Kasprzak

2011 – 2014

Przewodniczący:	Dr inż. Zbigniew Damijan
Zastępca przewodniczącego:	Dr hab. inż. Jerzy Wiciak, prof. AGH
Sekretarz:	Dr inż. Zygmunt Dziechciowski
Skarbnik:	Dr inż. Cezary Kasprzak

Konferencje zorganizowane przy udziale Oddziału Krakowskiego PTA

1982	Noise Control	Przewodniczący Komitetu Organizacyjnego: Prof. Zbigniew Engel Przewodniczący Komitetu Naukowego: Prof. Ignacy Malecki
1985	Otwarte Seminarium z Akustyki, OSA '85	Przewodniczący Komitetu Organizacyjnego: Prof. Zbigniew Engel Przewodniczący Komitetu Naukowego: Prof. Ignacy Malecki
1985	Noise Control	Przewodniczący Komitetu Organizacyjnego: Prof. Zbigniew Engel Przewodniczący Komitetu Naukowego: Prof. Ignacy Malecki
1992	Otwarte Seminarium z Akustyki, OSA '92	Przewodniczący Komitetu Organizacyjnego: Prof. Zbigniew Engel Przewodniczący Komitetu Naukowego: Prof. Ignacy Malecki
1992	Noise Control	Przewodniczący Komitetu Organizacyjnego: Prof. Zbigniew Engel Przewodniczący Komitetu Naukowego: Prof. Ignacy Malecki
1999	Otwarte Seminarium z Akustyki, OSA '99	Przewodniczący Komitetu Organizacyjnego: Prof. Ryszard Panuszka Przewodniczący Komitetu Naukowego: Prof. Zbigniew Engel
1992-2003	I-XII Akustyka Strukturalna	Przewodniczący Komitetu Organizacyjnego: Prof. Ryszard Panuszka Komitet Redakcyjny i Naukowy
1996-2003	I-VIII Biomedical Engineering - Human Health - Waves in Environment	Przewodniczący Komitetu Organizacyjnego: Prof. Ryszard Panuszka Komitet Redakcyjny i Naukowy
2003	X Konferencja Wibrotechniki i Wibroakustyki Wibrotech 2003	Przewodniczący Komitetu Organizacyjnego: Prof. Wojciech Batko Przewodniczący Komitetu Naukowego: Prof. Zbigniew Engel
2004	Structures – Waves – Human Health	Przewodniczący Komitetu Organizacyjnego: Prof. Ryszard Panuszka
2005	Structures – Waves – Human Health	Przewodniczący Komitetu Organizacyjnego: Prof. Ryszard Panuszka
2006	LIII Otwarte Seminarium z Akustyki OSA 2006	Przewodniczący Komitetu Organizacyjnego: Prof. Jerzy Wiciak Przewodniczący Komitetu Naukowego: Prof. Zbigniew Engel
2008	XV Konferencja Inżynierii Akustycznej i Biomedycznej	Przewodniczący Komitetu Organizacyjnego: Prof. Jerzy Wiciak Przewodniczący Komitetu Naukowego: Prof. Wojciech Batko

2009	XVI Konferencja Inżynierii Akustycznej i Biomedycznej	Przewodniczący Komitetu Organizacyjnego: Prof. Jerzy Wiciak Przewodniczący Komitetu Naukowego: Prof. Wojciech Batko
2010	XVII Konferencja Inżynierii Akustycznej i Biomedycznej	Przewodniczący Komitetu Organizacyjnego: Dr Zbigniew Damijan Przewodniczący Komitetu Naukowego: Prof. Wojciech Batko
2011	XVIII Konferencja Inżynierii Akustycznej i Biomedycznej	Przewodniczący Komitetu Organizacyjnego: Dr Zbigniew Damijan Przewodniczący Komitetu Naukowego: Prof. Wojciech Batko
2012	XIX Konferencja Inżynierii Akustycznej i Biomedycznej	Przewodniczący Komitetu Organizacyjnego: Dr Zbigniew Damijan Przewodniczący Komitetu Naukowego: Prof. Wojciech Batko
2013	XX Konferencja Inżynierii Akustycznej i Biomedycznej	Przewodniczący Komitetu Organizacyjnego: Dr Zbigniew Damijan Przewodniczący Komitetu Naukowego: Prof. Wojciech Batko
2013	XV Międzynarodowe Sympozjum Inżynierii i Reżyserii Dźwięku	Przewodniczący Komitetu Organizacyjnego: Prof. Piotr Kleczkowski Przewodniczący Komitetu Naukowego: Prof. Jan Adamczyk



Oddział Poznański
Polskiego Towarzystwa Akustycznego

Kalendarium Oddziału Poznańskiego PTA

Oddział Poznański Polskiego Towarzystwa Akustycznego został powołany w 1963 roku, a jego pierwszą przewodniczącą została Halina Ryffert.

W ostatnich latach Oddziałem Poznańskim kierowali:

Kadencja 1987-1990

- | | |
|--------------------------|------------------------------|
| 1. Przewodniczący | Jan Jarzęcki |
| 2. Z-ca przewodniczącego | Teresa Kwiek-Walasiak |
| 3. Sekretarz | Anna Furman |
| 4. Skarbnik | Piotr Perz |
| 5. Członek Zarządu | Lech Jugowar, Jan Koralewski |

Kadencja 1990-1993

- | | |
|--------------------------|---|
| 1. Przewodniczący | Marek Niewiarowicz |
| 2. Z-ca przewodniczącego | Teresa Komorowska-Rychlewska |
| 3. Sekretarz | Piotr Miecznik |
| 4. Skarbnik | Aleksander Sęk, od 1992 Alicja Czajkowska |
| 5. Członek Zarządu | Ryszard Ciarkowski |

Kadencja 1993-1996

- | | |
|--------------------------|------------------------------|
| 1. Przewodniczący | Marek Niewiarowicz |
| 2. Z-ca przewodniczącego | Teresa Komorowska-Rychlewska |
| 3. Sekretarz | Andrzej Skumiel |
| 4. Skarbnik | Alicja Czajkowska |
| 5. Członek Zarządu | Jacek Konieczny |

Kadencja 1996-1999

- | | |
|--------------------------|---------------------------------|
| 1. Przewodniczący | Marek Niewiarowicz |
| 2. Z-ca przewodniczącego | Krystyna Berezowska-Apolinarska |
| 3. Sekretarz | Andrzej Skumiel |
| 4. Skarbnik | Jacek Konieczny |
| 5. Członek Zarządu | Wojciech Tyrchan |

Kadencja 1999-2002

- | | |
|--------------------------|---------------------------------|
| 1. Przewodniczący | Anna Preis |
| 2. Z-ca przewodniczącego | Krystyna Berezowska-Apolinarska |
| 3. Sekretarz | Arkadiusz Józefczak |
| 4. Skarbnik | Leon Rutkowski |

Kadencja 2002-2005

- | | |
|--------------------------|---------------------------------|
| 1. Przewodniczący | Anna Preis |
| 2. Z-ca przewodniczącego | Krystyna Berezowska-Apolinarska |
| 3. Sekretarz | Arkadiusz Józefczak |
| 4. Skarbnik | Piotr Kokowski |

Kadencja 2005-2008

- | | |
|--------------------------|---------------------------------|
| 1. Przewodniczący | Anna Preis |
| 2. Z-ca przewodniczącego | Krystyna Berezowska-Apolinarska |
| 3. Sekretarz | Arkadiusz Józefczak |
| 4. Skarbnik | Piotr Kokowski |

Kadencja 2008-2011

- | | |
|--------------------------|---------------------------------|
| 1. Przewodniczący | Arkadiusz Józefczak |
| 2. Z-ca przewodniczącego | Krystyna Berezowska-Apolinarska |
| 3. Sekretarz | Tomasz Kaczmarek |
| 4. Skarbnik | Jędrzej Kociński |

Kadencja 2011-2014

- | | |
|--------------------------|---------------------|
| 1. Przewodniczący | Arkadiusz Józefczak |
| 2. Z-ca przewodniczącego | Wojciech Łapka |
| 3. Sekretarz | Tomasz Kaczmarek |
| 4. Skarbnik | Jędrzej Kociński |

Aktualnie Oddział Poznański liczy 46 członków, w tym 3 honorowych: prof. Wiktor Jasem, prof. Mikołaj Łabowski i prof. Czesław Cempel.

Siedziba OP PTA znajduje się przy Instytucie Akustyki UAM:

ul. Umultowska 85, 61-614 Poznań

<http://pta.amu.edu.pl/>

e-mail: oppta@amu.edu.pl

W ostatnim dziesięcioleciu Oddział Poznański zorganizował:

1. Subjective and Objective Assessment of Sound, 13-16 September 2004, Poznań
2. 52th Open Seminar on Acoustics joint with Polish – Scandinavian Structured Conference on Acoustics, 11-15 September 2005, Poznań – Wągrowiec
3. 59th Open Seminar on Acoustics joint with Workshop on Strategic Management of Noise including Aircraft Noise, 10-14 September 2012 Poznań – Boszkowo
4. „Hałasu turbin wiatrowych”, 21-22.06.2013r. Poznań

oraz liczne seminaria naukowe, podczas których referaty wygłosili między innymi:

- Sadaoki Furui (Tokyo Institute of Technology, Department of Computer Science),
- Barbara Griefahn (Institute for Occupational Physiology at the University of Dortmund, Germany),
- Truls Gjestland (The Foundation for Scientific and Industrial Research at the Norwegian Institute of Technology),
- Masashi Unoki (Advanced Institute of Science and Technology, Japan),
- Alicja Malicka (The University of Queensland, Australia).



Oddział Rzeszowski
Polskiego Towarzystwa Akustycznego

Władze Oddziału Rzeszowskiego PTA

Okres	1973-1976	1976-1979	1979-1982
Zarząd Oddziału: przewodniczący z-ca przewodniczącego sekretarz skarbnik	doc. R. Wyrzykowski Mgr Andrzej Puch Dr Maria Leśniak	Prof. R. Wyrzykowski Dr Andrzej Puch Dr Maria Leśniak	Prof. R. Wyrzykowski Dr Andrzej Puch Dr Maria Leśniak
Komisja Rewizyjna: przewodniczący członek	Mgr Czesław Sołtys	Mgr Czesław Sołtys	Mgr Czesław Sołtys

Okres	1982-1986	1986-1999	1999-2002
Zarząd Oddziału: przewodniczący z-ca przewodniczącego sekretarz skarbnik	Prof. R. Wyrzykowski Dr Tomasz Zamorski Dr Henryka Czyż Dr Maria Leśniak	Prof. R. Wyrzykowski Dr Tomasz Zamorski Dr Henryka Czyż Dr Maria Leśniak	Prof. Witold Rdzanek Dr Tomasz Zamorski Dr Henryka Czyż Dr Maria Leśniak
Komisja Rewizyjna: przewodniczący członek	Dr Józef Morawiec	Dr Józef Morawiec	Dr Józef Morawiec

Okres	1987-1990	1990-1993	1993-1999
Zarząd Oddziału: przewodniczący z-ca przewodniczącego sekretarz skarbnik	Prof. Witold Rdzanek Dr Tomasz Zamorski Dr Henryka Czyż Dr Maria Leśniak	Prof. Witold Rdzanek Dr Tomasz Zamorski Dr Henryka Czyż Dr Maria Leśniak	Prof. Witold Rdzanek Dr Tomasz Zamorski Dr Henryka Czyż Dr Maria Leśniak
Komisja Rewizyjna: przewodniczący	Dr Józef Morawiec	Dr Tomasz Zamorski	Dr Tomasz Zamorski

Okres	1999-2002	2002-2005	2006-2009
Zarząd Oddziału: przewodniczący z-ca przewodniczącego sekretarz skarbnik	Prof. Witold Rdzanek ----- Dr Henryka Czyż Dr Maria Leśniak	Prof. Witold Rdzanek ----- Dr Lucyna Leniowska Dr Wojciech Rdzanek	Prof. Witold Rdzanek Dr Lucyna Leniowska Mgr Paweł Kos Dr Krzysztof Szemela
Komisja Rewizyjna: przewodniczący członek	Dr Tomasz Zamorski Mgr Andrzej Leśniak	Dr Tomasz Zamorski Mgr Andrzej Leśniak	Dr Anna Snakowska Mgr Andrzej Leśniak

Kalendarium Oddziału Rzeszowskiego PTA

1973 – powstanie Oddziału

Pierwszym przewodniczącym zostaje prof. Roman Wyrzykowski

Jedyny oddział PTA w Polsce południowo-wschodniej powstał z inicjatywy prof. R. Wyrzykowskiego. Skupiał akustyków z Rzeszowa, Krakowa, Krosna, Stalowej Woli, Tarnobrzegu. Liczba członków: 22

1974 – Organizacja XXI Otwartego Seminarium z Akustyki w Rzeszowie

Zaledwie rok po powstaniu oddziału mieliśmy przyjemność gościć akustyków z kraju i zagranicy na XXI OSA.

OSA'74 w liczbach: 300 uczestników, 11 gości zagranicznych, w tym prezydent GALF – prof. P. Froncois, 147 referatów sesyjnych, 5 plenarnych

1980 – Wydzielenie się Oddziału Krakowskiego PTA

1981 – Internowanie Przewodniczącego Oddziału – prof. Romana Wyrzykowskiego

1986 – Organizacja XXXIII Otwartego Seminarium z Akustyki w Boguchwale

OSA'86 w liczbach: 120 uczestników, w tym 7 gości zagranicznych, 44 referaty sesyjne, 4 plenarne

1988 – Członkostwo honorowe prof. Romana Wyrzykowskiego

1990 – Przewodniczącym Oddziału zostaje prof. Witold Rdzanek

1993 – Organizacja XLVII Otwartego Seminarium z Akustyki w Polańczyku

OSA'93 w liczbach: 170 uczestników, 93 referaty sesyjne, 6 plenarnych

2000 – Organizacja XLVII Otwartego Seminarium z Akustyki w Jaworze

OSA 2000 w liczbach: 160 uczestników, 112 referatów sesyjnych, 4 plenarne

2007 – Organizacja LIV Otwartego Seminarium z Akustyki w Przemyśle

OSA 2007 w liczbach: 128 uczestników, 94 artykuły

2010 – Przewodniczącym Oddziału zostaje dr hab.inż. Lucyna Leniowska,

Prof. UR

OTWARTE SEMINARIUM Z AKUSTYKI

1974 – zorganizowanie OSA 1974 w Rzeszowie:

- Przewodniczący Komitetu Organizacyjnego: Prof. dr hab. inż. Roman Wyrzykowski

1986 – zorganizowanie OSA 1986 w Rzeszowie – Boguchwała

- Przewodniczący Komitetu Organizacyjnego: Prof. dr hab. inż. Roman Wyrzykowski

1993 – zorganizowanie OSA 1993 w Rzeszowie – Polańczyku

- Przewodniczący Komitetu Organizacyjnego: Prof. dr hab. inż. Roman Wyrzykowski

2000 – zorganizowanie OSA 2000 w Rzeszowie – Jawor

- Przewodniczący Komitetu Organizacyjnego: Prof. dr hab. Witold Rdzanek

2007 – zorganizowanie OSA 2007 w Rzeszowie – Przemyśl

- Przewodniczący Komitetu Organizacyjnego: Prof. dr hab. Witold Rdzanek

Laureaci Konkursu im. Marka Kwieka:

Rok	Miejsce	Laureat	Oddział	Tytuł pracy
1987	s	Brański Adam	O/Rzeszowski	"Transformacja prędkości drgań źródła położonego na elipsoidzie"
1989	III	Czyż Henryka	O/Rzeszowski	"Dryf cząstek w polu akustycznej fali stojącej"
1990	???	Snakowska Anna	O/Rzeszowski	???
1991	III	Leniowska L. Snakowska A.	O/Rzeszowski	Wpływ płaskiej sztywnej odgrody o skończonych wymiarach na charakterystykę kierunkowości swobodnie drgającej płyty kołowej ?
1992		Leniowska L.	O/Rzeszowski	Moc akustyczna płyty kołowej drgającej w odgradzie o skończonych wymiarach
1993	II	Snakowska Anna, Idczak Henryk, Bogusz Bolesław	O/Rzeszowski, O/Wrocławski, O/Wrocławski	"Evaluation of the far field radiated from the semi-infinite cylindrical duct. Theoretical analysis and experimental data"
1994	II	Witkowski Paweł	O/Rzeszowski	"Forced vibrations of two plates with regard to internal damping and effect of surrounding medium"
1999	III	Snakowska Anna, Idczak Henryk	O/Rzeszowski O/Wrocławski	"Symetria układów źródeł dźwięków względem powierzchni odbijającej"



Oddział Warszawski
Polskiego Towarzystwa Akustycznego

Lista Przewodniczących Oddziału Warszawskiego:

Stefan Czarnecki	1963-1969
Grażyna Łypacewicz	1969-1972
Jerzy Narkiewicz-Jodko	1972-1975
Zbigniew Pusłowski	1975-1978
Jerzy Etienne	1978-1984
Ryszard Leć	1984-1987
Eugeniusz Danicki	1987-1990
Zbigniew Kaczkowski	1990-1993
Ryszard Płowiec	1993-1999
Tadeusz Powałowski	1999-2008
Feliks Rejmund	2008- →

Ważniejsze konferencje akustyczne zorganizowane w Oddziale Warszawskim

Conference on Acoustics of Solid Media, Warszawa 1964

Conference on Ultrasonics in Biology and Medicine: UBIOMED I,
UBIOMED VI, Warszawa - Jabłonna 1970, 1983

Noise-Control '76 Conference, Warszawa 1976

The Second International FASE Congress, Warszawa 1978

Inter-Noise '79 Congress, Warszawa 1979

Le Colloque sur les Ultra-Sons, Warszawa – Jabłonna 1980, 1984, Paryż 1982, 1987

Summer Workshop on Psychoacoustics of Music, Warszawa - Jabłonna 1982

Symposium on Sound Engineering and Tonmeistering, Warszawa 1987, 1995, 2001

31th International Acoustical Symposium, Warszawa 2011

Conferences on Modern Material Technologies and Testing Methods, od 1993 do 2013

Seminaria OSA zorganizowane przez Oddział Warszawski

XII OSA, Warszawa 1965

XVIII OSA, Jadwisin 1971

XXVII OSA, Puławy 1980

XXXV OSA, Białowieża 1988

XLII OSA, Białowieża 1995

XLIX OSA, Stare Jabłonki 2002

LVI OSA, Goniądz 2009

Liczba członków PTA w Oddziale Warszawskim

Rok	Liczba członków
2009	79
2010	80
2011	82
2012	84
2013	84



Oddział Wrocławski
Polskiego Towarzystwa Akustycznego

SKŁADY ZARZĄDÓW ODDZIAŁU WROCŁAWSKIEGO PTA

Kadencja 1963-1966

Zarząd Oddziału

- | | | |
|----|---------------------------------------|-----------------------|
| 1. | Przewodniczący | Zbigniew Żyszkowski |
| 2. | Z-ca przewodniczącego | Stanisław Iwankiewicz |
| 3. | Sekretarz | Bronisław Rogala |
| 4. | Skarbnik | Ryszard Godyń |
| 5. | Członek Zarządu | Edmund Talarczyk |
| 6. | Przedstawiciel do Zarządu
Głównego | J. Smulkowski |

Komisja Rewizyjna

- | | | |
|----|-----------------|------------------|
| 1. | Przewodniczący | G. Agopsowicz |
| 2. | Członek komisji | Leon Handzel |
| 3. | Członek komisji | Zygmunt Wąsowicz |

Kadencja 1966-1969

Zarząd Oddziału

- | | | |
|----|-----------------------|----------------------|
| 1. | Przewodniczący | Wiktor Jankowski |
| 2. | Z-ca przewodniczącego | Zbigniew Ziemiński |
| 3. | Sekretarz | Edmund Talarczyk |
| 4. | Skarbnik | Ryszard Godyń |
| 5. | Członek Zarządu | Tadeusz Wawrykiewicz |
| 6. | Członek Zarządu | Zygmunt Wąsowicz |
| 7. | Członek Zarządu | Stanisław Będkowski |

Komisja Rewizyjna

- | | | |
|----|-----------------|-----------------|
| 1. | Przewodniczący | G. Agopsowicz |
| 2. | Członek komisji | Leon Handzel |
| 3. | Członek komisji | E. Marcinkowski |

Kadencja 1972-1975

Zarząd Oddziału

- | | | |
|----|-----------------------|----------------------|
| 1. | Przewodniczący | Edmund Talarczyk |
| 2. | Z-ca przewodniczącego | Tadeusz Wawrykiewicz |
| 3. | Sekretarz | Tadeusz Ciszewski |
| 4. | z-ca sekretarza | Roman Dyba |
| 5. | Skarbnik | Krystyna Łowińska |
| 6. | z-ca skarbnika | Helena Kustrzycka |
| 7. | Członek zarządu | Z. Jakubek |

Komisja Rewizyjna

- | | | |
|----|-----------------|---------------------|
| 1. | Przewodniczący | Stanisław Będkowski |
| 2. | Członek komisji | Ryszard Godyń |
| 3. | Członek komisji | Jerzy Golanowski |

Kadencja 1975-1978

Zarząd Oddziału

- | | | |
|----|-----------------------|---------------------|
| 1. | Przewodniczący | Edmund Talarczyk |
| 2. | Z-ca przewodniczącego | Tadeusz Wawrykowicz |
| 3. | Sekretarz | Roman Dyba |
| 4. | z-ca sekretarza | Z. Jakubek |
| 5. | Skarbnik | Krystyna Łowińska |
| 6. | z-ca skarbnika | Helena Kustrzycka |
| 7. | Członek zarządu | Zygmunt Wąsowicz |

Komisja Rewizyjna

- | | | |
|----|-----------------|---------------------|
| 1. | Przewodniczący | Henryk Kusek |
| 2. | Członek komisji | Stanisław Będkowski |
| 3. | Członek komisji | Ryszard Godyń |

Kadencja 1978-1981

Zarząd Oddziału

- | | | |
|----|-----------------------|---------------------|
| 1. | Przewodniczący | Edmund Talarczyk |
| 2. | Z-ca przewodniczącego | Tadeusz Wawrykowicz |
| 3. | Sekretarz | Stefan Hlibowicki |
| 4. | z-ca sekretarza | Mieczysław Głowacki |
| 5. | Skarbnik | Anna Hołówko |
| 6. | z-ca skarbnika | Helena Kustrzycka |
| 7. | Członek zarządu | Zygmunt Wąsowicz |

Komisja Rewizyjna

- | | | |
|----|-----------------|----------------------|
| 1. | Przewodniczący | Jarosław Jaroszyński |
| 2. | Członek komisji | Ryszard Godyń |
| 3. | Członek komisji | Maria Rabiega |

Kadencja 1981-1984

Zarząd Oddziału

- | | | |
|----|-----------------------|---------------------|
| 1. | Przewodniczący | Bogdan Kulesza |
| 2. | Z-ca przewodniczącego | Władysław Birecki |
| 3. | Sekretarz | Stefan Hlibowicki |
| 4. | z-ca sekretarza | Mieczysław Głowacki |
| 5. | Skarbnik | Elżbieta Bromberg |
| 6. | z-ca skarbnika | Andrzej Jaroch |
| 7. | Członek zarządu | Edmund Talarczyk |

Komisja Rewizyjna

- | | | |
|----|-----------------|----------------------|
| 1. | Przewodniczący | Jarosław Jaroszyński |
| 2. | Członek komisji | Ryszard Godyń |
| 3. | Członek komisji | Walter Bartelmus |

Kadencja 1984-1987

Zarząd Oddziału

- | | | |
|----|-----------------------|------------------------|
| 1. | Przewodniczący | Henryk Idczak |
| 2. | Z-ca przewodniczącego | Maria Zaleska-Kręcicka |
| 3. | Sekretarz | Bolesław Bogusz |
| 4. | z-ca sekretarza | Andrzej Jaroch |
| 5. | Skarbnik | Barbara Musiołowska |
| 6. | z-ca skarbnika | Edmund Talarczyk |
| 7. | Członek zarządu | Bogdan Kulesza |

Komisja Rewizyjna

- | | | |
|----|-----------------|----------------------|
| 1. | Przewodniczący | Jarosław Jaroszyński |
| 2. | Członek komisji | Czesław Roszkowski |
| 3. | Członek komisji | Zygmunt Wąsowicz |

Kadencja 1987-1990

Zarząd Oddziału

- | | | |
|----|-----------------------|---------------------|
| 1. | Przewodniczący | Henryk Idczak |
| 2. | Z-ca przewodniczącego | Władysław Birecki |
| 3. | Sekretarz | Bolesław Bogusz |
| 4. | Skarbnik | Barbara Musiołowska |
| 5. | Członek zarządu | Andrzej Jaroch |
| 6. | Członek zarządu | Bogdan Kulesza |
| 7. | Członek zarządu | Jan Targoński |

Komisja Rewizyjna

- | | | |
|----|-----------------|----------------------|
| 1. | Przewodniczący | Jarosław Jaroszyński |
| 2. | Członek komisji | Tadeusz Gudra |
| 3. | Członek komisji | Czesław Roszkowski |

Kadencja 1990-1993

Zarząd Oddziału

- | | | |
|----|-----------------------|---------------------|
| 1. | Przewodniczący | Andrzej Jaroch |
| 2. | Z-ca przewodniczącego | Jan Targoński |
| 3. | Sekretarz | Maria Rabiega |
| 4. | Skarbnik | Barbara Musiołowska |
| 5. | Członek zarządu | Kazimierz Baściuk |
| 6. | Członek zarządu | Bogusław Tokarz |

Komisja Rewizyjna

- | | | |
|----|-----------------|----------------------|
| 1. | Przewodniczący | Tadeusz Wawrykiewicz |
| 2. | Członek komisji | Tadeusz Gudra |
| 3. | Członek komisji | Czesław Roszkowski |

Kadencja 1993-1996

		<i>Zarząd Oddziału</i>
1.	Przewodniczący	Andrzej Jaroch
2.	Z-ca przewodniczącego	Bogusław Tokarz
3.	Sekretarz	Maria Rabiega
4.	Skarbnik	Barbara Musiołowska
5.	Członek zarządu	Kazimierz Baściuk
6.	Członek zarządu	Maurycy Kin

Komisja Rewizyjna

1.	Przewodniczący	Zygmunt Wasowicz
2.	Członek komisji	Krzysztof Opiełiński
3.	Członek komisji	Czesław Roszkowski

Kadencja 1996-1999

		<i>Zarząd Oddziału</i>
1.	Przewodniczący	Andrzej Jaroch
2.	Z-ca przewodniczącego	Maria Zaleska - Kręcicka
3.	Sekretarz	Maria Rabiega
4.	Skarbnik	Barbara Musiołowska
5.	Członek zarządu	Maurycy Kin

Komisja Rewizyjna

1.	Przewodniczący	Zygmunt Wasowicz
2.	Członek komisji	Krzysztof Opiełiński
3.	Członek komisji	Bogdan Kulesza

Kadencja 1999-2002

		<i>Zarząd Oddziału</i>
1.	Przewodniczący	Bronisław Żółtogórski
2.	Z-ca przewodniczącego	Maria Rabiega
3.	Sekretarz	Bolesław Bogusz
4.	Skarbnik	Barbara Musiołowska
5.	Członek zarządu	Maurycy Kin

Komisja Rewizyjna

1.	Przewodniczący	Zygmunt Wasowicz
2.	Członek komisji	Krzysztof Opiełiński
3.	Członek komisji	Bogdan Kulesza

Kadencja 2002-2005

Zarząd Oddziału

- | | | |
|----|-----------------------|-----------------------|
| 1. | Przewodniczący | Bronisław Żółtogórski |
| 2. | Z-ca przewodniczącego | Maria Rabeiga |
| 3. | Sekretarz | Bolesław Bogusz |
| 4. | Skarbnik | Barbara Musiołowska |
| 5. | Członek zarządu | Maurycy Kin |

Komisja Rewizyjna

- | | | |
|----|-----------------|----------------------|
| 1. | Przewodniczący | Tadeusz Gudra |
| 2. | Członek komisji | Henryk Idczak |
| 3. | Członek komisji | Krzysztof Opiełiński |

Kadencja 2002-2005

Zarząd Oddziału

- | | | |
|----|-----------------------|-----------------------|
| 1. | Przewodniczący | Bronisław Żółtogórski |
| 2. | Z-ca przewodniczącego | Maria Rabeiga |
| 3. | Sekretarz | Bolesław Bogusz |
| 4. | Skarbnik | Barbara Musiołowska |
| 5. | Członek zarządu | Maurycy Kin |

Komisja Rewizyjna

- | | | |
|----|-----------------|----------------------|
| 1. | Przewodniczący | Tadeusz Gudra |
| 2. | Członek komisji | Henryk Idczak |
| 3. | Członek komisji | Krzysztof Opiełiński |

Kadencja 2005-2008

Zarząd Oddziału

- | | | |
|----|-----------------------|----------------------------------|
| 1. | Przewodniczący | Bronisław Żółtogórski |
| 2. | Z-ca przewodniczącego | Maria Rabeiga |
| 3. | Sekretarz | Bolesław Bogusz |
| 4. | Skarbnik | Barbara Musiołowska |
| 5. | Członek zarządu | Roman Bolejko
Piotr Kozłowski |

Komisja Rewizyjna

- | | | |
|----|-----------------|----------------------|
| 1. | Przewodniczący | Tadeusz Gudra |
| 2. | Członek komisji | Henryk Idczak |
| 3. | Członek komisji | Krzysztof Opiełiński |

Kadencja 2008-2011

		Zarząd Oddziału
1.	Przewodniczący	Bronisław Żółtogórski
2.	Z-ca przewodniczącego	Maria Rabięga
3.	Sekretarz	Bolesław Bogusz
4.	Skarbnik	Barbara Musiołowska
5.	Członek zarządu	Tadeusz Gudra Przemysław Plaskota

		Komisja Rewizyjna
1.	Przewodniczący	Henryk Idczak
2.	Członek komisji	Krzysztof Opiełiński
3.	Członek komisji	Piotr Pruchnicki

Kadencja 2011-2014

		Zarząd Oddziału
1.	Przewodniczący	Bronisław Żółtogórski
2.	Z-ca przewodniczącego	Maria Rabięga
3.	Sekretarz	Bolesław Bogusz
4.	Skarbnik	Barbara Musiołowska
5.	Członek zarządu	Tadeusz Gudra Przemysław Plaskota

		Komisja Rewizyjna
1.	Przewodniczący	Henryk Idczak
2.	Członek komisji	Krzysztof Opiełiński
3.	Członek komisji	Piotr Pruchnicki

Konferencje zorganizowane przy udziale Oddziału Krakowskiego PTA

16-25.09.1969	XVI Otwarte Seminarium z Akustyki, OSA'69 Wrocław
8-13.09.1975	XXII Otwarte Seminarium z Akustyki, OSA'75 Wrocław – Świeradów Zdrój
18-21.09.1979	XXVI Otwarte Seminarium z Akustyki, OSA'79 Wrocław – Oleśnica
5-7.06.1987	I Szkoła Intensometrii Akustycznej Wrocław – Karpacz
8-11.09.1987	XXXIV Otwarte Seminarium z Akustyki, OSA' 87 Wrocław – Karpacz
6-9.06.1988	II Szkoła Intensometrii Akustycznej Wrocław – Karpacz
30.05-3.06.1990	III Szkoła Intensometrii Akustycznej Wrocław – Karpacz
3-5.06.1992	IV Szkoła Intensometrii Akustycznej Wrocław – Karpacz
13-16.09.1994	XLI Otwarte Seminarium z Akustyki, OSA' 94 Wrocław – Szklarska Poręba
11-14.09.2001	XLVIII Otwarte Seminarium z Akustyki, OSA' 01 Wrocław – Polanica Zdrój
8-12.09.2008	LV Otwarte Seminarium z Akustyki, OSA'08 Wrocław – Szklarska Poręba/ Pilichowice

Dokumenty Towarzystwa

STATUT

POLSKIEGO TOWARZYSTWA AKUSTYCZNEGO

I. NAZWA, TEREN DZIAŁANIA I SIEDZIBA

- § 1. Stowarzyszenie działające na mocy niniejszego statutu nosi nazwę „Polskie Towarzystwo Akustyczne” i używa skrótu „PTA”.
- § 2. Polskie Towarzystwo Akustyczne jest stowarzyszeniem naukowym osób zajmujących się dziedziną akustyki.
- § 3. Terenem działania PTA jest Rzeczpospolita Polska.
- § 4. Siedzibą Zarządu Głównego jest Poznań.
- § 5. PTA ma prawo powoływania oddziałów i sekcji,
- § 6. PTA używa pieczęci z napisem: "Polskie Towarzystwo Akustyczne – Zarząd Główny w Poznaniu – (adres Zarządu Głównego)".
- a) Oddział PTA używa pieczęci z napisem: „Polskie Towarzystwo Akustyczne – Zarząd Główny w Poznaniu – Oddział (nazwa oddziału) – (adres oddziału)”.
 - b) Sekcja PTA powołana przez Zarząd Główny PTA lub Oddział PTA używa pieczęci z napisem: „Polskie Towarzystwo Akustyczne – Zarząd Główny w Poznaniu – Sekcja (nazwa sekcji) – (adres sekcji)”.
- § 7. PTA może być członkiem organizacji międzynarodowej, zrzeszającej tego typu towarzystwa. O przystąpieniu do takiej organizacji i wystąpieniu z niej decyduje Zjazd Delegatów.

II. CEL, ŚRODKI DZIAŁANIA I FUNDUSZE

- § 8. Zadaniem PTA jest:
- a) rozwijanie akustyki z uwzględnieniem jej działów i dziedzin pokrewnych,
 - b) łączność naukowa z osobami pracującymi twórczo w dziedzinie akustyki i dziedzinach pokrewnych,
 - c) popularyzowanie akustyki ze szczególnym uwzględnieniem dziedzin ważnych dla nauki, kultury społeczeństwa, gospodarki narodowej i ochrony środowiska,

d) prowadzenie działalności gospodarczej.

§ 9. Do osiągnięcia tego celu PTA dąży przez:

- a) organizowanie zebrań, konferencji i kursów naukowych,
- b) organizowanie corocznych otwartych seminariów z akustyki,
- c) popieranie badań naukowych oraz działalności osób pracujących twórczo w zakresie akustyki i dziedzinach pokrewnych,
- d) działalność popularnonaukową,
- e) współpracę z ośrodkami i instytucjami zainteresowanymi wykorzystywaniem wiedzy i osiągnięć naukowych w dziedzinie akustyki,
- f) utrzymywaniem stałej łączności i współpracy z Komitetem Akustyki PAN,
- g) wydawanie indywidualnie lub wspólnie z Komitetem Akustyki PAN czasopism naukowych - w szczególności Archives of Acoustics - oraz innych czasopism i publikacji,
- h) wykonywanie działalności usługowej w zakresie szkolenia, prowadzenia badań, projektowania, opracowywania dokumentacji, ekspertyz, rzeczoznawstwa z dziedziny akustyki, dziedzin pokrewnych i ochrony środowiska,
- i) inicjowanie, koordynowanie i opiniowanie projektów i aktów prawnych z zakresu akustyki.

§ 10. Fundusze PTA składają się:

- a) ze składek członkowskich,
- b) z dotacji państwowych na cele PTA,
- c) z darowizn, spadków i zapisów,
- d) z wydawnictw,
- e) z dochodów z nieruchomości i ruchomości stanowiących własność PTA lub będących w jego użytkowaniu,
- f) z zysków z własnej działalności gospodarczej.

§ 11. PTA prowadzi gospodarkę finansową w oparciu o preliminarz budżetowy i plan działalności gospodarczej przygotowane przez Oddziały i Zarząd Główny.

III. CZŁONKOWIE, ICH PRAWA I OBOWIĄZKI

§ 12. Polskie Towarzystwo Akustyczne tworzą:

- a) członkowie honorowi,
- b) członkowie zwyczajni,
- c) członkowie nadzwyczajni,
- d) członkowie studenci,
- e) członkowie wspierający.

§ 13. Członkami PTA mogą zostać:

- a) h o n o r o w y m i - osoby mające wybitne osiągnięcia naukowe w zakresie akustyki lub mające wybitne zasługi dla rozwoju PTA,
- b) z w y c z a j n y m i - osoby pracujące naukowo lub zawodowo w dziedzinie akustyki i posiadające dorobek w tej dziedzinie,
- c) n a d z w y c z a j n y m i - osoby czynnie interesujące się zagadnieniami akustyki z tytułu swej pracy naukowej i zawodowej,
- d) s t u d e n t a m i - osoby studiujące i zamierzające poświęcić się pracy w dziedzinie akustyki,
- e) w s p i e r a j ą c y m i - instytucje lub zakłady pracy zainteresowane rozwojem akustyki.

§ 14. Godność członka honorowego nadaje Zjazd Delegatów na wniosek Zarządu Głównego PTA, w wyniku tajnego głosowania, większością 2/3 głosów. Członków zwyczajnych, nadzwyczajnych, studentów i wspierających przyjmuje Zarząd Główny na podstawie deklaracji, popartej przez dwóch członków zwyczajnych, jako wprowadzających i zaopiniowanej przez Zarząd Oddziału. Decyzja Zarządu Głównego w sprawie przyjęcia nowych członków zapada większością 2/3 głosów.

§ 15. Członkami PTA honorowymi, zwyczajnymi i nadzwyczajnymi mogą zostać obywatele państwa polskiego oraz państw obcych.

§ 16. Członkowie PTA należą organizacyjnie do jednego z oddziałów.

§ 17. Członkowie honorowi i zwyczajni PTA mają prawo:

- a) wyborcze czynne i bierne do wszystkich władz PTA,
- b) wykonywania zadań wynikających z § 8,

- c) udziału w zebraniach, konferencjach, wycieczkach i tym podobnych imprezach naukowych i koleżeńskich organizowanych przez PTA,
- d) otrzymywania czasopism i innych wydawnictw PTA na warunkach określonych przez Zarząd Główny,
- e) korzystania z lokali i urządzeń PTA.

§ 18. Członkowie nadzwyczajni PTA mają prawo:

- a) wyborcze czynne do wszystkich władz PTA,
- b) wyborcze czynne i bierne do władz oddziału, do którego należą,
- c) do uprawnień wymienionych w § 17, punkty b), c), d) i e).

§ 19. Członkowie studenci mają prawo:

- a) wyborcze czynne i bierne do władz oddziału, do którego należą,
- b) do uprawnień wymienionych w § 17, punkty b), c), d) i e).

§ 20. Członkowie wspierający PTA korzystają z uprawnień wymienionych w § 17, punkty b), c), d) i e).

§ 21. Do obowiązków członków zwyczajnych, nadzwyczajnych i studentów należy:

- a) aktywna praca w dziedzinie akustyki i nauk pokrewnych,
- b) branie czynnego udziału w pracach PTA oraz popieranie tych prac zgodnie ze statutem i celami PTA,
- c) regularne opłacanie składek członkowskich.

§ 22. Do obowiązków członków wspierających należy:

- a) stosowanie się do wymagań § 21, punkt b) i c).

§ 23. Członkostwo honorowe PTA wygasa na skutek:

- a) dobrowolnej rezygnacji,
- b) na podstawie skreślenia przez Zjazd Delegatów lub na wniosek Sądu Koleżeńkiego.

§ 24. Wygaśnięcie praw członków zwyczajnych, nadzwyczajnych i studentów następuje na skutek:

- a) dobrowolnej rezygnacji,
- b) skreślenia na podstawie uchwały Zarządu Głównego lub na wniosek Sądu Koleżeńkiego.

§ 25. Członkostwo wspierające wygasa na skutek:

- a) dobrowolnej rezygnacji,
- b) skreślenia przez Zarząd Główny na wniosek Zarządu Oddziału,
- c) likwidacji instytucji.

§ 26. Podstawą skreślenia członka zwyczajnego lub nadzwyczajnego oraz członka-studenta przez Zarząd Główny jest:

- a) nieuzasadniona przerwa w aktywnej działalności naukowej przez okres dłuższy niż trzy lata,
- b) systematyczne uchylanie się od udziału w zebraniach naukowych lub pracy społecznej w PTA przez okres dłuższy niż dwa lata,
- c) nieusprawiedliwione niepłacenie składek członkowskich przez okres dłuższy niż jeden rok, po uprzednim pisemnym przypomnieniu o konieczności uregulowania zaległości. Po dwóch latach niepłacenia składek skreślenie następuje bez pisemnego przypominania,
- d) wniosek Sądu Koleżeńskiego.

§ 27. Osoby skreślone na podstawie § 26 mają prawo do odwołania się od decyzji Zarządu Głównego do Zjazdu Delegatów.

§ 28. Ponowne przyjęcie na członka PTA nie może nastąpić wcześniej niż po upływie 3 lat od daty skreślenia.

IV. WŁADZE POLSKIEGO TOWARZYSTWA AKUSTYCZNEGO

§ 29. Władzami i organami centralnymi Polskiego Towarzystwa Akustycznego są:

- a) Zjazd Delegatów,
- b) Zarząd Główny,
- c) Główna Komisja Rewizyjna,
- d) Sąd Koleżeński.

Zjazd Delegatów

§ 30. Najwyższą władzą PTA jest Zjazd Delegatów.

§ 31. W skład Zjazdu Delegatów wchodzi delegaci wybrani przez Walne Zebrania Oddziałów PTA, przewodniczący i członkowie Zarządu Głównego, Głównej Komisji Rewizyjnej oraz Sądu Koleżeńskiego.

Delegatów wybiera się w proporcji 1 delegat na 20 członków. Kadencja delegata trwa jeden rok lub do następnych wyborów. Proporcja ta może być zmieniona przez Zarząd Główny.

W zjeździe mogą brać udział, bez prawa głosowania inni zaproszeni członkowie PTA oraz przedstawiciele pokrewnych stowarzyszeń i organizacji.

Zwyczajny zjazd delegatów zwoływany jest przez Zarząd Główny PTA co roku, w okresie między 1 maja i 1 listopada.

O zjeździe zawiadamia delegatów Zarząd Główny listami, zawierającymi termin i porządek obrad, a wysłanymi nie później niż trzy tygodnie przed terminem zjazdu.

Nadzwyczajny Zjazd Delegatów PTA zwoływany jest przez Zarząd Główny PTA z inicjatywy własnej lub na żądanie Głównej Komisji Rewizyjnej, bądź też na żądanie co najmniej 1/3 ogółu członków PTA. W Zjeździe nadzwyczajnym biorą udział delegaci wybrani przez oddziały na poprzedzający, zwyczajny Zjazd Delegatów. Nadzwyczajny Zjazd Delegatów powinien się odbyć nie później niż 8 tygodni od daty zgłoszenia odpowiedniego wniosku. Zwołanie nadzwyczajnego Zjazdu Delegatów odbywa się w tym samym trybie co zwołanie zjazdu zwyczajnego, przy czym w porządku obrad muszą być podane przyczyny zwołania takiego zjazdu.

§ 32. Obradami Zjazdu Delegatów kieruje każdorazowo wybrane prezydium, w składzie: przewodniczący i jego zastępca oraz dwóch sekretarzy. Uchwały mogą być podejmowane przy obecności co najmniej 50 % ogólnej liczby delegatów, wybranych przez oddziały. Uchwały zapadają zwykłą większością głosów, z wyjątkiem spraw wymienionych w § 14, § 66 i § 68.

O jawnym lub tajnym trybie głosowania w poszczególnych sprawach decyduje Zjazd Delegatów, z wyjątkiem spraw wymienionych w § 14, § 33 a), b) i § 68.

§ 33. Do kompetencji Zjazdu Delegatów należy:

a) wybór i odwołanie w drodze tajnego głosowania: Przewodniczącego PTA, Zarządu Głównego PTA, Głównej Komisji Rewizyjnej oraz Sądu Koleżeńskiego,

b) nadawanie członkostwa honorowego na wniosek Zarządu Głównego,

- c) rozpatrywanie corocznych merytorycznych i finansowych sprawozdań z działalności PTA, składanych przez organa centralne oraz udzielanie Zarządowi Głównemu absolutorium za okres sprawozdawczy,
- d) uchwalanie generalnych wytycznych dla działalności PTA,
- e) ustalanie wysokości składek członkowskich oraz zasad ich podziału, a także podziału zysków od wpływów nie związanych z działalnością gospodarczą pomiędzy Zarząd Główny i oddziały,
- f) rozpatrywanie odwołań od uchwał Zarządu Głównego,
- g) uchwalanie zmian statutu,
- h) uchwalanie rozwiązania PTA.

Zarząd Główny

- § 34. Zarząd Główny jest naczelnym organem PTA realizującym jego cele statutowe i reprezentującym PTA na zewnątrz.
- § 35. Zarząd Główny składa się z przewodniczącego, trzech członków oraz przewodniczących oddziałów. Kadencja Zarządu Głównego trwa trzy lata. W razie niemożności uczestniczenia w posiedzeniu Zarządu Głównego przewodniczący oddziału może delegować członka Zarządu Oddziału, który w tym posiedzeniu uczestniczy z prawem głosu. W razie zdekompletowania Zarząd Główny może do swego składu powołać nowych członków, w liczbie nie większej niż dwie osoby, przedstawiając je do zatwierdzenia na najbliższym Zjeździe Delegatów.
- § 36. Zarząd Główny wybiera ze swego grona wiceprzewodniczącego, sekretarza generalnego oraz skarbnika, którzy wraz z przewodniczącym stanowią Prezydium będące organem wykonawczym Zarządu Głównego.
- § 37. Zebrania Zarządu Głównego powinny odbywać się co najmniej trzy razy do roku. Do ważności uchwał potrzebna jest obecność przewodniczącego lub wiceprzewodniczącego oraz co najmniej połowy członków Zarządu Głównego. Uchwały zapadają większością głosów, a w razie ich równości rozstrzyga głos przewodniczącego albo wiceprzewodniczącego, gdy przewodniczący jest nieobecny.
- § 38. Do kompetencji Zarządu głównego należy:
 - a) czuwanie nad realizacją celów statutowych, określonych w § 8 i § 9 statutu PTA,

- b) uchwalanie i realizacja ramowego planu pracy w oparciu o generalne wytyczne Zjazdu Delegatów PTA,
 - c) decydowanie w sprawie nabywania, likwidacji lub obciążeniu majątku ruchomego i nieruchomego PTA,
 - d) składanie Zjazdowi Delegatów ogólnych i finansowych corocznych sprawozdań z działalności PTA i zgłaszanie wniosków co do dalszej działalności,
 - e) zwoływanie Zjazdu Delegatów w sposób przewidziany statutem,
 - f) powoływanie i rozwiązywanie oddziałów oraz koordynowanie ich działalności,
 - g) powoływanie sekcji oraz ustalanie zakresu ich działania,
 - h) zgłaszanie wniosków na Zjazd Delegatów o nadanie godności członka honorowego PTA,
 - i) przyjmowanie i skreślanie członków PTA oraz określanie ich statusu,
 - j) uzgadnianie terminów walnych zebrań w oddziałach oraz delegowanie swych przedstawicieli na te zebrania,
 - k) uchwalanie regulaminów wewnętrznych,
 - l) zatwierdzanie wniosków o nadanie osobowości prawnej oddziałom.
- § 39. W przypadku, gdy członek Zarządu Głównego dopuszcza się naruszenia postanowień statutu, bądź też nie wywiązuje się ze swoich obowiązków, może być na wniosek Zarządu Głównego zawieszony w czynnościach przez Sąd Koleżeński.

Główna Komisja Rewizyjna

- § 40. Główna Komisja Rewizyjna jest powołana do sprawowania kontroli nad działalnością organów PTA, z wyjątkiem Sądu Koleżeńskiego.
- § 41. Główna Komisja Rewizyjna składa się z trzech członków i jednego zastępcy, nie pełniących funkcji w innych organach PTA. Członków Głównej Komisji Rewizyjnej oraz zastępcę wybiera Zjazd Delegatów na okres trzech lat. Główna Komisja Rewizyjna wybiera spośród swych członków przewodniczącego i jego zastępcę. Główna Komisja Rewizyjna zbiera się co najmniej dwa razy do roku.
- W razie zdekompletowania Główna Komisja Rewizyjna może do swego składu powołać nowego członka, przedstawiając go do zaakceptowania na najbliższym

Zjeździe Delegatów. Główna Komisja Rewizyjna podejmuje swoje uchwały i decyzje większością głosów.

§ 42. Do kompetencji i zakresu działania Głównej Komisji Rewizyjnej należy:

- a) bieżąca kontrola działalności PTA pod względem celowości, zgodności z obowiązującymi przepisami prawa, zasadami i postanowieniami statutu oraz uchwałami Zjazdu Delegatów,
- b) zgłaszanie na posiedzeniach Zarządu Głównego lub jego Prezydium uwag i wniosków odnośnie działalności PTA,
- c) żądanie zwoływania nadzwyczajnego Zjazdu Delegatów w przypadkach zaistniałej konieczności lub zwoływanie Zjazdu w razie nie dokonania tego obowiązku przez Zarząd Główny,
- d) nadzór nad działalnością Komisji Rewizyjnych w oddziałach,
- e) składanie na Zjeździe Delegatów corocznych sprawozdań ze swojej działalności oraz uwag do sprawozdań Zarządu Głównego,
- f) składanie na Zjeździe Delegatów wniosków o udzielenie Zarządowi Głównemu absolutorium.

§ 43. Członkowie Głównej Komisji Rewizyjnej mogą brać udział z głosem doradczym w posiedzeniach władz i w zebraniach wszystkich organów PTA.

§ 44. Główna Komisja Rewizyjna może żądać od Prezydium Zarządu Głównego zwołania posiedzenia Zarządu Głównego z podanym przez siebie porządkiem obrad. posiedzenie Zarządu Głównego powinno odbyć się w ciągu 30 dni od daty zgłoszenia żądania przez Główną Komisję Rewizyjną.

Sąd Koleżeński

§ 45. Sąd Koleżeński jest powołany do wydawania orzeczeń w sprawie wszelkich działań członków PTA niezgodnych ze statutem lub zasadami współzycia koleżeńskiego oraz do rozstrzygania zatargów i sporów wynikłych pomiędzy członkami PTA.

§ 46. Sąd Koleżeński składa się z trzech członków wybieranych przez Zjazd Delegatów na okres trzyletni. Sąd Koleżeński wybiera ze swego grona przewodniczącego. W razie zdekompletowania Sąd Koleżeński może do swego składu powołać nowego członka przedstawiając go do zaakceptowania na najbliższym Zjeździe Delegatów. Sąd Koleżeński podejmuje swoje uchwały i decyzje większością głosów.

§47. Sąd Koleżeński ustala tryb swego postępowania w sposób zapewniający sprawiedliwość i pełną niezawisłość orzeczeń. Od orzeczeń Sądu Koleżeńskiego przysługuje prawo odwołania się do najbliższego Zjazdu Delegatów.

V. ODDZIAŁY I ICH WŁADZE

§ 48. Oddziały PTA powołuje Zarząd Główny PTA na wniosek przynajmniej siedmiu członków PTA zamieszkałych i działających na obszarze określonym przez Zarząd Główny, który ustala też siedzibę oddziału.

§ 49. Władzami i organami oddziału są:

- a) Walne Zebranie Oddziału,
- b) Zarząd Oddziału,
- c) Komisja Rewizyjna Oddziału.

§ 50. Członkowie PTA zamieszkali na obszarze, w którym nie ma oddziału, mogą organizacyjnie należeć do oddziału dowolnie przez siebie wybranego.

Walne Zebranie Oddziału

§ 51. Walne Zebranie Oddziału zwołuje Zarząd Oddziału co roku przed Zjazdem Delegatów, w terminie uzgodnionym z Zarząd Głównym PTA. Zawiadomienie o zebraniu wraz z porządkiem obrad winny być przesłane wszystkim członkom oddziału nie później niż 14 dni przed zebraniem.

Uchwały na Walnym Zebraniu zapadają większością głosów, przy czym do ważności uchwał wymagana jest obecność co najmniej połowy członków oddziału. W razie równości głosów rozstrzyga głos przewodniczącego zebrania. W przypadku braku quorum zwołuje się Walne Zebranie w drugim terminie, z ważnością uchwał bez względu na liczbę obecnych. Obradami Walnego Zebrania kieruje wybierany każdorazowo przewodniczący, mający do pomocy dwóch sekretarzy.

§ 52. Do kompetencji Walnego Zebrania Oddziału należy:

- a) wybór przewodniczącego oddziału,
- b) wybór członków Zarządu Oddziału,
- c) wybór Komisji Rewizyjnej Oddziału,

- d) wybór delegatów na Zjazd Delegatów PTA oraz ich zastępców w liczbie nie większej niż 1/3 ogólnej liczby delegatów,
- e) rozpatrywanie i przyjmowanie rocznych sprawozdań Zarządu Oddziału oraz uchwalanie planu pracy oddziału,
- f) podejmowanie uchwały w sprawie uzyskania osobowości prawnej oddziału,
- g) ustalanie części zysków z działalności gospodarczej oddziału przekazywanej Zarządowi Głównemu, przy czym nie mniej niż 1/10.

Wybory wymienione w punktach a), b), c) i d) odbywają się w drodze tajnego głosowania.

Zarząd Oddziału

§ 53. Zarząd Oddziału składa się z przewodniczącego i trzech do sześciu członków. Kadencja Zarządu Oddziału trwa trzy lata. Zarząd Oddziału wybiera ze swego grona wiceprzewodniczącego, sekretarza i skarbnika. W razie zdekompilowania Zarząd Oddziału może do swego składu powołać nowych członków, w liczbie nie większej niż dwie osoby, przedstawiając je do zatwierdzenia na najbliższym Walnym Zebraniu.

Zarząd Oddziału podejmuje swoje uchwały i decyzje większością głosów przy obecności co najmniej połowy jego składu.

§ 54. Do zakresu działania Zarządu Oddziału należy:

- a) realizacja statutowych celów PTA,
- b) wykonywanie uchwał Zjazdu Delegatów, Zarządu Głównego i Walnego Zebrania Oddziału,
- c) zarządzanie majątkiem własnym oddziału i majątkiem PTA oddanym przez Zarząd Główny w administrację oddziałowi,
- d) utrzymywanie łączności z Zarządem Głównym i składanie odpowiednich sprawozdań okresowych i rocznych,
- e) zgłaszanie Zarządowi Głównemu wniosków o przyjęcie i skreślenie członków PTA,
- f) zwoływanie Walnego Zebrania Oddziału zwyczajnego i nadzwyczajnego,
- g) przyjmowanie pracowników etatowych oddziału, a w przypadku oddziału bez osobowości prawnej za zgodą Zarządu Głównego,

h) współpraca z sekcjami PTA oraz z pokrewnymi stowarzyszeniami na terenie działalności oddziału,

i) reprezentowanie oddziału wobec władz państwowych oraz instytucji naukowych, społecznych, gospodarczych, właściwych dla terenu działalności oddziału.

§ 55. W razie niezastosowania się Zarządu oddziału do postanowień statutu oraz uchwał Zjazdu Delegatów, Zarząd Główny ma prawo zawiesić w czynnościach władze Oddziału, zwołując jednocześnie Walne Zebranie dla powołania nowych władz oddziału. W przypadku, gdy poszczególni członkowie Zarządu Oddziału PTA dopuszczają się przekroczeń wymienionych w poprzednim ustępie, mogą być zawieszani w czynnościach na wniosek Zarządu Oddziału przez Zarząd Główny.

Komisja Rewizyjna Oddziału

§ 56. Komisja Rewizyjna Oddziału składa się z trzech członków, nie pełniących funkcji w innych organach, których wybiera Walne Zebranie Oddziału na okres trzech lat. W razie zdekompletowania Komisja Rewizyjna Oddziału może do swego składu powołać nowego członka, przedstawiając go do zaakceptowania na najbliższym Walnym Zebraniu. Komisja Rewizyjna Oddziału podejmuje swoje uchwały i decyzje większością głosów.

§ 57. Do zadań Komisji Rewizyjnej Oddziału należy:

a) sprawowanie bieżącej kontroli nad działalnością oddziału pod względem celowości, prawidłowości oraz zgodności z przepisami prawa, zasadami i postanowieniami statutu oraz uchwałami władz PTA,

b) zgłaszanie na posiedzeniach Zarządu Oddziału uwag i wniosków dotyczących działalności oddziału,

c) składanie na Walnym Zebraniu Oddziału corocznych sprawozdań ze swojej działalności i jej wyników oraz uwag do sprawozdań Zarządu Oddziału, jak również wniosków o udzielenie Zarządowi Oddziału absolutorium.

§ 58. Komisja Rewizyjna Oddziału odbywa zebrania co najmniej dwa razy do roku.

§ 59. Członkowie Komisji Rewizyjnej Oddziału mogą brać udział z głosem doradczym w posiedzeniach oddziału i zebraniach wszystkich jego organów.

§ 60. Komisja Rewizyjna Oddziału może żądać od przewodniczącego Zarządu Oddziału zwołania zebrania Zarządu Oddziału z podanym przez komisję

porządkiem obrad. Zebranie to powinno odbyć się w ciągu 14 dni od zgłoszenia żądania Komisji Rewizyjnej Oddziału.

- § 61. Szczegółowy zakres działania oraz tryb postępowania Komisji Rewizyjnej Oddziału, jak również zadania poszczególnych członków określają wytyczne Głównej Komisji Rewizyjnej.

VI. SEKCJE

- § 62. Na podstawie uchwał Zarządu Głównego PTA lub Zarządu Oddziału mogą być powoływane odpowiednio przy Zarządzie Głównym lub Oddziale Towarzystwa stałe sekcje dla wybranych zakresów działalności naukowej. Sekcje pracują na podstawie regulaminów i planów pracy zatwierdzonych przez właściwy zarząd. Wymienione regulaminy ustalają, między innymi, zasady reprezentowania sekcji na zewnątrz.

Budżet sekcji stanowi część składową budżetu Zarządu Głównego lub oddziału PTA.

VII. POSTANOWIENIA ORGANIZACYJNE

- § 63. PTA jest reprezentowane na zewnątrz przez Zarząd Główny, w imieniu którego, zarówno bezpośrednio jak i w korespondencji, występuje przewodniczący lub wiceprzewodniczący oraz sekretarz generalny. Odpowiednio w zakresie działalności oddziału występuje przewodniczący lub wiceprzewodniczący oddziału oraz sekretarz oddziału.
- § 64. Umowy, zobowiązania oraz wszelkie pisma wiążące Towarzystwo pod względem majątkowym i finansowym wymagają podpisu przewodniczącego lub wiceprzewodniczącego Zarządu Głównego PTA oraz skarbnika Towarzystwa. Wymienione wyżej dokumenty wystawione przez oddział PTA wymagają łącznego podpisu przewodniczącego lub wiceprzewodniczącego Zarządu Oddziału oraz skarbnika Oddziału.
- § 65. Rachunkowość PTA i jego oddziałów oraz sekcji prowadzona jest na zasadzie ogólnie obowiązujących przepisów prawnych.

VIII. MAJĄTEK PTA

§ 66. Majątek PTA składa się z wszelkich ruchomości i nieruchomości stanowiących własność PTA. Prawnym właścicielem całego majątku tak ruchomego jak i nieruchomego jest PTA jako osoba prawna. Ruchomości i nieruchomości nabyte ze środków własnych oddziału posiadającego osobowość prawną są majątkiem oddziału PTA.

IX. ZMIANA STATUTU

§ 67. Do zmiany statutu wymagana jest uchwała Zjazdu Delegatów powzięta większością 2/3 głosów, przy udziale co najmniej 2/3 ogólnej liczby delegatów. Projektowane zmiany statutu winny być umieszczone w porządku obrad Zjazdu Delegatów.

X. ROZWIĄZANIE PTA ORAZ ODDZIAŁU LUB SEKCJI

§68.

- a) Rozwiązanie oddziału PTA z osobowością prawną następuje na podstawie uchwały Walnego Zebrania Oddziału po zatwierdzeniu przez Zarząd Główny,
- b) Rozwiązanie oddziału bez osobowości prawnej lub sekcji PTA następuje na podstawie uchwały Zarządu Głównego, powziętej większością 2/3 głosów, w drodze tajnego głosowania przy udziale przewodniczącego i co najmniej 2/3 składu Zarządu Głównego.

§69. Rozwiązanie PTA może nastąpić na podstawie uchwały Zjazdu Delegatów, powziętej większością 2/3 głosów, w głosowaniu tajnym, przy udziale co najmniej 2/3 liczby delegatów. W ramach tej samej uchwały Zjazd Delegatów decyduje o przekazaniu majątku PTA.

S T A T U T
MEDALU POLSKIEGO TOWARZYSTWA AKUSTYCZNEGO

§1.

Medal Polskiego Towarzystwa Akustycznego zwany dalej Medalem jest najwyższą formą uznania za wybitne osiągnięcia naukowe lub naukowo-techniczne na polu akustyki lub nauk pokrewnych bądź za całokształt dorobku, który w istotny sposób przyczynił się do podniesienia rangi akustyki lub wzrostu prestiżu Towarzystwa.

§2.

Medal jest wykonany według następującego wzoru. Awers zawiera na obrzeżu napis: Polskie Towarzystwo Akustyczne, a w części środkowej wizerunek inicjatora powołania Towarzystwa – Prof. dr Marka Kwieka. Rewers Medalu zawiera na obrzeżu napis jak na awersie, a w części środkowej stylizowany symbol jak na znaczku członkowskim PTA.

Integralną częścią odznaczenia w formie Medalu jest akt jego nadania (w formie dyplomu) sporządzony w języku polskim oraz wyciąg ze statutu medalu sporządzony w języku polskim oraz w jednym z języków międzynarodowych (angielskim, francuskim, niemieckim i rosyjskim).

§3.

Medal może być nadany osobie narodowości polskiej lub innej narodowości a także instytucji i organizacji krajowej lub międzynarodowej, działającej na polu akustyki lub nauk pokrewnych.

§4.

W trybie normalnym w ciągu roku kalendarzowego może być nadany tylko jeden Medal. W trybie nadzwyczajnym z okazji oficjalnie obchodzonych rocznic jubileuszowych Towarzystwa, postanowienie trybu normalnego nie jest obowiązujące.

§5.

Przyznanie danej osobie Medalu nie wyklucza możliwości przyznania jej innego wyróżnienia (np. godności członka honorowego), przy czym obydwa te wyróżnienia mogą być nadane równocześnie.

§6.

Medal jest przyznawany przez Zarząd Główny PTA na wniosek Zarządu Oddziału lub Prezydium Zarządu Głównego. Uchwałę w tej sprawie podejmuje Zarząd Główny w głosowaniu tajnym zwykłą większością głosów. Do podjęcia uchwały niezbędna jest obecność 2/3 członków Zarządu Głównego.

§7.

Wręczenie Medalu odbywa się publicznie na Zjeździe Delegatów Towarzystwa lub podczas kongresów międzynarodowych odbywających się na terytorium Polski lub w innych uroczystych okolicznościach.

Ustanowiono w 1988 r.

Warszawa, 2012-05-08

**Uchwała Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Akustycznego
o ustanowieniu odznaczenia PTA za osiągnięcia w dziedzinie akustyki –
Medalu Ignacego Maleckiego**

Preambuła

Dla uhonorowania pamięci prof. Ignacego Maleckiego, jego osiągnięć w dziedzinie akustyki oraz zasług dla Polskiego Towarzystwa Akustycznego i środowiska akustyków polskich i zagranicznych, w setną rocznicę jego urodzin, Zarząd Główny PTA ustanawia Medal Ignacego Maleckiego.

1. Medal Ignacego Maleckiego jest przyznawany za wybitne osiągnięcia w dziedzinie akustyki. Może być przyznawany za całokształt osiągnięć lub za konkretne opublikowane dzieło.
2. Przyznawanie Medalu odbywać się będzie nie częściej niż raz do roku.
3. Wręczenie Medalu odbywać się będzie podczas inauguracji Otwartego Seminarium z Akustyki.
4. Nominowanymi mogą być wybitne osobowości prowadzące czynną działalność w dziedzinie akustyki, niezależnie od stopnia, tytułu naukowego, miejsca pracy i przynależności państwowej.
5. Nominacje do Medalu Ignacego Maleckiego mogą być zgłaszane przez:
 - każdego członka PTA za pośrednictwem Zarządu Oddziału PTA, do którego dany członek należy;
 - Walny Zjazd Delegatów Polskiego Towarzystwa Akustycznego;
 - Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Akustycznego.
6. Nominacja do Medalu Ignacego Maleckiego powinna w szczególności zawierać:
 - 6.1. Omówienie całokształtu działalności naukowej Kandydata, ze szczególnym uwzględnieniem jego działalności w dziedzinie akustyki oraz wskazanie, za które osiągnięcia proponuje się przyznanie Medalu;
 - 6.2. Charakterystykę osobowości Kandydata;
 - 6.3. Wszelkie inne informacje, które mogą mieć znaczenie przy rozpatrywaniu danej nominacji.
7. W przypadku nominowania przez Walny Zjazd Delegatów PTA osoba nominowana nie może należeć do nominującego ją gremium.
8. Nominowani nie mogą być członkami bieżących władz PTA – Zarządu Głównego, Komisji Rewizyjnej i Sądu Koleżeńskiego oraz Kapituły Medalu Ignacego Maleckiego.
9. Nominacje rozpatruje Kapituła Medalu Ignacego Maleckiego.

10. Kapituła Medalu Ignacego Maleckiego stoi na straży honoru i znaczenia Medalu Ignacego Maleckiego. W szczególności do jej zadań należy:
 - 10.1. Opiniowanie nominacji o nadanie Medalu, w szczególności jej kompletności;
 - 10.2. W razie konieczności powoływanie ekspertów do oceny nominacji;
 - 10.3. Zgłaszanie projektów uchwał do ZG PTA dotyczących Medalu;
 - 10.4. Ustalanie regulaminu pracy Kapituły i przedstawianiu go do zatwierdzenia przez ZG PTA;
 - 10.5. Przedstawianie wybranej nominacji Zarządowi Głównemu PTA.
11. Członków Kapituły Medalu Ignacego Maleckiego powołuje na okres kadencji władz statutowych PTA Przewodniczący Zarządu Głównego PTA, w ilości od 4 do 6 osób, spośród odznaczonych Medalem Ignacego Maleckiego i/lub członków honorowych PTA będących obywatelami polskimi.
12. Medal Ignacego Maleckiego nadaje Zarząd Główny PTA.

**Uchwała Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Akustycznego
o ustanowieniu
Regulaminu Kapituły Medalu Ignacego Maleckiego**

1. Członkowie Kapituły Medalu Ignacego Maleckiego wybierają spośród siebie Przewodniczącego Kapituły i Sekretarza Kapituły.
2. Do zadań Przewodniczącego Kapituły należy:
 - 2.1. organizowanie pracy Kapituły;
 - 2.2. w razie konieczności powoływanie ekspertów do oceny zgłoszonych nominacji;
 - 2.3. przekazywanie decyzji Kapituły o wybraniu nominacji Przewodniczącemu Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Akustycznego wraz z protokołem z obrad.
3. Do zadań Sekretarza Kapituły należy:
 - 3.1. kompletowanie nominacji do Medalu Ignacego Maleckiego;
 - 3.2. prowadzenie korespondencji dotyczącej nominacji;
 - 3.3. gromadzenie wszelkiej dokumentacji dotyczącej rozpatrywanych nominacji;
 - 3.4. sporządzanie protokołów z obrad Kapituły i przekazywanie ich do zatwierdzenia Przewodniczącemu i członkom Kapituły.
4. Kapituła w danym roku rozpatruje nominacje zgłoszone nie później niż na trzy miesiące przed terminem Otwartego Seminarium z Akustyki w danym roku.
5. Kapituła podejmuje decyzję o wybraniu nominacji nie później niż na jeden miesiąc przed terminem Otwartego Seminarium z Akustyki w danym roku.
6. Nominacje nie wybrane w danym roku nie przechodzą automatycznie na kolejny rok.
7. Niezbędne koszty działalności Kapituły pokrywa Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Akustycznego.

Regulamin Konkursu o Nagrodę im. Marka Kwieka

§ 1. Postanowienia ogólne

1. Konkurs o Nagrodę im. Marka Kwieka został ustanowiony w 1973 roku przez Polskie Towarzystwo Akustyczne dla uczczenia pamięci tragicznie zmarłego wybitnego młodego polskiego akustyka.
2. Celem konkursu jest promowanie młodych akustyków.
3. Konkurs organizowany jest co roku podczas Otwartego Seminarium z Akustyki, przez Oddział PTA organizujący seminarium, pod nadzorem pełnomocnika ZG PTA.

§ 2. Uczestnicy konkursu

1. Uczestnikiem konkursu może być osoba, która spełnia następujące warunki:
 - a. nie jest samodzielnym pracownikiem naukowym (profesorem, docentem, doktorem habilitowanym),
 - b. jest członkiem PTA,
 - c. nie ukończyła 35 roku życia.
2. Praca oceniana w konkursie musi być opublikowana w materiałach tego seminarium, w czasie którego organizowana jest edycja konkursu.
3. Do konkursu mogą być zgłaszane prace przygotowane przez jednego lub kilku autorów, z których każdy spełnia warunki wymienione w § 2, punkt 1.
4. Zgłoszenie do Konkursu następuje w drodze pisemnego zgłoszenia uczestnictwa przez autorów referatów lub kwalifikacji Komitetu Naukowego OSA (po wyrażeniu zgody autorów na udział w Konkursie).

§ 3. Sąd konkursowy

1. Przewodniczący Sądu Konkursowego proponowany jest przez Komitet Naukowy Otwartego Seminarium z Akustyki i powoływany przez Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Akustycznego nie później niż na pół roku przed rozpoczęciem Otwartego Seminarium z Akustyki.
2. Przewodniczący Sądu Konkursowego, w porozumieniu z Komitetem Naukowym OSA, dobiera sędziów Sądu Konkursowego w składzie 5 – 7 osób spośród wybitnych specjalistów reprezentujących różne ośrodki naukowe i różne działy akustyki.

§ 4. Przebieg konkursu

1. Referaty zgłoszone do konkursu wygłaszane są w jednej sekcji.
2. Przewodniczący sesji konkursowej zobowiązany jest do ścisłego przestrzegania czasu wygłaszania referatu (15 min.) i czasu dyskusji (5 min.).
3. Wszystkie prace konkursowe powinny być oceniane przez pełny skład Sądu Konkursowego. Wyjątek stanowią sędziowie zaangażowani osobiście w realizację prezentowanych prac, co oświadczają na arkuszu oceny danej pracy.

4. Każdy z sędziów Sądu Konkursowego dokonuje oceny poszczególnych referatów ze względu na ich wartość merytoryczną, sposób referowania oraz opracowanie redakcyjne tekstu zgodnie z punktacją zamieszczoną na arkuszu oceny pracy (załącznik nr 1).
5. Po wysłuchaniu wszystkich zgłoszonych referatów odbywa się zamknięte posiedzenie Sądu Konkursowego, w czasie którego następuje podsumowanie wyników i wytypowanie laureatów. W posiedzeniu końcowym bierze udział Pełnomocnik Zarządu Głównego z prawem głosu.
6. Wyniki konkursu ogłaszane są w trakcie bieżącego Otwartego Seminarium z Akustyki.

§ 5. Laureaci i nagrody

1. Nagrodami w Konkursie są:
 - a. dyplom,
 - b. nagroda pieniężna,
 - c. zaproszenie zdobywcy pierwszego miejsca do wygłoszenia referatu plenarnego w trakcie następnego Otwartego Seminarium z Akustyki.
2. O podziale nagród decyduje Sąd Konkursowy.
3. Sąd Konkursowy nagradza nie więcej niż trzy prace.
4. Lista laureatów konkursu będzie publikowana corocznie w Kronice Archives of Acoustics.
5. W uzasadnionych przypadkach Sąd Konkursowy może podjąć decyzję o nie przyznawaniu nagród.

§ 6. Postanowienia końcowe

1. Regulamin obowiązuje od LII Otwartego Seminarium z Akustyki w roku 2005.
2. Pulę nagród zapewniają organizatorzy Seminarium w wysokości nie mniejszej niż czterokrotny koszt pełnego uczestnictwa w Otwartym Seminarium z Akustyki w danym roku.
3. Pełnomocnik ZG PTA składa Zarządowi Głównemu PTA sprawozdanie z przebiegu Konkursu w terminie do dwóch tygodni od jego zakończenia.
4. Wnioski, skargi i zażalenia związane z przebiegiem konkursu i werdyktem Sądu Konkursowego należy kierować do Zarządu Głównego i/lub Sądu Koleżeńskiego Polskiego Towarzystwa Akustycznego w terminie dwóch tygodni od ogłoszenia werdyktu Sądu Konkursowego.
5. Zarząd Główny PTA na swoim najbliższym posiedzeniu na podstawie sprawozdania swojego pełnomocnika ds. Konkursu, po rozpatrzeniu wniesionych wniosków, skarg i zażaleń, a także po zapoznaniu się z decyzjami Sądu Koleżeńskiego, jeżeli takowe będą, w porozumieniu z Przewodniczącym Sądu Konkursowego dokonuje ostatecznej weryfikacji i zatwierdza wyniki Konkursu.
6. Zatwierdzenie wyników Konkursu przez Zarząd Główny PTA stanowi podstawę do realizacji przyznanych nagród przez organizatorów Seminarium.

Regulamin finansowania uczestnictwa młodych naukowców w Otwartym Seminarium z Akustyki

1. Polskie Towarzystwo Akustyczne funduje każdego roku trzy jednorazowe stypendia dla młodych naukowców z trzech różnych oddziałów PTA, w postaci pokrycia 100% kosztów uczestnictwa w Otwartym Seminarium z Akustyki.
2. Środki finansowe będą przyznawane na posiedzeniu Zarządu Głównego PTA, na podstawie wniosków przygotowanych przez oddziały PTA i przesłanych do Zarządu do dnia 15 maja. Osoba zgłaszana przez oddział powinna:
 - być członkiem PTA,
 - mieć nie więcej niż 30 lat,
 - zgłosić artykuł na OSA i przesłać go do Organizatorów w terminie do 15 maja.
3. Każdy z oddziałów PTA, za wyjątkiem oddziału organizującego OSA, zgłasza kandydatury akustyków spełniających wymagania podane w punkcie 2. Do wniosku należy dołączyć wykaz publikacji proponowanej osoby.
4. Rozpatrywanie wniosków odbywa się na posiedzeniu Zarządu PTA poprzedzającym OSA, organizowanym zwyczajowo przed wakacjami. W postępowaniu biorą udział tylko te osoby, których prace uzyskały pozytywną recenzję Komitetu Naukowego OSA. Kwalifikacja odbywa się na podstawie ilości zdobytych punktów.

Poszczególne osiągnięcia kandydatów są punktowane następująco:

- Samodzielnie opublikowane prace kandydatów – punkty przyznawane są na podstawie listy czasopism zespołu MNIł wskazanego we wniosku oddziału, lub obowiązującej jednostkę, którą reprezentuje kandydat.
- Współautorstwo publikacji – jak wyżej, przy czym liczba punktów dzielona jest przez liczbę autorów.

